

**A Kúria
Nemzetközi Főosztályának
Hírlevele**

2022. április 30.
XIII. évfolyam 4. szám

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK.....	3
KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	6
Általános közigazgatási jogterület.....	6
Pénzügyi jogterület.....	14
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	19
POLGÁRI ÜGYSZAK	20
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	22
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	23
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	23
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	23
Általános közigazgatási jogterület.....	23
Pénzügyi jogterület.....	27
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	30
POLGÁRI ÜGYSZAK	31
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	32
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	33
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	35
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	35
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	36
Általános közigazgatási jogterület.....	36
Pénzügyi jogterület.....	53
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	63
POLGÁRI ÜGYSZAK	63
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	69
EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK.....	72
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	72
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	72
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	73
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	73
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	78
POLGÁRI ÜGYSZAK	81

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

10. A Court of Appeal (Írország) által 2021. augusztus 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-514/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) a) Amennyiben a keresett személy átadását egy eredetileg felfüggesztett olyan szabadságvesztés végrehajtása céljából kérik, amelynek végrehajtását a keresett személy által elkövetett újabb bűncselekmény miatti elítélése okán rendelték el, és a végrehajtást elrendelő határozatot az a bíróság hozta meg, amely a keresett személyt az újabb bűncselekmény elkövetése miatt elítélte és vele szemben büntetést szabott ki, a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4a. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, „határozat meghozatalát eredményező tárgyalás” részét képezi-e az ezen újabb elítéléshez és a végrehajtást elrendelő határozat meghozatalához vezető eljárás?
- b) Jelentőséggel bír-e a fenti első kérdés a) pontjára adandó válasz szempontjából az, hogy a végrehajtást elrendelő határozatot hozó bíróság törvény rendelkezésénél fogva volt-e köteles meghozni ezt a határozatot vagy annak meghozatalára mérlegelési mozgástérrel rendelkezett?
- 2) A fenti első kérdésben szereplő körülmények között a végrehajtó igazságügyi hatóság jogosult-e megvizsgálni, hogy a későbbi elítéléshez és végrehajtást elrendelő határozathoz vezető, a keresett személy távollétében lefolytatott eljárást az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkének tiszteletben tartásával folytatták-e le, közelebbről, hogy a keresett személy távollmaradása folytán sérült-e a védelemhez való jog és/vagy a keresett személy tisztességes eljáráshoz való joga?
- 3) a) A fenti első kérdésben szereplő körülmények között – amennyiben a végrehajtó igazságügyi hatóság megbizonyosodott arról, hogy a későbbi elítéléshez és a végrehajtást elrendelő határozathoz vezető eljárást nem az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkének tiszteletben tartásával folytatták le, közelebbről, hogy a keresett személy távollmaradása folytán sérült a védelemhez való jog és/vagy a keresett személy tisztességes eljáráshoz való joga – jogosult és/vagy köteles-e a végrehajtó igazságügyi hatóság a) a keresett személy átadását azon az alapon megtagadni, hogy az átadás ellentétes lenne az Egyezmény 6. cikkével és/vagy az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével és 48. cikkének (2) bekezdésével és/vagy b) az átadás feltételeként a kibocsátó igazságügyi hatóságtól biztosítékot kérni arra vonatkozóan, hogy a keresett személy az átadást követően perújítást vagy fellebbezést kezdeményezhet, amely eljárásban joga van részt venni, és amely lehetővé teszi az ügy újbóli érdemi vizsgálatát – beleértve az új bizonyítékokat –, és amely a végrehajtást elrendelő határozatot eredményező elítélés vonatkozásában az eredeti határozat hatályon kívül helyezéséhez vezethet?
- b) A fenti harmadik kérdés a) pontjára adandó válasz szempontjából annak vizsgálata, hogy a keresett személy átadása sérti-e a keresett személy számára az Egyezmény 6. cikke és/vagy a Charta 47. cikke és 48. cikkének (2) bekezdése értelmében biztosított alapvető jogok lényeges tartalmát, és igenlő válasz esetén az, hogy a későbbi elítéléshez és a végrehajtást elrendelő határozathoz vezető eljárást a távollétében folytatták le, valamint hogy átadás esetén a keresett személynek nincs joga perújítást vagy fellebbezést kezdeményezni, elegendő-e a végrehajtó igazságügyi hatóság számára annak megállapításához, hogy az átadás sértene-e jogok lényeges tartalmát?

11. A Court of Appeal (Írország) által 2021. augusztus 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-515/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Amennyiben a keresett személy átadását egy eredetileg felfüggesztett olyan szabadságvesztés végrehajtása céljából kéri, amelynek végrehajtását a keresett személy által elkövetett újabb bűncselekmény miatti elítélésé okán rendelték el, abban az esetben, ha a végrehajtást elrendelő határozatot ezen elítélés miatt kötelező volt meghozni, a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4a. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, „határozat meghozatalát eredményező tárgyalás” részét képezi-e az ezen újabb elítéléshez vezető eljárás és/vagy a végrehajtást elrendelő határozat meghozatalához vezető eljárás?

2) A fenti első kérdésben szereplő körülmények között a végrehajtó igazságügyi hatóság jogosult és/vagy köteles-e megvizsgálni, hogy a későbbi elítéléshez és/vagy végrehajtást elrendelő határozathoz vezető, a keresett személy távollétében lefolytatott eljárást az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkének tiszteletben tartásával folytatták-e le, közelebbről, hogy a keresett személy ezen eljárástól való távolmaradása folytán sérült-e a védelemhez való jog és/vagy a keresett személy tisztességes eljáráshoz való joga?

3) a) A fenti első kérdésben szereplő körülmények között – amennyiben a végrehajtó igazságügyi hatóság megbizonyosodott arról, hogy a későbbi elítéléshez és végrehajtást elrendelő határozathoz vezető eljárást nem az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkének tiszteletben tartásával folytatták le, közelebbről, hogy a keresett személy távolmaradása folytán sérült a védelemhez való jog és/vagy a keresett személy tisztességes eljáráshoz való joga – jogosult és/vagy köteles-e a végrehajtó igazságügyi hatóság a) a keresett személy átadását azon az alapon megtagadni, hogy az átadás ellentétes lenne az Egyezmény 6. cikkével és/vagy az az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével és 48. cikkének (2) bekezdésével és/vagy b) az átadás feltételeként a kibocsátó igazságügyi hatóságtól biztosítékot kérni arra vonatkozóan, hogy a keresett személy az átadást követően perújítást vagy fellebbezést kezdeményezhet, amely eljárásban joga van részt venni, és amely lehetővé teszi az ügy újbóli érdemi vizsgálatát – beleértve az új bizonyítékokat –, és amely a végrehajtást elrendelő határozatot eredményező elítélés vonatkozásában az eredeti határozat hatályon kívül helyezéséhez vezethet?

b) A fenti harmadik kérdés a) pontjára adandó válasz szempontjából annak vizsgálata, hogy a keresett személy átadása sérti-e a keresett személy számára az Egyezmény 6. cikke és/vagy Charta 47. cikke és 48. cikkének (2) bekezdése értelmében biztosított alapvető jogok lényeges tartalmát, és igenlő válasz esetén az, hogy a későbbi elítéléshez és végrehajtást elrendelő határozathoz vezető eljárást a távollétében folytatták le, valamint hogy átadás esetén a keresett személynek nincs joga perújítást vagy fellebbezést kezdeményezni, elegendő-e a végrehajtó igazságügyi hatóság számára annak megállapításához, hogy az átadás sértene-e jogok lényeges tartalmát?

12. A Landesverwaltungsgericht Tirol (Ausztria) által 2021. szeptember 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-548/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2009/136/EK irányelvvel módosított 2002/58 irányelv (adott esetben az 5. cikkével összefüggésben értelmezett) 15. cikkének (1) bekezdését az Alapjogi Charta 7. és 8. cikkével összefüggésben, hogy a hatóságoknak a mobiltelefonokon tárolt adatokhoz való hozzáférése olyan súlyos beavatkozást jelent a Charta említett cikkeiben foglalt alapvető jogokba, hogy e hozzáférést a bűncselekmények megelőzése, kivizsgálása, felderítése és üldözése területén a súlyos bűncselekmények elleni küzdelemre kellene korlátozni?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2009/136 irányelvvel módosított 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését a Charta 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben, hogy

azzal ellentétes a Strafprozessordnung (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv) 99. §-ának (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 18. §-ához hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek eredményeként a bünyügyi nyomozás keretében a biztonsági hatóságok bíróság vagy független közigazgatási szerv engedélye nélkül, átfogó és felülvizsgálatot nélkülöző módon hozzáférést biztosíthatnak maguknak a mobiltelefonon tárolt valamennyi digitális adathoz?

3) A fegyveregyenlőség és a hatékony jogorvoslat elvének figyelembevételével úgy kell-e értelmezni a Charta 47. cikkét a 41. és 52. cikkével összefüggésben, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely – a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 99. §-ának (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 18. §-ához hasonlóan – lehetővé teszi, hogy a mobiltelefon digitális elemzésére anélkül kerüljön sor, hogy az érintettet arról előzetesen vagy legalább az intézkedés megtételét követően tájékoztatták volna?

13. A Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgária) által 2021. december 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-805/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Összeegyeztethető-e a 2014/42 irányelv 2. cikkének 3. pontjával vagy másodlagosan a 2005/212 kerethatározat 1. cikkének harmadik franciabekezdésével a nemzeti jog olyan értelmezése, amely szerint az adójegy nélküli jövedéki termékek (cigaretta) nagy mennyiségben történő tárolására használt gépjármű nem minősül elkövetési eszköznek?

14. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2021. december 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-806/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 273/2004 rendelet 2. cikkének d) pontja értelmében vett „gazdasági szereplőnek” kell-e tekinteni azokat a természetes és jogi személyeket, akik a jegyzékben szereplő anyagok forgalomba hozatalában oly módon vesznek részt, hogy ezt a résztvételt a 2004/757 kerethatározat 2. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerint bűncselekménynek minősülő cselekménynek kell tekinteni?

Ezen első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2) a) Az első kérdésben említett gazdasági szereplő ilyen cselekményei a 273/2004 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése szerinti „körülményeknek” minősülnek-e?

b) A 273/2004 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „körülményeknek” minősülnek-e az olyan cselekmények, mint a jegyzékben szereplő anyagok átvétele, szállítása és tárolása, ha e cselekményeket nem azzal a szándékkal végzik, hogy ezeket az anyagokat harmadik személyek részére szállítsák?

15. Az Oberlandesgericht Graz (Ausztria) által 2022. január 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-16/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 2014/41/EU irányelv 1. cikke (1) bekezdésének első mondatát és 2. cikke c) pontjának i. alpontját, hogy egy német, a belső jog által bizonyos bűncselekmények tekintetében az ügyészség jogainak és kötelezettségeinek gyakorlására feljogosított, adójogi bűncselekményeket vizsgáló és adónyomozó-hatóságot is az e rendelkezések értelmében vett „igazságügyi hatóságnak” és „kibocsátó hatóságnak” kell tekinteni?

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

45. A Rechtbank den Haag, zittingsplaats Zwolle (Hollandia) által 2021. december 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-745/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Ellentétes-e az uniós joggal, ha a nemzeti jog rendelkezése alapján azon gyermek mindenek felett álló érdeke, akivel a kérelmező a kérelem benyújtásának időpontjában várandós volt, önálló jelentőséggel bír a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása során?
2. a. Ellentétes-e a dublini rendelet 16. cikkének (1) bekezdésével e rendelkezés alkalmazása, ha a kérelmező házastársáról van szó, aki jogszerűen tartózkodik abban a tagállamban, amelyhez a kérelmet intézték?
b. Amennyiben nem: megalapozta-e a kérelmező várandóssága az e rendelkezés értelmében vett eltartotti viszonyt a házastárs vonatkozásában, akitől a kérelmező várandós volt?
3. Amennyiben nem ellentétes az uniós joggal az, ha a nemzeti jog rendelkezése alapján a születendő gyermek mindenek felett álló érdeke önálló jelentőséggel bír a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása során, alkalmazható-e a dublini rendelet 16. cikkének (1) bekezdése a születendő gyermek és e születendő gyermek apja közötti kapcsolatra, ha az apa jogszerűen tartózkodik abban a tagállamban, amelyhez a kérelmet intézték?

46. A Verwaltungsgericht Wien (Ausztria) által 2021. december 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-760/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A Verwaltungsgericht Wien előzetes döntéshozatal céljából a 609/2013/EU rendelet és a 2002/46/EK irányelv értelmezésére vonatkozóan a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- 1a) Ahhoz, hogy valamely termék speciális gyógyászati célra szánt élelmiszernek minősüljön, annak bizonyíthatóan alkalmasnak kell-e lennie arra, hogy az állított betegség- vagy kórspecifikus eredményeket kizárólag az adott betegség vagy kór okán egészségügyi szempontból javallott étrendi ellátás keretében, az adott kórhoz vagy betegséghez kapcsolódó táplálkozási követelményekre tekintettel elérje?
- 1b) Ebben az összefüggésben csak akkor van-e szó étrendi ellátásról, ha valamely személy úgy változtatja meg étrendjét, hogy olyan más vagy további tápanyagokat fogyaszt, amelyeket a szervezet emésztés útján vesz fel?
- 1c) Arra is szükség van-e a speciális gyógyászati célra szánt élelmiszernek való minősítéshez, hogy az a kór vagy betegség, amelyre a terméket szánják, étrendi ellátást igényeljen olyan értelemben, hogy a beteg felvegye azokat a termékekben lévő tápanyagokat, amelyeket normál étrend mellett nem tud felvenni?
- 1d) A speciális gyógyászati célra szánt élelmiszernek kizárólag azáltal kell-e kifejtenie gyógyászati hatását, hogy tartalmazza azon tápanyagok mindegyikét vagy egy részét, amelyek normál étrend mellett nem vehetők fel, de amelyek feltétlenül szükségesek vagy ajánlatosak a beteg számára az életfunkcióinak a fenntartásához?

Nemleges válasz esetén: milyen összetevőket kell tartalmaznia a terméknek ahhoz, hogy megfeleljen a speciális gyógyászati célra szánt élelmiszerekre vonatkozóan támasztott követelményeknek?

- 2a) Kizárja-e valamely termék étrend-kiegészítőnek való minősítése, hogy e terméket egyúttal speciális gyógyászati célra szánt élelmiszernek lehessen minősíteni?
- 2b) Nemleges válasz esetén: milyen kritériumok alapján kell megállapítani, hogy az adott étrend-kiegészítő nem minősíthető speciális gyógyászati célra szánt élelmiszernek?
- 2c) Kimerülhet-e a 609/2013 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében vett „étrendi ellátás” az étrend-kiegészítőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 2002/46 irányelv értelmében vett „étrend-kiegészítők” használatában is?
- 2d) Már akkor is speciális gyógyászati célra szánt élelmiszernek minősül-e valamely élelmiszer, ha olyan tápanyagokat tartalmaz, amelyek étrend-kiegészítők vagy egyéb élelmiszerek fogyasztásával is felvehetők, de amelyeket kifejezetten egy adott betegségre vagy kórra tekintettel állítottak össze?
- 3) Milyen kritériumok alapján kell megkülönböztetni egy gyógyszert egy speciális gyógyászati célra szánt élelmiszertől, illetve milyen kritériumok alapján kell ezeket elhatárolni egymástól?
- 4) Úgy kell-e értelmezni a 609/2013 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontjában foglalt követelményt, amely szerint a speciális gyógyászati célra szánt élelmiszernek való minősítés szempontjából releváns összetevőknek a normál étrend megváltoztatásával nem megoldható étrendi ellátás keretében kell hatásukat kifejteniük, hogy az a beteg, akinek betegségére vagy kórjára tekintettel a speciális gyógyászati célra szánt élelmiszert forgalomba hozzák, nem képes tápanyagszükségletét általánosan hozzáférhető élelmiszerek fogyasztásával megfelelően kielégíteni?
- 5a) Viszonylagos-e a 609/2013 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontjában szereplő „amelynek étrendi ellátása nem oldható meg kizárólag a normál étrend megváltoztatásával” kifejezés abban a tekintetben, hogy e követelményt akkor is teljesültnek kell tekinteni, ha az adott betegségre vagy kórra tekintettel szükséges tápanyagfelvétel csak különös erőfeszítéssel érhető el általánosan hozzáférhető élelmiszerek (különösen étrend-kiegészítők) segítségével?
- 5b) Igenlő válasz esetén milyen kritériumok alapján kell megállapítani, hogy az általánosan hozzáférhető élelmiszerek felvételével járó erőfeszítés kielégíti-e a 609/2013 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontjában szereplő „amelynek étrendi ellátása nem oldható meg kizárólag a normál étrend megváltoztatásával” követelményt? Konkrétan, e követelményt már akkor is teljesültnek kell-e tekinteni, ha a betegnek több általánosan hozzáférhető étrend-kiegészítőt kellene külön-külön szednie?
- 6a) Mi értendő a 609/2013 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében vett tápanyag alatt?
- 6b) Milyen kritériumok alapján kell megállapítani, hogy valamely termék adott összetevőjét a 609/2013 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében vett tápanyagnak kell-e minősíteni?
- 7a) Már akkor is teljesül-e a 609/2013 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontjában szereplő „kizárólag orvosi felügyelet mellett használható” követelmény, ha a terméket gyógyszerárban adják ki anélkül, hogy előzetes orvosi rendelvényre lenne szükség?
- 7b) Milyen kritériumok alapján kell megállapítani, hogy egy adott termék tekintetében teljesül-e a 609/2013 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében vett kizárólag orvosi felügyelet mellett történő használat követelménye?
- 7c) Milyen következménnyel jár az a lehetséges körülmény, hogy a konkrét esetben, illetve akár általánosságban sem teljesül a 609/2013 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében vett kizárólag orvosi felügyelet mellett történő használat említett követelménye?
- 8a) Csak akkor kell-e úgy tekinteni, hogy speciális gyógyászati célra szánt élelmiszerről van szó, ha az élelmiszer NEM használható orvosi felügyelet nélkül?
- 8b) Igenlő válasz esetén milyen kritériumok alapján kell megállapítani, hogy valamely élelmiszer orvosi felügyelet nélkül is használható-e?

47. A Tribunale ordinario di Padova (Olaszország) által 2021. december 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-765/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az 507/2006 rendelet 4. cikke alapján még érvényesnek tekinthetők-e a jelenleg forgalomban lévő oltóanyagokra vonatkozóan az EMA kedvező véleménye alapján a Bizottság által kiadott, feltételhez kötött engedélyek annak tükrében, hogy a SARS-CoV-2 ellen hatékony és a felperes álláspontja szerint az emberi egészséget kevésbé veszélyeztető alternatív kezeléseket engedélyeztek több tagállamban (például Olaszországban monoklonális ellenanyagot és/vagy antivirális szereket használó kezelési módszerek AIFA [olasz gyógyszerügynökség, Olaszország] általi jóváhagyása), valamint tekintettel a Nizzai Charta 3. és 35. cikkére is?

2) Felhasználhatók-e kötelező védőoltás céljára az 507/2006 rendelet értelmében a Bizottság által feltételhez kötötten engedélyezett oltóanyagok a tagállam joga alapján védőoltásra kötelezett egészségügyi szakembereknél még akkor is, ha a szóban forgó egészségügyi szakemberek már megfertőződtek, így természetes immunitást szereztek, tehát kérhetik e kötelezettség alóli mentesítésüket?

3) Felhasználhatók-e kötelező védőoltás céljára eljárás elővigyázatossági célú lefolytatása nélkül az 507/2006 rendelet értelmében a Bizottság által feltételhez kötötten engedélyezett oltóanyagok a tagállam joga alapján védőoltásra kötelezett egészségügyi szakembereknél, vagy a szóban forgó egészségügyi szakemberek – az engedély feltételekhez kötöttségére tekintettel – megtagadhatják az oltás felvételét legalábbis addig, amíg a hatáskörrel rendelkező egészségügyi hatóság kifejezetten és kellő biztonsággal ki nem zárja, hogy egyrészt a vakcinázásra vonatkozóan nincsenek ellenjavallatok, másrészt pedig az abból származó előnyök meghaladják a jelenleg rendelkezésre álló gyógyszerek előnyeit? Ilyen esetben kötelesek-e az hatáskörrel rendelkező egészségügyi hatóságok a Nizzai Charta 41. cikkével összhangban eljárni?

4) A Bizottság által feltételhez kötötten engedélyezett oltóanyag esetében automatikusan fizetés nélküli szabadság elrendeléséhez vezethet-e a kötelező védőoltásnak az állam joga alapján oltásra kötelezett orvosi és egészségügyi személyzet általi esetleges megtagadása vagy a szankcionáló intézkedéseknek az arányosság alapelvének megfelelően fokozatosaknak kell lenniük?

5) Abban az esetben, ha a nemzeti jog lehetővé teszi a dépeçage-t, a Nizzai Charta 41. cikke értelmében vett kontradiktórius jelleg tiszteletben tartása mellett kell-e megvizsgálni a munkavállaló alternatív formában történő foglalkoztathatóságát, azzal, hogy ennek elmulasztása kártérítéshez való jogot keletkeztet?

6) Az oltott személyek és az oltást megtagadó vagy egészségügyi okból nem oltható személyek közötti mindennemű hátrányos megkülönböztetést tiltó 2021/953 rendelet tükrében jogszerű-e a 44/2021. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 4. cikkének 11. bekezdéséből eredőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az egészségügyi személyzet oltási kötelezettség alól mentesített tagjai számára, hogy tevékenységüket a beteggel érintkezve gyakorolják, feltéve hogy betartják a hatályos jogszabályokban előírt biztonsági intézkedéseket, míg a felpereshez hasonló – megfertőződés következtében természetes immunitást szerző – olyan egészségügyi szakember esetében, aki alapos orvosi kivizsgálás nélkül nem kívánja felvenni az oltást – mindennemű szakmai tevékenységgel kapcsolatban automatikusan fizetés nélküli szabadságról rendelkeznek?

7) Összeegyeztethető-e a 2021/953 rendelettel és az arányosságnak, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmának abban szereplő elvével az olyan tagállami szabályozás, amely a Bizottság által feltételhez kötötten engedélyezett Covid-oltóanyagot kötelezővé teszi az egészségügyi személyzet minden tagja számára még akkor is, ha azok másik tagállamból származnak és a szolgáltatásnyújtás, valamint a letelepedés szabadságának gyakorlása céljából tartózkodnak Olaszországban?

48. A Verwaltungsgericht Wiesbaden (Németország) által 2021. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-768/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet 77. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 57. cikke (1) bekezdésének a) és f) pontját, valamint 58. cikke (2) bekezdésének a)–j) pontját, hogy abban az esetben, ha a felügyeleti hatóság az érintett jogait sértő adatkezelést állapít meg, a felügyeleti hatóság köteles e rendelet 58. cikkének (2) bekezdése alapján fellépni?

49. A Győri Járásbíróság (Magyarország) által 2021. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-771/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (3) bekezdése akként értelmezendő-e, hogy az ésszerű intézkedéseket a légitfuvarozó mentesítő jellegű rendkívüli körülmények bekövetkezése esetében is köteles megtenni a járat törlés elkerülése érdekében?

2) Amennyiben a Bíróság válasza az 1. kérdésre igenlő, úgy az ésszerű intézkedések körében a légitfuvarozó köteles-e

a.) a járat teljesítésére kijelölt, de zivatartevékenység miatt szomszédos repülőtérré átirányított légi járművel, amint a személyzet repülési ideje lehetővé teszi, visszatérni a járat utasaiért, és így teljesíteni a járatot? Amennyiben igen, úgy is köteles-e erre a légitfuvarozó, ha emiatt a légi jármű által teljesítendő további járatok teljesítéséhez azok kiindulási, a légitfuvarozó bázisrepterének minősülő repülőterén másik légi járművet és pótszemélyzetet kell biztosítani?

b.) a járat teljesítésére kijelölt, de zivatartevékenység miatt szomszédos, 140 km távolságra lévő repülőtérré átirányított légi járműhöz közúton átszállítani az utasokat, és onnan teljesíteni a járatot?

c.) mentesítő légi járművet küldeni, vagy a szomszédos repülőtérré küldött mentesítő légi járműhöz közúton átszállítani az utasokat, és így teljesíteni a járatot?

50. A Kammergericht Berlin (Németország) által 2021. december 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-807/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (4)–(6) bekezdését, hogy az beépíti a nemzeti jogba a vállalkozásnak az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkhez rendelt funkcionális fogalmát és a tisztségviselő elvét azzal a következménnyel, hogy a Gesetz über Ordnungswidrigkeiten (a szabálysértésekről szóló törvény) 30. §-ának alapjául szolgáló jogalany-elv kiterjesztésével közvetlenül a vállalkozással szemben folytatható bírsággiszabási eljárás, és a bírság kiszabásához nincs szükség természetes és azonosított személy által – adott esetben a szabálysértés valamennyi objektív és szubjektív tényállási elemének megvalósításával – elkövetett szabálysértés megállapítására?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (4)–(6) bekezdését, hogy a vállalkozásnak vétkesen kell elkövetnie – valamely alkalmazott révén – a jogsértést (lásd [az 1/2003/EK] tanácsi rendelet 23. cikkét), vagy a vállalkozással szembeni bírságkiszabáshoz főszabály szerint már a vállalkozásnak betudandó objektív kötelezettségszegés is elegendő („strict liability”)?

51. A Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Németország) által 2021. december 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-830/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az 547/2011/EU rendelet 1. melléklete 1. pontjának b) alpontjával összefüggésben értelmezett 1. cikkét, hogy valamely növényvédő szer párhuzamos importja esetén egy másik tagállamban történő forgalomba hozatal során a csomagoláson az engedélynek a származási tagállam – vagyis ahonnan a növényvédő szert importálják – szerinti jogosultjának nevét és címét kell feltüntetni?

2) Úgy kell-e értelmezni az 547/2011/EU rendelet 1. melléklete 1. pontjának f) alpontjával összefüggésben értelmezett 1. cikkét, hogy valamely növényvédő szer párhuzamos importja esetén kötelezően a gyártó által eredetileg megadott gyártási tételszámot kell a csomagoláson változatlanul feltüntetni, vagy a fent nevezett rendelkezéssel összeegyeztethető az is, ha a párhuzamos importőr eltávolítja az eredeti gyártási tételszámot, és a csomagoláson a saját azonosító számát tünteti fel, feltéve, hogy olyan nyilvántartást vezet, amelyből megállapítható az általa alkalmazott gyártási tételszám és a párhuzamosan importált növényvédő szerre vonatkozó engedély jogosultja által adott szám egyezősége?

52. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2022. január 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-5/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Értelmezhető-e úgy a 2009. július 13-i 72/2009/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben foglalt európai szabályozás – különösen annak a szabályozó hatóságok hatásköreit szabályozó 37. cikke (1) és (4) bekezdése, valamint I. melléklete –, hogy az magában foglalja az olasz villamosenergia-piacot szabályozó hatóság (ARERA) által a villamosenergia-ágazatban tevékenységet végző társaságokkal szemben gyakorolt, kötelező erejű aktusok kibocsátására vonatkozó hatáskört, amelynek alapján az említett társaságokat arra kötelezte, hogy az ügyfeleik által az igazgatási költségek fedezeteként egy olyan szerződéses kikötés teljesítéseképpen fizetett gazdasági ellenszolgáltatásnak megfelelő összeget, amely a hatóság szankciójának tárgyát képezte, fizessen vissza az (akár korábbi és késedelmesen fizető) ügyfelei részére?

2) Értelmezhető-e úgy a 2009. július 13-i 72/2009/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben foglalt európai szabályozás – különösen annak a szabályozó hatóságok hatásköreit szabályozó 37. cikke (1) és (4) bekezdése, valamint I. melléklete –, hogy a villamosenergia-piaci fogyasztókra az abban az esetben alkalmazandó kártérítési vagy visszatérítési szabályok körébe tartozhat az e fogyasztók által megfizetett, az aláírt és elfogadott szerződés egyik kikötésében kifejezetten szabályozott, a szolgáltatás minőségétől teljesen független és a gazdasági szereplő igazgatási költségeinek fedezetül szolgáló gazdasági ellenszolgáltatás visszatérítése is, ha a piaci szereplő nem éri el a szolgáltatás szerződés szerinti minőségi szintjét?

53. A Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Németország) által 2021. december 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-829/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az Aufenthaltsgesetz (a tartózkodásról szóló törvény, a továbbiakban: AufenthG) 38a. §-ának (1) bekezdése, amelyet a nemzeti jog szerint úgy kell értelmezni, hogy a továbbutazó huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személynek a tartózkodási engedélye megújításakor is rendelkeznie kell az első tagállamban a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállással, összhangban áll-e a 2003/109/EK irányelv 14. és azt követő cikkeinek rendelkezéseivel, amelyek csupán azt írják elő, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személynek joga van ahhoz, hogy a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállást számára megadó tagállamtól eltérő másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamot tartózkodjon, feltéve hogy az irányelv III. fejezetében egyébként megállapított feltételek teljesülnek?

2) A 2003/109/EK irányelv 14. és azt követő cikkeinek rendelkezései alapján jogosult-e az idegenrendészeti hatóság arra, hogy – amennyiben fennállnak a határozott idejű megújítás egyéb feltételei, és a külföldi különösen stabil és rendszeres jövedelemmel rendelkezik – az AufenthG 38a. §-ának (1) bekezdése szerinti megújítás iránti kérelem tárgyában történő határozathozatal során jogfosztó jelleggel megállapítsa, hogy a külföldi időközben, tehát a második tagállamba való költözést követően az első tagállamban jogosulatlanra vált jogállásának fenntartására a 2003/109/EK irányelv 9. cikke (4) bekezdésének második albekezdése alapján? Az utolsó közigazgatási, illetve az utolsó bírósági határozat meghozatalának időpontja-e a határozathozatal releváns időpontja?

3) Az első és a második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyt terheli-e annak bizonyítása, hogy az első tagállamban nem szűnt meg az őt huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyként megillető tartózkodási jog?

Az e kérdésre adandó nemleges válasz esetén: megvizsgálhatja-e valamely nemzeti bíróság vagy hatóság, hogy érvényét veszítette-e a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy számára határozatlan időre kiadott tartózkodási engedély, vagy ez ellentétes lenne a közigazgatási határozatok kölcsönös elismerésének uniós jogi elvével?

4) Felróható-e a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek számára határozatlan időre kiadott tartózkodási engedéllyel Olaszországból Németországba utazó, stabil és rendszeres jövedelemmel rendelkező harmadik országbeli állampolgárnak, hogy nem igazolta a megfelelő szálláslehetőséget, noha Németország nem élt a 2003/109/EK irányelv 15. cikke (4) bekezdésének második albekezdésében foglalt felhatalmazással, és szociális lakás kiutalása csak azért vált szükségessé, mert amíg az említett harmadik országbeli állampolgár nem rendelkezik az AufenthG 38a. § -a szerinti tartózkodási engedéllyel, addig nem folyósítanak számára gyermeknevelési támogatást?

54. A Tallinna Halduskohus (Észtország) által 2022. január 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-11/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: észt

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseit, különösen az „Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” című bizottsági közlemény 19. pontjának 44. alpontjában szereplő, „a munkálatok kezdete” fogalom első alternatíváját, nevezetesen „a beruházással kapcsolatos építési munkálatok megkezdés[ét]”, hogy az a beruházási projekttel kapcsolatos bármely építési munka megkezdését, vagy csupán a beruházási projekt megújuló energiát termelő létesítményével kapcsolatos építési munkálatok megkezdését jelenti?

2) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseit, különösen az

„Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” című bizottsági közlemény 19. pontjának 44. alpontjában szereplő, „a munkálatok kezdete” fogalom első alternatíváját, nevezetesen „a beruházással kapcsolatos építési munkálatok megkezdés[ét]”, hogy a tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságának olyan helyzetben, amikor egy beruházással kapcsolatban megállapította az építési munkálatok megkezdését, a bizalomvédelem elvének megfelelően azt is értékelnie kell, hogy a beruházási projekt milyen fejlesztési stádiumot ért el, és e projektet milyen valószínűséggel fogják megvalósítani?

3) A fenti kérdésre adott igenlő válasz esetén: A beruházási projekt fejlesztési stádiumának értékelése során figyelembe vehetők-e egyéb objektív körülmények, például a beruházási projekt folytatását akadályozó, folyamatban lévő jogviták?

4) Van-e jelentősége a jelen ügyben annak, hogy az Európai Unió Bírósága a C-349/17. sz. Eesti Pagar ügyben hozott ítélet 61. és 68. pontjában megállapította, hogy az ösztönző hatás fennállása, illetve annak hiánya nem tekinthető világos és a nemzeti hatóságok által egyszerűen alkalmazható kritériumnak, mivel annak vizsgálata összetett gazdasági értékelések esetről esetre történő elvégzését teszi szükségessé, ezért az ilyen kritérium nem felel meg annak a követelménynek, hogy a mentességek alkalmazására vonatkozó kritériumok világosak és egyszerűen alkalmazhatók legyenek a nemzeti hatóságok számára?

5) A fenti kérdésre adott igenlő válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseit, különösen az „Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” című bizottsági közlemény 126. pontjához kapcsolódó 66. lábjegyzetet, összefüggésben ugyanezen közlemény 19. pontjának 44. alpontjával, hogy a nemzeti hatóságnak a munkálatok kezdetére vonatkozó kritérium vizsgálata során nem kell elvégeznie esetről esetre a beruházási projekt gazdasági értékelését?

6) A fenti kérdésre adott igenlő válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseit, különösen az „Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” című bizottsági közlemény 19. pontjának 44. alpontjában szereplő, „a munkálatok kezdete” fogalom utolsó alternatíváját, nevezetesen „a beruházást visszafordíthatatlanná tevő egyéb kötelezettségvállalás[t]”, hogy a földvásárlás és az előkészítő munkálatok (például az építési engedély megszerzése) kivételével bármely egyéb kötelezettségvállalás visszafordíthatatlanná teszi a beruházást, függetlenül a vállalt kötelezettség költségétől?

7) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseit, különösen az „Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” című bizottsági közlemény 19. pontjának 44. alpontjában szereplő, „a munkálatok kezdete” fogalmat, hogy a munkálatok megkezdésének elengedhetetlen feltétele a termelő földhasználati jogának megléte és a beruházási projekt megvalósítására vonatkozó nemzeti engedély megléte?

8) A fenti kérdésre adott igenlő válasz esetén: „A beruházási projekt megvalósítására vonatkozó nemzeti engedély” fogalmat a nemzeti jog alapján kell-e értelmezni, és e tekintetben csak olyan engedélyről lehet-e szó, amely alapján a beruházási projekthez kapcsolódó építési munkálatokat végzik?

55. A Conseil d’État (Franciaország) által 2022. január 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-20/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek árának megállapítását, valamint a nemzeti egészségbiztosítási rendszerekbe történő felvételüket szabályozó intézkedések átláthatóságáról szóló, 1988. december 21-i 89/105/EGK irányelv 4. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a „valamennyi gyógyszerre vagy a gyógyszerek meghatározott kategóriáira [vonatkozó árfelfüggyasztás]” fogalma alkalmazandó az olyan intézkedésre, amelynek célja ugyan a gyógyszerárak ellenőrzése, de amely csak

egyes gyógyszerekre vonatkozik egyedileg, és azt nem minden gyógyszerre, de még csak nem is bizonyos gyógyszerkategóriákra kell alkalmazni, míg az említett cikk által az abban meghatározott befagyasztási intézkedés fennállásához kapcsolt garanciák az ilyen intézkedés esetében értelmetlenek és céltalannak tűnnek?

56. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2022. január 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-27/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

a) Büntető jellegű közigazgatási szankcióknak minősíthetők-e a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok miatt a 2005/29/EK irányelvet végrehajtó nemzeti szabályozás értelmében kiszabott szankciók?

b) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a valamely jogi személlyel szemben tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat megvalósító jogsértő magatartások miatt kiszabott büntető jellegű közigazgatási szankció bírósági eljárásban történő helybenhagyását és jogerőre emelkedését, feltéve hogy e jogsértő magatartások tekintetében a szóban forgó jogi személy terhére egy másik tagállamban már jogerős büntetőítélet született, és ez utóbbi ítélet a korábban kiszabott büntető jellegű közigazgatási szankció ellen benyújtott bírósági jogorvoslat jogerős elbírálását megelőzően jogerőre emelkedett?

c) Igazolhat-e a 2005/29 irányelvben szereplő szabályozás – különös tekintettel a 3. cikk (4) bekezdésére és a 13. cikk (2) bekezdésének e) pontjára – a *ne bis in idem* azon tilalmától, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikke (amelyet az EUSZ 6. cikk utóbb beépített az Európai Unióról szóló Szerződésbe), valamint a Schengeni Egyezmény 54. cikke állapított meg?

57. Az Administrativen sad Veliko Tarnovo (Bulgária) által 2022. január 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-30/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 30. cikkének (2) bekezdésében foglalt rendelkezést, hogy a 30. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett személyek akkor tartoznak a megállapodás 31. cikke (1) bekezdésének személyi hatálya alá, ha a teljes átmeneti időszak alatt megszakítás nélkül valamely tagállam állampolgárai voltak, és egyidejűleg az Egyesült Királyság jogszabályainak hatálya alá tartoztak, vagy úgy kell-e értelmezni ezt a rendelkezést, hogy a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett személyek csak addig tartoznak a 31. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, amíg az átmeneti időszak végén és/vagy annak lejártát követően az Egyesült Királyságban foglalkoztatják őket?

2. Úgy kell-e értelmezni a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összefüggésben értelmezett 30. cikkének (2) bekezdésében foglalt rendelkezést, hogy a 30. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említett személyekre akkor terjed ki a megállapodás 31. cikke (1) bekezdésének hatálya, ha uniós polgárként a teljes átmeneti időszak alatt megszakítás nélkül az Egyesült Királyságban rendelkeztek lakóhellyel, és egyidejűleg a teljes átmeneti időszak alatt, annak végéig egyetlen tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoztak, vagy úgy kell-e értelmezni ezt a rendelkezést, hogy a 30. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említett személyek nem tartoznak a 31. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, ha az átmeneti időszak végét követően megszüntették lakóhelyüket az Egyesült Királyságban?

3. Ha a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjával összefüggésben értelmezett 30. cikkének (2) bekezdésében foglalt rendelkezés értelmezéséből az következik, hogy ezek a rendelkezések nem alkalmazhatók az alapeljárás tényállására, mivel az uniós polgár az átmeneti időszak végét

követően megszüntette a lakóhelyét, akkor úgy kell-e értelmezni a megállapodás 30. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett (4) bekezdésében foglalt rendelkezést, hogy a fogadó államban vagy a munkavégzés helye szerinti államban lakóhellyel rendelkező vagy dolgozó személyek már nem tartoznak a 30. cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezés hatálya alá, ha a foglalkoztatási (munkavállalói) jogviszonyuk megszűnt, és ennek következtében elvesztették tartózkodási jogukat, és az átmeneti időszak végét követően elhagyták a munkavégzés helye szerinti államot, illetve a fogadó államot, vagy úgy kell-e értelmezni ezeket a rendelkezéseket, hogy a 30. cikk (4) bekezdésében meghatározott korlátozás az átmeneti időszak végét követően gyakorolt tartózkodási és munkavállalási jogra vonatkozik, anélkül, hogy releváns lenne, hogy mikor szüntek meg e jogok, ha azok az átmeneti időszak végét követően is fennálltak?

Pénzügyi jogterület

18. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2021. november 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-713/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 2006/112/EK irányelvnek a Bíróságnak a 2016. november 10-i Baštová-ítéletével értelmezett 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának jelentésével kapcsolatban:

A versenylovak kiképzésére szolgáló istálló tulajdonosa a lovak elhelyezéséből, felkészítéséből és versenyeztetéséből álló egységes szolgáltatást nyújt-e a lótulajdonos részére, a tekintetben is ellenérték fejében, hogy a lótulajdonos e szolgáltatást a versenyen való sikeres részvétel esetén őt megillető díjazás iránti követelés felének engedményezésével ellentételezi?

19. A Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Szlovénia) által 2021. november 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-725/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovén

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ahhoz, hogy az egyedi terméket a vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúrának az alapügyben alkalmazandó változatai 94. árucsoportja értelmében a gépjárműülések „alkatrészeként” lehessen besorolni, szükséges-e az, hogy az ülés e termék nélkül ne legyen képes ellátni alapvető és elsődleges funkcióját (a funkcionális egység értelmében), vagy elegendő az, ha a kizárólag az autóülésekbe való beépítésre szánt egyedi alkatrész felismerhető az ülés részeként?

2) A jelen ügyben szóban forgó két termék (nem) önálló általános használatának lehetősége befolyásolja-e a 9401 90 80 alszám alá történő besorolásukat (vagy be nem sorolásukat)?

20. A Naczelny Sąd Administracyjny (Lengyelország) által 2021. december 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-729/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az uniós héa-rendeleteket, hogy megengedhető a nemzeti jog olyan rendelkezésének alkalmazása, mint az ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (a termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó adókról szóló, 2004. március 11-i törvény; Dz. U. 2021., 685. tábla; a továbbiakban: héatörvény) 6. cikkének 1. pontja, amely anélkül mentesíti az önálló vállalkozásrészt értékesítését az adó alól, hogy e mentesség alkalmazását a közös hozzáadottértékadó-rendszerrel szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 19. cikkében említett feltételtől, azaz az átruházó és az átruházás kedvezményezettje közötti jogutódlástól tenné függővé?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, a héatörvény 6. cikkének 1. pontjában említett mentesség alkalmazásához szükség van-e arra, hogy az átruházó vagyona ezen önálló részének valamennyi eleme átadásra kerüljön, és az e tekintetben bekövetkezett változás (különösen a biztosítási és a megszerzett vagyon kezelésére vonatkozó szerződések átvételének elmaradása) azt jelenti-e, hogy adóköteles termékértékesítésre került sor?

21. Az Administratíven sad – Haskovo (Bulgária) által 2021. december 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-752/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2013. október 9-i 952/2013 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény) 13. cikkével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett 44. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes a Zakon za administrativnite narushenia i nakazania (a szabálysértésekről és a szabálysértési büntetésekről szóló törvény, a továbbiakban: ZANN) 59. cikkének (2) bekezdésében szereplőhöz hasonló, olyan rendelkezés, amely szerint a bírságot kiszabó határozat ellen jogorvoslati kérelem benyújtására jogosult személyek köre nem terjed ki az ugyanazon határozattal elkobzott tárgyak tulajdonosára, ha nem az követte el a felrótt cselekményt?

2) Úgy kell-e értelmezni a 952/2013 rendeletnek az e rendelet 29. és 44. cikkével, az EJEE 13. cikkével és a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 22. cikkének (7) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, hogy azzal ellentétes a Zakon za mitnitsite (vám törvény, a továbbiakban: ZM) 232. cikkének (1) bekezdéséhez hasonló – az ismeretlen elkövető ellen kibocsátott, bírságot kiszabó határozat elleni jogorvoslatot kizáró – rendelkezés, amennyiben e határozattal a nemzeti jog alapján elrendelhető a szabálysértési eljárásban részt nem vevő harmadik személy tulajdonát képező vagyontárgyaknak az állam javára történő elkobzása?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2005. február 24-i 2005/212/IB tanácsi kerethatározatnak a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkét per argumentum a fortiori, hogy az akkor is alkalmazható, ha a cselekmény nem minősül bűncselekménynek, és hogy azzal ellentétesek az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek a ZANN 59. cikkének (2) bekezdéséhez hasonlóan az elkobzott vagyontárgyak tulajdonosát kizárják a jogorvoslati kérelem benyújtására jogosult személyek köréből, illetve amelyek a ZM 232. cikkéhez hasonlóan kifejezetten előírják, hogy nem lehet jogorvoslattal élni az olyan határozat ellen, amellyel a nemzeti jog alapján a szabálysértési eljárásban részt nem vevő harmadik személytől vagyontárgyakat lehet elkobozni?

22. Az Administratíven sad Sofia-grad (Bulgária) által 2021. december 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-770/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Abból kell-e kiindulni, hogy – tekintettel az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyümölcs- és zöldségágazat tekintetében történő kiegészítéséről szóló (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 75. cikke (5) bekezdésének első albekezdésével és (6) bekezdésével összefüggésben értelmezett 70. cikkének (1) bekezdésére – a Vámkódex 70. cikke (3) bekezdésének d) pontjában foglalt azon feltétel értékelése szempontjából, hogy „a vevő és az eladó nincs kapcsolatban egymással”, az áruk ügyleti értékének a zöldségek behozatalára vonatkozó konkrét vámáru-nyilatkozat keretében történő vámcélú alkalmazása tekintetében a következők minősülnek relevánsnak:

— az áruk behozatalában és az ugyanazon áruknak az Unión belüli kereskedelem első szakaszában történő értékesítésében részt vevő felek közötti jogviszonyra vonatkozó információk, nevezetesen az

azonos típusú áruk hosszú távú és ismétlődő, jelentős mennyiségben és jelentős értékben történő értékesítése, amelyek kizárják azt a következtetést, hogy a kapcsolat az értékelés tárgyát képező konkrét behozatal esetében véletlenszerű volt;

- az értékesítésről kiállított számlákra, az ár kifizetésére, a számláknak az importőr könyvelésében és héakönyveiben való rögzítésére, illetve a konkrét behozatal tekintetében gyakorolt adólevonási jogra vonatkozó információk;
- az a tény, hogy az értékelés tárgyát képező konkrét behozatal bejelentett ügyleti értéke jóval magasabb, mint a Bizottság által behozatali vámoknak a zöldségágazatban való alkalmazása céljából ugyanazon árukra meghatározott behozatali átalányérték, miközben ugyanazt az árut az Unióban veszteséggel értékesítik;
- az a tény, hogy az importőr nem nyújtott be sem a vámhatóságok által a konkrét behozattal kapcsolatban kért kereskedelmi szerződést, sem a szerződő felek közötti egyéb jogviszonyra vonatkozó dokumentumot?

Amennyiben az említett körülmények relevánsak, lehetővé teszik-e azt, hogy az importáló és az exportáló kereskedő, illetve az importőr és az Unión belüli kereskedelem első szakaszán belüli vevő az Unió Vámkodek létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. november 24-i (EU) 2015/2447 bizottsági végrehajtási rendelet 127. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 142. cikke (4) bekezdésének b) pontja értelmében vett „jogilag elismert üzlettársaknak”, illetve kapcsolatban álló személyeknek minősüljenek?

Amennyiben az említett körülmények relevánsak, azonban nem elegendőek ahhoz, hogy a kereskedők kapcsolatban álló személyeknek minősüljenek, az (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló rendelet 75. cikkének (6) bekezdése szerinti ellenőrzés során a vámok elkerülésének és az uniós költségvetés adóbevétel-kiesésének megakadályozása érdekében kell-e értékelni, hogy a kereskedők közötti kapcsolat befolyásolta-e a konkrét behozott áruk magasabb árának meghatározását, figyelembe véve az Unión belüli kereskedelem első szakaszában bekövetkező későbbi veszteséges értékesítést is?

2. Figyelembe véve azt a tényt, hogy az elsőfokú bíróságnak a határozat ellen indított peres eljárásban a határozat jogszerűségét hivatalból és a keresetben nem hivatkozott szempontok alapján is vizsgálnia kell, és hivatalból további bizonyítást kell felvennie és szakértőt kell kirendelnie, az következik-e az Európai Unió Alapjogi Chartája – az importőrnek az Unió Vámkodek létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 44. cikkének (1) bekezdése szerinti jogorvoslati jogával összefüggésben értelmezett – 47. cikkének (1) bekezdéséből és 41. cikke (2) bekezdésének c) pontjából, a vámhatóságoknak a Vámkodek 22. cikkének (7) bekezdésével összefüggésben értelmezett 29. cikke szerinti, a határozat alapjául szolgáló okok megjelölésére vonatkozó kötelezettségéből, valamint az ügy körülményeiből, hogy:

- az Unió Vámkodek létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 70. cikke (3) bekezdésének d) pontjában foglalt azon feltétel, hogy „a vevő és az eladó nincs kapcsolatban egymással, vagy a kapcsolat nem befolyásolta az árat”, a bíróság előtti eljárásban állapítható meg először, vagy a vámhatóságnak már a megtámadott határozat indokolása keretében értékelnie kell ezt a kérdést?
- amennyiben az importőrnek megvolt az eljárásjogi lehetősége, azonban nem nyilatkozott kifejezetten arról, hogy a behozott áruk értékét a levonásos módszerrel határozza meg az Unió Vámkodek létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 74. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerint, az említett megállapításra vonatkozó kifejezett jogvesztő határidő miatt ellentétes lenne-e az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyümölcs- és zöldségágazat tekintetében történő kiegészítéséről szóló (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 75. cikkének (5) és (6) bekezdésével az, ha ezt az értéket a határozat ellen indított peres eljárásban bíróság előtt állapítanák meg először, tekintettel az importőr azon alapuló kifogásainak figyelembevételére is, hogy az áru Unión belüli eladási ára megközelíti a bejelentett ügyleti értéket?

3. A Bíróság 2020. március 11-i BV ítélete (C-160/18, EU:C:2020:190) rendelkező részének 1. pontjában foglalt értelmezés alapján a jelen ügy körülményei között az következik-e az 1308/2013/EU

európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyümölcs- és zöldségágazat tekintetében történő kiegészítéséről szóló (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 75. cikke (5) bekezdésének negyedik albekezdéséből – amely szerint „az importőrnek a számla mellett hozzáférhetővé kell tennie az érintett tétel egyes termékeinek értékesítésére és elhelyezésére vonatkozó, a releváns vámellenőrzések elvégzéséhez szükséges minden dokumentumot” – az Unió Vámkodeks 70. cikkének (1) bekezdése szerinti bejelentett ügyleti érték bizonyítása tekintetében, hogy:

- a vámhatóságok és a peres eljárásban a bíróság – többek között a vám elkerülésének és az adóbevétel-kiesésnek a megakadályozása érdekében – kötelesek azt a körülményt, hogy a behozott árut, nevezetesen a zöldséget veszteséggel értékesítik az Unióban, arra vonatkozó komoly valószínűsítő körülményként figyelembe venni, hogy a bejelentett belépési árat mesterségesen felemelték, tekintettel a személyeknek a bejelentett ügyleti értéket befolyásoló kapcsolatának értékelésére is?
- az importőrnek szerződést vagy más egyenértékű dokumentumot kell benyújtania az Unió vámterületére történő kivitel céljából történő értékesítéskor az árukért fizetendő ár bizonyítására, vagy elegendő az áru bejelentett értékének a behozatalkor történő megfizetését igazolni? vagy
- az importőrnek a zöldségek behozatala során a bejelentett ügyleti érték bizonyításaként kizárólag az (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló rendelet 75. cikke (5) bekezdésének negyedik albekezdésében kifejezetten említett dokumentumokat kell benyújtania, így az ugyanazon áruknak az Unióban történő veszteséges értékesítésével kapcsolatos körülmények nem relevánsak az e rendelet 75. cikkének (6) bekezdése szerinti értékelés szempontjából az ügyleti érték elismerésének megtagadása és a behozatali vám megállapítása tekintetében?

4. Az alapügy körülményei között az következők-e az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyümölcs- és zöldségágazat tekintetében történő kiegészítéséről szóló (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 75. cikkének (5) és (6) bekezdéséből, valamint a 2016. június 16-i EURO 2004. Hungary ítéletben (C-291/15, EU:C:2016:455) foglalt értelmezésből, hogy zöldség harmadik országokból történő behozatala esetén a vámértéket nem a bejelentett ügyleti érték alapján kell meghatározni, ha:

- a bejelentett ügyleti érték jóval magasabb, mint a Bizottság által ugyanazon árura vonatkozóan behozatali vámoknak a zöldségágazatban történő alkalmazása céljából meghatározott behozatali átalányérték;
- a vámhatóság nem vitatja és másként sem kérdőjelezi meg a számla és az áruk árának megfizetését alátámasztó okmány valóságát, amely dokumentumokat a ténylegesen kifizetett belépési ár bizonyítékként nyújtják be;
- az importőr a vámhatóság felhívása ellenére nem nyújtott be az Unió vámterületére irányuló kivitelre történő értékesítéskor az áruért fizetendő árat bizonyító szerződést vagy más egyenértékű dokumentumot, többek között az áru gazdasági elemeire vonatkozó további olyan bizonyítékokat, amelyek az exportortól történő vásárláskor fennálló magasabb értéket igazolják, [például] biotermék vagy az adott zöldségtétel különleges minősége esetében?

23. A Retten i Esbjerg (Dánia) által 2021. december 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-788/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: dán

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Milyen kritériumokat kell alkalmazni annak megállapításához, hogy valamely áru a Közös Vámtarifának a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról szóló, 2013. október 4-i 1001/2013/EU bizottsági rendelet I. mellékletében rögzített Kombinált Nomenklatúrája 8609 00 9000 vámtarifaalszáma szerinti konténernek minősül-e, beleértve azt is, hogy:

- a) ezek a kritériumok, külön-külön vizsgálva, vezethetnek-e valamely áru konténerként való besorolásához;

b) a kritériumok átfogó értékelését kell-e elvégezni annak eldöntése céljából, hogy valamely árut konténerként kell-e besorolni, úgy, hogy több – de nem az összes – kritérium teljesülése azt eredményezi, hogy az árucikket konténerként kell besorolni;

vagy

c) valamennyi kritériumnak együttesen kell-e teljesülnie ahhoz, hogy valamely áru besorolható legyen konténerként?

2) Úgy kell-e értelmezni a Közös Vámtarifának a vám- és statisztikai nómenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról szóló, 2013. október 4-i 1001/2013/EU bizottsági rendelet I. mellékletében foglalt változatban szereplő Kombinált Nómenklatúrájának 8609 00 90 00 vámtarifaalszáma szerinti „konténer” kifejezést, hogy az olyan árura vonatkozik, amely több alumínium emelőprofilból, emelőprofilonként két acél emelőrúdból és emelőprofilonként az emelőprofilok rögzítésére használt két M20-as csavarból álló csőszállító rendszer. A csöveket az emelőprofilok tetejére helyezik el. Újabb emelőprofilokat helyeznek fel, majd a csöveket ezekre az emelőprofilokra helyezik, azokat egymásra helyezve, amíg be nem csomagolják a kívánt mennyiségű csövet. A rendszer lezárásához mindig egy sor emelőprofilot használnak. Miután a csöveket becsomagolták az emelőprofilokba, az acéllánccokat a négy sarkon keresztül (az emelőrudakon lévő fűzőlyukakon átvezetve) az emelőrudakhoz rögzítik, és az áru készen áll a daruval vagy szárazföldi szállítás esetén targoncával történő berakodásra?

24. A Rechtbank Noord-Holland, zittingsplaats Haarlem (Hollandia) által 2021. december 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-809/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Akkor is fennáll-e az uniós jog megsértése mint az Európai Unió Bírósága által kialakított uniós jogi kamatigény feltétele, ha a tagállami hatóság 2016. május 1-je után benyújtott vám-árunyilatkozat tekintetében áruátengedést követően lefolytatott behozatali ellenőrzés alapján vámot állapít meg érvényes uniós jogi rendelkezések megsértésével, a tagállami bíróság pedig megállapítja az uniós jog e megsértését?

25. Az Administrativen sad Sofia-grad (Bulgária) által 2021. december 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-820/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Hogyan kell értelmezni a 2008/118/EK irányelv 16. cikke (1) bekezdésének azon részét, amely előírja, hogy az adóraktár létesítésének és működtetésének engedélyezésére azon feltételek vonatkoznak, amelyeket a hatóságok az esetleges adócsalás és visszaélések megelőzése céljából jogosultak meghatározni, [és] e feltételeknek mit kell magukban foglalniuk ahhoz, hogy az adócsalás és visszaélések megelőzésének célkitűzése megvalósulhasson?

Hogyan kell értelmezni a hátrányos megkülönböztetés tilalmát a 2008/118/EK irányelv (10) preambulumbekkezdése értelmében?

Hogyan kell értelmezni a hivatkozott rendelkezéseket, és úgy kell-e értelmezni azokat, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a ZADS 53. cikke (1) bekezdésének a 47. cikke (1) bekezdésének 5. pontjával összefüggésben értelmezett 3. pontja, amennyiben ez a szabályozás az ugyanazon cselekmény miatt már kiszabott szankció mellett az engedély kötelező, azonnali hatályú, határozatlan időre szóló és jövőre nézve történő visszavonásáról rendelkezik?

26. Az Audiencia Nacional (Spanyolország) által 2021. december 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-833/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Összeegyeztethető-e a 2003/96/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének a) pontjával az a spanyol nemzeti szabályozás, amely a villamos energia előállításához felhasznált szénre adót vet ki, amennyiben – bár azt állítja, hogy célja a környezetvédelem – ez a cél nem tükröződik az adó szerkezetében, és az ebből befolyt összeget a villamosenergia-rendszer költségeinek finanszírozására fordítja?
- 2) Tekinthető-e úgy, hogy a környezetvédelmi célkitűzés az adó szerkezetében ténylegesen kifejeződik azáltal, hogy az adómértéket a villamos energia előállításához felhasznált szén fűtőértékéhez viszonyítva határozzák meg?
- 3) Elérhető-e a környezetvédelmi cél azon pusztán tény által, hogy egyes nem megújuló energiatermékekre adót vetnek ki, míg a környezetre kevésbé károsnak ítélt hasonló termékek felhasználása nem kerül megadóztatásra?

Munkaügyi ügyszak

8. A Sąd Najwyższy (Lengyelország) által 2021. november 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-718/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Ellentétes-e az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének második albekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, mint az ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (rendes bíróságok szervezetéről szóló, 2001. július 27-i törvény) (Dz.U. 2020., 2072. tétel) 69. cikke 1b. § -ának első mondata, amely a bíró azon nyilatkozatának hatályosságát, amelyben kifejezésre juttatja, hogy a bírói tisztséget a nyugdíjkorhatár elérése után is be kívánja tölteni, más hatóság hozzájárulásához köti?
- 2) Ellentétes-e az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének második albekezdésével a nemzeti rendelkezés olyan értelmezése, amely szerint a bíró azon nyilatkozatának késedelmes megtétele, amelyben kifejezésre juttatja, hogy a bírói tisztséget a nyugdíjkorhatáron túl is be kívánja tölteni, a határidő elmulasztásának körülményeire és e mulasztásnak a bírói tisztség betöltésének engedélyezésére vonatkozó eljárás szempontjából fennálló jelentőségére tekintet nélkül hatálytalan?

9. A Sofiyski rayonon sad (Bulgária) által 2021. december 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-797/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, hogy a bíróságok függetlenségének megsértése miatt a polgárok számára nem biztosítják a hatékony bírói jogvédelemhez szükséges jogorvoslati lehetőségeket, ha az Európai Unió valamely tagállamában megengedett, hogy a bírakat – a beleegyezésükkel – határozatlan időre a többi állami szervtől független igazságszolgáltatási vezető szerv határozata alapján egy magasabb szintű bírósághoz rendeljék ki, amennyiben előírtak ugyan a kirendelés megszüntetéséről szóló határozatra vonatkozó feltételeket, valamint az e határozat elleni jogorvoslati lehetőséget, ez utóbbinak azonban nincs halasztó hatálya a folyamatban lévő eljárás alatt, és milyen kritériumok alapján kell konkrétan vizsgálni, hogy a határozatlan időre történő kirendelés megengedett-e?
- 2) Más választ kellene-e adni az első kérdésre, ha a kirendelés megszüntetését elrendelő határozat objektív feltételeit törvény írja elő, és azok bírósági felülvizsgálat alá tartoznak, a kirendelendő bírák kiválasztására vonatkozóan azonban nem írnak elő ilyen, bírósági úton felülvizsgálható feltételeket?

3) Amennyiben az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a bírák kirendelése ilyen feltételek mellett megengedett, ha objektív szabályokat követnek, annak vizsgálata során, hogy a nemzeti rendelkezések mennyiben ellentétesek a megfelelő jogorvoslati lehetőségekre vonatkozóan az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében előírt követelménnyel, nemcsak a törvényben meghatározott kritériumokat, hanem azt is figyelembe kell-e venni, hogy az illetékes közigazgatási és igazságszolgáltatási hatóságok milyen módon alkalmazzák e kritériumokat?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2006/929/EK bizottsági határozatot, hogy a fenti három kérdésre adott válasz változna, ha olyan nemzeti kirendelési gyakorlatot állapítottak meg, amely a jelenleg hatályos szabályozáshoz hasonló szabályozáson alapul, és ez az említett határozat által létrehozott együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében kifogásokat eredményezett?

5) Amennyiben megállapítást nyer, hogy a bírák kirendelésére vonatkozó nemzeti rendelkezések adott esetben ellentétesek az olyan jogorvoslati lehetőségek megteremtésére vonatkozó kötelezettséggel, amelyek az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerint a hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükségesek, úgy kell-e értelmezni ezt a rendelkezést, hogy az kizárja a nemzeti bíróságnak olyan felsőbb szintű bíróság által adott kötelező utasításokat, amelynek ítélkező testületében kirendelt bíró is részt vett, és milyen feltételek mellett van ez így? Különösen, eljárási hibában szenvednek-e az olyan utasítások, amelyek érdemben nem érintik a jogvitát, hanem bizonyos eljárási cselekmények elvégzését írják elő?

Polgári ügyszak

25. A Sąd Najwyższy (Lengyelország) által 2021. november 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-720/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével, az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdésével és az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdését, hogy e rendelkezések alapján elfogadható az olyan jogorvoslat mint a jogerős bírósági határozat elleni rendkívüli jogorvoslat, amennyiben az „a társadalmi igazságosság elveit megvalósító demokratikus jogállam elvével való összhang biztosításához” szükséges, ha e jogorvoslat gyakorlása az uniós jog tényleges érvényesülésének biztosításához szükséges?

2) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével, az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdésével és az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdését, hogy amennyiben a nemzeti jog rendelkezései szerint a bíróság jogerős határozata valamely tagállam alkotmányában foglalt elvek megsértése esetén megváltoztatható vagy hatályon kívül helyezhető olyan jogorvoslat alapján, mint a rendkívüli jogorvoslat, akkor ezek a rendelkezések az uniós jog megsértése esetén is alapul szolgálhatnak a bíróság jogerős határozatának hatályon kívül helyezésére vagy megváltoztatására?

3) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével, az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdésével és az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdését, hogy abban az esetben, amikor a nemzeti bíróság olyan módon sértette meg az uniós jogot, amely az ügyben – az uniós jog szempontjából – téves döntést eredményezne, a jogerős bírósági határozat olyan jogorvoslat alkalmazásával helyezhető hatályon kívül vagy változtatható meg, mint a rendkívüli jogorvoslat, amely az ilyen lehetőséget „súlyos” jogsértéstől teszi függővé?

26. A Landgericht Saarbrücken (Németország) által 2021. december 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-741/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A GDPR (85) preambulumbekzdésére és a (146) preambulumbekzdésének harmadik mondatára tekintettel akként kell-e értelmezni a GDPR 82. cikkének (1) bekezdésében foglalt nem vagyoni kár fogalmát, hogy az a védett jogi helyzet egyéb hatásaitól és mértékétől függetlenül kiterjed annak bármilyen megsértésére?
2. Kizárja-e a GDPR 82. cikkének (3) bekezdése szerinti kártérítési kötelezettséget, ha az adott esetben a jogsértés a GDPR 29. cikke értelmében vett irányítás alatt eljáró személy mulasztásából ered?
3. A nem vagyoni kártérítés meghatározása során figyelembe vehetők-e, vagy figyelembe kell-e venni a GDPR 83. cikkében, különösen pedig a 83. cikkének (2) bekezdésében és (5) bekezdésében meghatározott mérlegelési szempontokat?
4. A kártérítést minden egyes jogsértésre vonatkozóan külön-külön kell-e meghatározni, vagy több – legalábbis hasonló – jogsértés szankcionálható-e olyan összesített kártérítéssel, amelyet nem az egyes kártérítési összegek összeadásával állapítanak meg, hanem amely egy átfogó értékelésen alapul?

27. Az Amtsgericht Düsseldorf (Németország) által 2021. december 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-776/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Az utazás célállomásának helyén már akkor is elháríthatatlan és rendkívüli körülmények állnak-e fenn az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatás együtteséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, továbbá a 90/314/EGK tanácsi irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2302 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: az utazási csomagokról szóló irányelv) 12. cikke (2) bekezdésének első mondata értelmében véve, ha a fertőző betegségek megelőzéséért felelős nemzeti szakhatóság veszélyeztetett területnek minősítette az utazás célterületét, és az indulási helyen ezzel párhuzamosan nem álltak fenn a veszélyeztetett területnek való minősítés feltételei?
- 2) Az utazási csomagnak az utazási csomagokról szóló irányelv 12. cikke (2) bekezdésének első mondata értelmében vett lemondásakor képesnek kell-e lennie az utazónak annak előrejelzésére, hogy az indulás napján vagy az utazás időpontjában lényeges befolyásoltság áll majd fenn a célállomás helyén vagy annak közvetlen közelében?
- 3) Röviddel az utazás előtt kell-e közölni a lemondást, vagy az bármikor közölhető az utazás lefoglalásának időpontja és az utazás kezdete között mindenestre akkor, ha a lemondás időpontjában bizonyos valószínűsítő körülmények a rendkívüli körülmény bekövetkezésének lehetőségére utaltak?

28. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2021. december 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-832/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális felsőbíróság) előzetes döntéshozatal céljából az (EU) 2017/1001 rendeletnek az 1215/2012/EU rendelet 8. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 122. cikkének értelmezésére vonatkozó következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

Fennáll-e az 1215/2012 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében „olyan szoros kapcsolat” a keresetek között, hogy az egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében célszerű azokat

együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni, amennyiben az európai uniós védjegy bitorlása miatti bitorlási per esetében a kapcsolat abban áll, hogy a valamely tagállamban (a jelen ügyben Lengyelországban) letelepedett alperes az európai uniós védjegyhez fűződő jogokat sértő árukat egy másik tagállamban (a jelen ügyben Németországban) letelepedett alperes részére szállította, amelynek szintén bitorlóként perelt törvényes képviselője a kapcsoló alperes, amennyiben a feleket csak a pusztán beszállítói kapcsolat köti össze egymással, és ezen túlmenően sem jogi, sem tényleges kapcsolat nem áll fenn?

29. A Tribunale ordinario di Roma (Olaszország) által 2022. január 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-10/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 2014/26/EU irányelvet, hogy azzal ellentétes az a nemzeti törvény, amely a szerzői jogok közvetítésének piacához való hozzáférést és egyébként a felhasználói engedélyek kiadását kizárólag az irányelv meghatározása értelmében közös jogkezelő szervezetnek minősülő jogalanyok részére biztosítja, és abból kizárja mind az ezen államban mind a más tagállamokban létrehozott, független jogkezelő szervezeteknek minősülő szervezeteket?”

30. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2022. január 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-33/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az EUMSZ 16. cikk (2) bekezdésének első mondata értelmében a vizsgálat tárgyától függetlenül az uniós jog hatálya alá esnek-e a tagállami parlament végrehajtó hatalom ellenőrzésére vonatkozó jogának gyakorlása érdekében létrehozott vizsgálóbizottság tevékenységei, azzal a következménnyel, hogy alkalmazni kell az (EU) 2016/679 rendeletet a személyes adatok tagállami parlament vizsgálóbizottsága általi kezelésére?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2) Az általános adatvédelmi rendelet 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti kivétel hatálya alá tartoznak-e a tagállami parlament végrehajtó hatalom ellenőrzésére vonatkozó jogának gyakorlása érdekében létrehozott azon vizsgálóbizottság tevékenységei, amely vizsgálatának tárgya a rendőri államvédelmi hatóság tevékenységei, tehát az általános adatvédelmi rendelet (16) preambulumbekzdése értelmében vett nemzetbiztonsággal kapcsolatos tevékenységek védelme?

A második kérdésre adott nemleges válasz esetén:

3) Ha – mint a jelen ügyben – valamely tagállam az általános adatvédelmi rendelet 51. cikkének (1) bekezdése alapján csupán egy felügyeleti hatóságot hozott létre, akkor annak az általános adatvédelmi rendelet 55. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 77. cikkének (1) bekezdése értelmében vett panaszokra vonatkozó hatásköre közvetlenül az általános adatvédelmi rendeletből vezethető-e le?

Gazdasági ügyszak

14. A Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich (Lengyelország) által 2021. november 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-717/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 7. cikkében foglalt, a lakóhely védelmét biztosító alapvető jogot rögzítő szabállyal az 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és

4. cikke (1) bekezdésének, és különösen a jelentős egyenlőtlenség fogalmának olyan értelmezése, amely lehetővé teszi, hogy a fogyasztói hitelmegállapodást oly módon teljesítsék, hogy a visszafizetésre kizárólag a kereskedő által a fogyasztó lakóhelyén beszedett részletekben kerülhet sor?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

47. A Bíróság (második tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Regione Puglia kontra Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare és társai (C-110/20. sz. ügy)¹

A szénhidrogének kutatására, feltárására és kitermelésére vonatkozó engedélyek megadásának és felhasználásának feltételeiről szóló, 1994. május 30-i 94/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, valamint az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (2) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a szénhidrogének kutatási engedélyével lefedett terület terjedelmére vonatkozóan felső határt ír elő, de nem tiltja meg kifejezetten, hogy ugyanazon gazdasági szereplő számára több engedélyt adjanak ki szomszédos zónák tekintetében, amelyek területe összességében nagyobb, mint e felső határ, azzal a feltétellel, hogy az engedélykérés ilyen módon történő megadása biztosítja, hogy a tevékenységeket mind műszaki, mind pedig gazdasági szempontból a lehető legjobban lehessen végezni, és biztosítja a 94/22 irányelv által követelt célok megvalósítását is. A környezeti hatásvizsgálat keretében azon, e gazdasági szereplő által a szénhidrogén-kutatási engedélyek iránti kérelmeiben részletezett azon projektek halmozott hatását is értékelni kell, amelyek jelentős hatást gyakorolhatnak a környezetre.

48. A Bíróság (nagytanács) 2022. január 18-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – JY kontra Wiener Landesregierung (C-118/20. sz. ügy)²

1) Annak a személynek a helyzete, aki csak egy tagállam állampolgárságával rendelkezik, és lemond erről az állampolgárságról – ezáltal elveszítve uniós polgári jogállását – annak érdekében, hogy egy másik tagállam állampolgárságát megszerezze, az utóbbi állam hatóságai által adott, az állampolgárság számára történő megadására vonatkozó biztosítékot követően, jellegénél és következményeinél fogva az uniós jog hatálya alá tartozik, ha e biztosítékot visszavonják, és ennek következtében e személy nem szerezheti vissza az uniós polgári jogállást.

2) Az EUMSZ 20. cikket úgy kell értelmezni, hogy a fogadó tagállam hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságainak és adott esetben nemzeti bíróságainak meg kell vizsgálniuk, hogy az e tagállam szerinti állampolgárság megadására vonatkozó biztosíték visszavonásáról szóló határozat, amely véglegessé teszi az érintett személy számára az uniós polgári jogállás elvesztését – figyelembe véve az e személy helyzetére gyakorolt következményeit – összeegyeztethető-e az arányosság elvével. Az arányosság elvével való összeegyeztethetőségre vonatkozó e követelmény nem teljesül, ha az ilyen határozatot a közúti közlekedésről szóló törvénybe ütköző közigazgatási szabálysértésekkel indokolják, amelyek az alkalmazandó nemzeti jog szerint egyszerű pénzbírságot vonnak maguk után.

¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 88. szám alatt.

² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 78. szám alatt.

49. A Bíróság (ötödik tanács) 2022. január 20-i ítélete (a Verwaltungsgericht Berlin [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – ET, az Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG felszámolója kontra Bundesrepublik Deutschland (C-165/20. sz. ügy)³

A 2017. december 13-i (EU) 2017/2392 európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3e. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a valamely légi jármű-üzemeltetőnek kiosztott légi közlekedési kibocsátási egységek számát ezen üzemeltető légi közlekedési tevékenységeinek a szóban forgó kereskedési időszak során történő beszüntetése esetén ezen időszak azon részével arányosan kell csökkenteni, amelynek során e tevékenységeket már nem folytatják.

50. A Bíróság (harmadik tanács) 2022. január 20-i ítélete (a Verwaltungsgericht Wien [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – ZK (C-432/20. sz. ügy)⁴

A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy Európai Unió területén való, 12 egymást követő hónapnyi időszakon belüli bármely fizikai jelenléte, még akkor is, ha az ilyen jelenlét ezen időszak során nem haladja meg a csupán néhány napot, elegendő annak megakadályozásához, hogy e személy e rendelkezés alapján elveszítse a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogálláshoz való jogát.

51. A Bíróság (nagytanács) 2022. január 25-i ítélete (a Nejvyšší soud České republiky [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – VYSOČINA WIND a.s. kontra Česká republika – Ministerstvo životního prostředí (C-181/20. sz. ügy)⁵

1) Az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló, 2012. július 4-i 2012/19/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 13. cikkének (1) bekezdése érvénytelen annyiban, amennyiben e rendelkezés a gyártókat kötelezi a 2005. augusztus 13. és 2012. augusztus 13. között forgalomba hozott fotovoltaikus panelekből származó hulladékok kezelési költségeinek finanszírozására.

A 2012/19 irányelv 13. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétben az olyan nemzeti jogszabály, amely a 2012. augusztus 13-tól, azaz ezen irányelv hatálybalépésének időpontjától forgalomba hozott fotovoltaikus panelekből származó hulladék kezelésével kapcsolatos költségek finanszírozására az említett panelek felhasználóit kötelezi, nem pedig e panelek gyártóit.

2) Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy az a körülmény, hogy egy tagállam a valamely uniós irányelvvel ellentétes jogszabályát ezen irányelv elfogadása előtt hozta meg, önmagában nem jelenti az uniós jog megsértését, mivel az említett irányelvben előírt eredmény elérése nem tekinthető súlyosan veszélyeztetettnak azt megelőzően, hogy az irányelv az uniós jogrend részévé válna.

52. A Bíróság (ötödik tanács) 2022. január 27-i ítélete (a Curtea de Apel București [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Fondul Proprietatea SA kontra Guvernul României SC Complexul Energetic Hunedoara SA, felszámolás alatt, SC

³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 100. szám alatt.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 144. szám alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 92. szám alatt.

Complexul Energetic Oltenia SA, Compania Națională de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” SA (C-179/20. sz. ügy)⁶

1) A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 32. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam a villamosenergia-ellátás biztonságának garantálása érdekében egyes villamosenergia-termelők belföldi, primer energiahordozót használó létesítményei számára garantált hozzáférést biztosít az átviteli hálózatokhoz, feltéve hogy e garantált hozzáférési jog objektív és észszerű kritériumokon alapul, és az elérni kívánt jogos céllal arányos, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2) Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a kormányhatározattal bevezetett intézkedéscsomag, amely abból áll, hogy a többségi állami tulajdonban lévő hálózatüzemeltető a belföldi, primer energiahordozót használó egyes termelőlétesítmények által termelt villamos energia tekintetében elsőbbségi alapú teherelosztást, valamint az említett termelőlétesítmények által termelt villamos energiának az átviteli hálózatokhoz való garantált hozzáférést biztosít, továbbá az említett termelőlétesítmények azon kötelezettségét tartalmazza, hogy bizonyos megawattmennyiségre vonatkozóan kiegészítő szolgáltatásokat nyújtsanak a hálózatüzemeltetőnek, amely fenntartja számukra a jogot, hogy e mennyiséget előre rögzített és a piaci árakat meghaladónak tekintett áron szolgáltatassák, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősülhet. Amennyiben annak minősül, akkor az ilyen intézkedéscsomagot új támogatásnak kell tekinteni, és mint ilyen, az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésével összhangban az Európai Bizottsághoz történő előzetes bejelentési kötelezettség alá tartozik.

53. A Bíróság (harmadik tanács) 2022. január 27-i ítélete (az Augstākā tiesa [Senāts] [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Sātiņi-S” SIA (C-234/20. sz. ügy)⁷

1) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 30. cikke (6) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az főszabály szerint nem zárja ki a Natura 2000 kifizetésekből a tőzeglápokat, amennyiben azok a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv és a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján kijelölt Natura 2000 területeken található, és a „mezőgazdasági terület”, illetve az „erdő” 1305/2013 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének f), illetve r) pontja, vagy a 2. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalma alá tartoznak, és ily módon az említett rendelet 30. cikke (6) bekezdésének a) pontja értelmében vett „Natura 2000 mezőgazdasági és erdőterületként” részesülhetnek az említett 30. cikk (1) bekezdése szerinti kifizetésekből.

2) Az 1305/2013 rendelet 30. cikke (6) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kizárják a Natura 2000 kifizetésekből egyrészt az e rendelkezés értelmében vett „Natura 2000 mezőgazdasági területeket”, beleértve ebben az esetben az ilyen területek részét képező tőzeglápokat is, másrészt pedig az 1305/2013 rendelet 2. cikkének (2) bekezdésével összhangban a Natura 2000 területeken található azon tőzeglápokat, amelyek főszabály szerint az „erdő” e rendelet 2. cikke (1) bekezdésének r) pontja értelmében vett fogalma, illetve a „Natura 2000 erdőterületek” említett rendelet 30. cikke (6) bekezdésének a) pontja értelmében vett fogalma alá tartoznak. Ezen utóbbi rendelkezést emellett úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az ilyen kifizetések folyósítását az adott esetben tőzeglápokat is magukban foglaló Natura 2000 erdőterületek vonatkozásában azokra a helyzetekre korlátozzák, amelyekben a „Natura 2000 területként” való kijelölésük azzal a hatással jár, hogy e területeken megakadályozza egy adott gazdasági tevékenység, többek között az erdészeti tevékenység folytatását.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 108. szám alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 105. szám alatt.

3) Az 1305/2013 rendeletnek az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. cikkével összefüggésben értelmezett 30. cikkét úgy kell értelmezni, hogy nem kell Natura 2000 kifizetést nyújtani az e hálózathoz tartozó tőzegláp tulajdonosának azon az alapon, hogy e tőzeglápon korlátozták egy gazdasági tevékenység gyakorlását, így különösen megtiltották a tőzegáfonya-ültevények ilyen területen való telepítését, a tulajdonos pedig az érintett ingatlan megszerzésének időpontjában tudomással bírt e korlátozás meglétéről.

54. A Bíróság (ötödik tanács) 2022. január 27-i ítélete (az Administratīvā rajona tiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – SIA „Zinātnes parks” kontra Finanšu ministrija (C-347/20. sz. ügy)⁸

1) Az [EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk] alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikke 18. pontjának a) alpontját úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározása szempontjából, hogy valamely társaság e rendelkezés értelmében véve „nehéz helyzetben” van-e, a „jegyzett tőke” kifejezés úgy értendő, mint amely azon vagyoni hozzájárulások egészére vonatkozik, amelyeket a társaság jelenlegi vagy jövőbeli tagjai, illetve részvényesei már teljesítettek vagy amelyek teljesítésére visszavonhatatlan módon kötelezettséget vállaltak.

2) Az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről és az 1080/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1301/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározásához, hogy valamely pályázót úgy kell-e tekinteni, hogy nincs a 651/2014 rendelet 2. cikkének 18. pontja értelmében véve „nehéz helyzetben”, az illetékes irányító hatóságnak csak a projektek kiválasztási eljárásának megállapításánál meghatározott követelményeknek megfelelő bizonyítékokat kell figyelembe vennie, amennyiben e követelmények megfelelnek a hatékony érvényesülés és az egyenértékűség elvének, valamint az uniós jog általános elveinek, különösen az egyenlő bánásmód, az átláthatóság és az arányosság elvének.

3) Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 125. cikkének (3) bekezdését, valamint az e rendelkezésben hivatkozott hátrányos megkülönböztetés tilalmának és az átláthatóságnak az elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a projektervezetek azok benyújtásának határnapját követően nem képezhetik pontosítás tárgyát. Mindazonáltal az egyenértékűség elvének megfelelően annak, hogy a pályázók nem egészíthetik ki dokumentációjukat a projektervezetek benyújtásának határnapját követően, minden olyan eljárásra vonatkozni kell, amely adott esetben a tárgyát, jogcímét és lényeges elemeit tekintve összehasonlíthatónak tekinthető az ERFA-támogatásban való részesülésre megállapított eljárással.

55. A Bíróság (negyedik tanács) 2022. február 3-i ítélete (a Högsta förvaltningsdomstolen [Svédország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Advania Sverige AB, Kammarkollegiet kontra Dustin Sverige AB (C-461/20. sz. ügy)⁹

A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 72. cikke (1) bekezdése d) pontjának ii. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az olyan gazdasági szereplőt, amely az eredeti szerződő fél felszámolásához vezető fizetésképtelenné nyilvánítását követően e félnek csak az ajánlatkérővel kötött

⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 124. szám alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 145. szám alatt.

keretmegállapodásból eredő jogait és kötelezettségeit vette át, úgy kell tekinteni, hogy e rendelkezés értelmében, vállalati átszervezést követően, részleges jogutódlás révén ezen eredeti szerződő fél helyébe lépett.

56. A Bíróság (kilencedik tanács) 2022. február 3-i ítélete (a Landgericht Frankfurt am Main [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – JW, HD, XS kontra LOT Polish Airlines (C-20/21. sz. ügy)¹⁰

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdését úgy kell értelmezni, hogy a különböző légi fuvarozók által végzett, két vagy több repülési szakaszra bontott teljes útvonal tekintetében megerősített egységes foglalás által jellemzett légi járat esetében, amennyiben a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján benyújtott kártalanítási kereset alapját kizárólag az első repülési szakaszon bekövetkezett, késedelmes felszállás miatti késés képezi, és e kereset az ezen első repülési szakaszt üzemeltető légi fuvarozó ellen irányul, e repülési szakasz érkezési helye nem minősíthető az e rendelkezés értelmében vett „teljesítési helynek”.

Pénzügyi jogterület

27. A Bíróság (második tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Benedetti Pietro e Angelo S.S. és társai kontra Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA) (C-377/19. sz. ügy)¹¹

A tej- és tejtermékágazatban illeték megállapításáról szóló 1788/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. március 30-i 595/2004/EK bizottsági rendelet 16. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely azzal a hatással jár, hogy a túlfizetett kiegészítő illeték visszatérítésében elsősorban azon termelőknek kell részesülniük, akik tekintetében a felvásárlók eleget tettek az ezen illeték havi megfizetésére vonatkozó kötelezettségüknek.

28. A Bíróság (ötödik tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Krajský soud v Brně [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Tesco Stores ČR a.s. kontra Ministerstvo zemědělství (C-881/19. sz. ügy)¹²

A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. melléklete E. része 2. pontjának a) alpontját úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállam területén forgalmazott termékek címkézése keretében a gazdasági szereplő kizárólag akkor mentesül azon kötelezettség alól, hogy az e rendelet 2. cikke (2) bekezdésének h) pontja értelmében vett összetett összetevőt alkotó valamennyi összetevőt feltüntesse, ha ezen összetett összetevőt, amelyre az emberi fogyasztásra szánt kakaó- és csokoládétermékekről szóló, 2000. június 23-i 2000/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv I. mellékletének A. része szerinti valamely árumegnevezés vonatkozik, az érintett tagállam nyelvi változatának megfelelő fenti árumegnevezést használva tüntetik fel az összetevők felsorolásában.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 4. szám, Gazdasági ügyszak, 33. szám alatt.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, 205. szám alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 34. szám alatt.

29. A Bíróság (első tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Supreme Court of the United Kingdom [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Zipvit Ltd kontra The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs (C-156/20. sz. ügy)¹³

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 168. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hozzáadottérték-adó (héta) nem tekinthető az ezen rendelkezés értelmében vett fizetendő vagy megfizetett héának, azt tehát az adóalany nem vonhatja le, amennyiben egyrészt ez utóbbi adóalany és a szolgáltatója az uniós jognak a nemzeti hatóságok által való hibás értelmezése alapján olyan összefüggésben tekintette tévesen úgy, hogy a szóban forgó szolgáltatások héamentesek, és hogy a kibocsátott számlák ebből következően nem tartalmazzak héát, amelyben az e két személy által kötött szerződés előírja, hogy ha ezen adót meg kell fizetni, a szolgáltatás igénybe vevőjének kell viselnie a költségeket, másrészt pedig a héa beszédése iránt nem került sor a kellő időben semmilyen eljárás megindítására, ily módon a szolgáltatónak, valamint az adó- és vámhatóságnak az elmaradt héa behajtására irányuló valamennyi követelése elévült.

30. A Bíróság (harmadik tanács) 2022. január 13-i ítélete (az Administratīvā apgabaltiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „MONO” SIA kontra Valsts ieņēmumu dienests (C-326/20. sz. ügy)¹⁴

A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelv 12. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy a fogadó tagállam a diplomáciai és konzuli kapcsolatok keretében felhasznált termékek jövedéki adó alóli mentessége alkalmazási feltételeinek és korlátainak meghatározása során e mentesség alkalmazását azon feltétel alá rendeli, hogy az említett termékek beszerzési ára készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel kerüljön megfizetésre.

31. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Fővárosi Törvényszék [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – MARCAS MC Szolgáltató Zrt. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (C-363/20. sz. ügy)¹⁵

1) Az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel a Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által a 2020. június 29-i határozatával feltett előzetes döntéshozatali kérdések megválaszolására annyiban, amennyiben azok valamely tagállam adóhatóságának a társasági adóval kapcsolatos adójogsértések ellenőrzésére és szankcionálására vonatkozó gyakorlatát érintik.

2) A 2003. június 18-i 2003/51/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, [az EUMSZ 50. cikk (2) bekezdésének g) pontja] alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló, 1978. július 25-i 78/660/EGK negyedik tanácsi irányelv 2. cikkének (3) bekezdését és 31. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes valamely tagállam adóhatóságának azon gyakorlata, amelynek keretében e hatóság azon az alapon kifogásolja egy társaság könyvvizetését, hogy az nem felel meg az e tagállam jogszabályaiban foglalt teljesség és összemérés elvének, jöllehet az e jogszabályokban előírt összes többi számviteli elvet tiszteletben tartották, amennyiben e meg nem felelés nem minősül olyan kivételes, az éves beszámolót kiegészítő mellékletben a megfelelő indokolással és az eszközökre, forrásokra, pénzügyi helyzetre és eredményre gyakorolt hatásáról szóló értékeléssel együtt közölt eltérésnek, amely a megbízható és valós képet nyújtó beszámoló elvének tiszteletben tartásához szükséges.

¹³ A kérdést l.: Hírlével XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 58. szám alatt.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlével XI. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 82. szám alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlével XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 3. szám alatt.

32. A Bíróság (hetedik tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Supremo Tribunal Administrativo [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Autoridade Tributária e Aduaneira kontra Termas Sulfurosas de Alcafache SA (C-513/20. sz. ügy)¹⁶

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 132. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az az ügylet, amelynek lényege egy, a kórtörténetet magában foglaló egyéni betegkarton kiállítása, amely jogot biztosít a „klasszikus gyógyvizes kúrák” közé tartozó kezelések vásárlására egy gyógyfürdőben, az e rendelkezésben előírt hozzáadottértékadó-mentesség hatálya alá tartozhat, mint az orvosi szolgáltatásnyújtásokhoz szorosan kapcsolódó ügylet, amennyiben e betegkarton tartalmazza az egészségi állapotra és az előírt tervezett kezelésekre vonatkozó adatokat, és feltünteti e kezelések elvégzésének módozatait, amely adatok tanulmányozása elengedhetetlen e kezelések elvégzéséhez és a kitűzött terápiás célok eléréséhez. Az említett orvosi gyógykezeléseket, valamint az azokhoz szorosan kapcsolódó tevékenységeket ezenfelül az e 132. cikk (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett, a közintézményekéhez szociális tekintetben hasonló feltételek mellett működő orvosi gyógykezelési és diagnosztikai központokban vagy egyéb hasonló jellegű, hivatalosan elismert intézményekben kell végezni.

33. A Bíróság (második tanács) 2022. január 20-i ítélete (a Højesteret [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Apcoa Parking Danmark A/S kontra Skatteministeriet (C-90/20. sz. ügy)¹⁷

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a magánparkolók üzemeltetésével megbízott magánjogi társaság által az e parkolók használatára vonatkozó általános feltételek gépjárművezetők általi be nem tartása esetén beszedett ellenőrzési díjakat az e rendelkezés értelmében vett, ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás ellenértékének, és mint ilyet hozzáadottértékadó- (héta) kötelesnek kell tekinteni.

34. A Bíróság (hatodik tanács) 2022. február 3-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – B AG kontra Finanzamt A (C-515/20. sz. ügy)¹⁸

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 122. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e cikk értelmében vett tűzifa fogalma minden olyan faanyagot magában foglal, amelynek rendeltetése objektív tulajdonságai alapján kizárólag az égetés.

2) A 2006/112 irányelv 122. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a tagállam, amely e rendelkezés alapján a tűzifa értékesítése tekintetében kedvezményes hozzáadottértékadó-mértéket vezet be, a Kombinált Nomenklatúrára hivatkozva a tűzifa-értékesítés bizonyos kategóriái tekintetében korlátozhatja annak hatályát azzal a feltétellel, hogy tiszteletben tartja az adósemlegesség elvét.

3) Az adósemlegesség elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, hogy a nemzeti jog kizárja a csökkentett hozzáadottértékadó-mérték kedvezményéből a faapríték értékesítését, miközben e kedvezményt a tűzifa más formái tekintetében biztosítja, feltéve, hogy az átlagos fogyasztó szempontjából a faaprítékkal nem helyettesíthetők a tűzifa más formái, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

35. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2022. február 7-i végzése (a Tribunal Arbitral Tributário [Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD] [Portugália] előzetes döntéshozatal

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 12. szám alatt.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 43. szám alatt.

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 13. szám alatt.

iránti kérelme) – Vapo Atlantic SA kontra Autoridade Tributária e Aduaneira (C-460/21. sz. ügy)

1) A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem követ az e rendelkezés értelmében vett „speciális célokat” az olyan díj, amelynek bevételeit általános jelleggel a nemzeti közúthálózat koncessziójával rendelkező közvállalkozásnak szánják, és amelynek szerkezete nem utal a fő közúti üzemanyagok fogyasztásától való eltántorításra irányuló szándékra.

2) Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a nemzeti hatóságok a 2008/118 irányelvvel ellentétes közvetett díj visszatérítésének megtagadását e díj harmadik személyekre való áthárításának vélelmezésével, és következképpen az adóalany jogalap nélküli gazdagodásának vélelmezésével indokolhassák.

36. A Bíróság (hetedik tanács) 2022. február 10-i végzése (a Cour administrative d’appel de Lyon [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministre de l’Économie, des Finances et de la Relance kontra Les Anges d’Eux SARL, Echo 5 SARL, Cletimmo SAS (C-191/21. sz. ügy)

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 392. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az kizárja az árrés adóztatására vonatkozó szabályozás építési telkek értékesítésére irányuló ügyletekre való alkalmazását, ha az ilyen, beépítettként megszerzett földterületek a megszerzésük és az adóalany általi továbbértékesítésük időpontja között építési telekké váltak, azonban nem zárja ki e rendszer építési telkek értékesítésére irányuló ügyletekre való alkalmazását, ha e földterületek jellemzőit az adóalany általi megszerzésük és továbbértékesítésük időpontja között megváltoztatták, így például azokat parcellákra osztották fe.

Munkaügyi ügyszak

8. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. december 13-i végzése (a Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Servicio de Salud de Castilla-La Mancha (SESCAM) kontra BF (C-151/21. sz. ügy)

Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, a határozott ideig tartó munkaviszonyról 1999. március 18-án kötött keretmegállapodás 4. szakaszát úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely azt írja elő, hogy azon határozatlan időre foglalkoztatott munkavállaló esetében, aki ideiglenesen a besorolási fokozatához tartozónál magasabb szintű feladatokat lát el, a számára háromévenként járó juttatás megegyezik az e legutóbbi besorolási fokozatban járóval, míg az ugyanilyen helyzetben lévő határozott időre foglalkoztatott munkavállalót a háromévenként járó juttatás azon besorolási fokozatba való tartozásra tekintettel járó összegben illeti meg, amely fokozatba az általa ténylegesen ellátott feladatok tartoztak.

9. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. december 13-i végzése (a Juzgado de lo Contencioso-Administrativo no 1 de Toledo [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – KQ kontra Servicio de Salud de Castilla-La Mancha (SESCAM) (C-226/21. sz. ügy)

Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, a határozott ideig tartó munkaviszonyról 1999. március 18-án kötött keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az ügyelet alóli mentesítés joga a határozatlan időre foglalkoztatott munkavállalókat illeti meg, és abból kizárják a határozott időre foglalkoztatott munkavállalókat.

10. A Bíróság (második tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Tribunale di Napoli [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – YT és társai kontra Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR, Ufficio Scolastico Regionale per la Campania (C-282/19. sz. ügy)

Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletében szereplő, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló, 1999. március 18-án kötött keretmegállapodás 5. szakaszát egyrészt akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az állami oktatási intézmények katolikus hitoktatóit kizárja az egymást követő, határozott idejű szerződések visszaélészerű alkalmazásának szankcionálását célzó szabályok alkalmazásából, amennyiben a belső jogrendben nincs egyetlen más hatékony intézkedés sem az említett visszaélészerű alkalmazás szankcionálására, másrészt hogy az, hogy egy egyházi hatóságnak alkalmassági tanúsítványt kell kiállítania, lehetővé téve e tanároknak a katolikus hitoktatást, nem minősül a keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontjának a) alpontja értelmében vett „objektív oknak”, mivel e tanúsítványt egyetlen alkalommal állítják ki, és nem minden olyan tanévet megelőzően, amelyre a határozott idejű munkaszerződés vonatkozik.

11. A Bíróság (harmadik tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a Minister Sprawiedliwości által indított eljárás (C-55/20. sz. ügy)¹⁹

A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkének (6) bekezdését akként kell értelmezni, hogy annak hatásaként nem kell alkalmazni az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága előtt egy hatóság által indított olyan jogorvoslati eljárásra, amely azon határozat hatályon kívül helyezésére irányul, amellyel egy fegyelmi megbízott azt követően szünetelt meg egy ügyvéddel szemben folytatott vizsgálatot, hogy megállapította az ezen utóbbinak felróható fegyelmi vétség hiányát, és amely jogorvoslati eljárás a hatályon kívül helyezés esetén az iratok e fegyelmi megbízott elé történő visszautalására irányul.

12. A Bíróság (hetedik tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Bundesarbeitsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – DS kontra Koch Personaldienstleistungen GmbH (C-514/20. sz. ügy)²⁰

A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a kollektív szerződés olyan rendelkezése, amelynek értelmében nem veszik figyelembe ledolgozott munkaóráként a munkavállaló által igénybe vett fizetett éves szabadság időtartamának megfelelő óraszámot annak megállapítása során, hogy a teljesített munkaórák száma elérte-e a túlmunkapótlékra jogosító küszöbértéket.

Polgári ügyszak

17. A Bíróság (kilencedik tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Sąd Okręgowy w Opolu [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Skarb Państwa – Starosta Nyski kontra New Media Development & Hotel Services Sp. z o.o. (C-327/20. sz. ügy)²¹

A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 1. pontja értelmében vett „kereskedelmi

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 72. szám alatt.

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Munkaügyi ügyszak, 5. szám alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Polgári ügyszak, 10. szám alatt.

ügylet” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az nem terjed ki arra az esetre, amikor a hatóság tartós földhasználati jog ellenértékeként fizetendő díjat szed be egy olyan vállalkozástól, amelynek a hitelezője.

18. A Bíróság (nagytanács) 2022. január 18-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Thelen Technopark Berlin GmbH kontra MN (C-261/20. sz. ügy)²²

Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy a kizárólag magánszemélyek közötti jogvitában eljáró nemzeti bíróság nem köteles kizárólag e jog alapján mellőzni az olyan nemzeti szabályozás alkalmazását, amely a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikkének (1) bekezdését, 15. cikke (2) bekezdésének g) pontját és 15. cikkének (3) bekezdését megsértve megállapítja az építészek és mérnökök által nyújtott szolgáltatásokért fizetendő munkadíjak legalacsonyabb összegét, és az e szabályozástól eltérő megállapodásokat érvénytelenné teszi, ez azonban nem érinti egyrészt az e bíróság számára nyitva álló azon lehetőséget, hogy az említett szabályozás ilyen jogvitában történő alkalmazását a belső jog alapján mellőzze, másrészt a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetatlensége következtében sérelmet szenvedett fél azon jogát, hogy az ebből eredő kárának megtérítését kérje.

19. A Bíróság (harmadik tanács) 2022. január 27-i ítélete (az Augstākā tiesa [Senāts]) [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Sātiņi-S” SIA (C-238/20. sz. ügy)²³

1) Az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha annak a kártalanításnak az összege, amelyet a tagállam egy gazdasági szereplő által egy Natura 2000 területen a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján alkalmazott védelmi intézkedések miatt elszenvedett veszteségek címén nyújt, jelentősen alacsonyabb az e gazdasági szereplőt ténylegesen ért károk összegénél.

2) Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a tagállam által az olyan veszteségek címén nyújtott kártalanítás, amelyeket egy gazdasági szereplő a Natura 2000 hálózathoz tartozó területen a 2009/147 irányelv alapján alkalmazandó védelmi intézkedések miatt szenvedett el, az említett rendelkezés értelmében vett „állami támogatásnak” minősülhet, amennyiben az ilyen minősítésre vonatkozó többi feltétel teljesül.

3) Az [EUMSZ] 107. és 108. cikk[nek] a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2014. június 27-i 717/2014/EU bizottsági rendelet 3. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben egy olyan kártalanítás, mint amelyet a jelen rendelkező rész 2. pontja ismertet, megfelel az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, e kártalanításra alkalmazni kell a csekély összegű támogatásoknak az említett 3. cikk (2) bekezdésében előírt 30 000 eurós felső határát.

Gazdasági ügyszak

14. A Bíróság (harmadik tanács) 2022. január 13-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Paget Approbois SAS kontra Depeyre entreprises SARL, Alpha Insurance A/S (C-724/20. sz. ügy)²⁴

1) A biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II) szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 292. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e cikkben említett, „a biztosítótól elvont eszközök vagy megvont jogok tárgyában indított, de függőben lévő peres ügyek” kifejezés fogalma magában foglalja azt a folyamatban lévő peres eljárást, amelynek tárgya az egyik tagállamban elszenvedett kár jogcímén a biztosított által egy másik tagállamban felszámolási eljárás alá vont biztosítónál előterjesztett biztosítási kártérítés iránti kérelem.

²² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Polgári ügyszak, 50. szám alatt.

²³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Polgári ügyszak, 42. szám alatt.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 4. szám, Gazdasági ügyszak, 31. szám alatt.

2) A 2009/138 irányelv 292. cikkét úgy kell értelmezni, hogy e cikk értelmében azon tagállam joga szabályozza a felszámolási eljárásnak a peres eljárásra gyakorolt valamennyi joghatását, amelyben e peres eljárás folyamatban van. Így különösen alkalmazni kell e tagállam jogának azon rendelkezéseit, amelyek először is azt írják elő, hogy az ilyen eljárás megindításával a folyamatban lévő peres eljárás megszakad, másodszor, amelyek a peres eljárás folytatását a hitelező biztosítási kártérítés iránti igényének a biztosító vagyona terhére történő bejelentéséhez, valamint a felszámolási eljárás lefolytatásáért felelős szervek perbehívásához kötik, harmadszor pedig, amelyek megtiltanak minden kártérítés megfizetésére kötelezést, mivel annak immár csak a fennállását és összegét lehet megállapítani, amennyiben az ilyen rendelkezések főszabály szerint nem érintik az említett irányelv 274. cikkének (2) bekezdése alapján a székhely szerinti tagállam joga számára fenntartott hatályt.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

V. 2021. december 22-én benyújtott kereset – Európai Bizottság kontra Magyarország (C-823/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek:

A Bizottság arra kéri a Bíróságot, hogy:

— állapítsa meg, hogy mivel a Magyarország területén – ideértve annak határait is – tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok számára a nemzetközi védelem iránti eljáráshoz való hozzáférésnek és a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának a lehetőségét ahhoz a követelményhez köti, hogy Magyarország harmadik országban található diplomáciai képviselőjénél egy előzetes eljárást kell lefolytatniuk, Magyarország nem teljesíti a 2013/32 irányelvnek (1) a Charta 18. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikkéből eredő kötelezettségeit;

— kötelezze Magyarországot a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

A Magyarországon a 2020. évi LVIII. törvénnyel, átmeneti jelleggel bevezetett, de azóta hatályában többször meghosszabbított menekültügyi jogi szabályozás, értelmében – kevés kivételtől eltekintve – minden olyan személynek, aki Magyarországon menedéjogi kérelmet szeretne benyújtani, először szándéknyilatkozatot kell benyújtania Magyarország belgrádi vagy kijevei nagykövetségén, és csak e szándéknyilatkozat kedvező elbírálását és beutazási engedély kiadását követően nyerhet hozzáférést a nemzetközi védelem iránti eljáráshoz.

A Bizottság véleménye szerint ez az új menekültügyi eljárás összeegyeztethetetlen a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló 2013/32 irányelvnek a Charta 18. cikke fényében értelmezett 6. cikkével.

Az „eljáráshoz való hozzáféréshez” fűződő, az irányelv 6. cikkében biztosított jog ugyanis elsősorban a nemzetközi védelem iránti kérelem előterjesztésének lehetőségét jelenti a tagállam területén – ideértve annak határait is – tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok számára.

A 2020. évi LVIII. törvény alkalmazandó rendelkezéseiből azonban az következik, hogy ha a Magyarország területén, beleértve Magyarország határait is, tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok kifejezésre juttatják, hogy nemzetközi védelmet szeretnének kérni, ezt a nyilatkozatot a magyar hatóságok nem tekintik a nemzetközi védelem iránti kérelem előterjesztésének a 2013/32 irányelv értelmében. A kérelmet nem veszik nyilvántartásba és az érintett személy számára nem biztosítják a kérelmezőt megillető jogokat. Ehelyett, kérelme benyújtása érdekében az érintett személy köteles elhagyni Magyarország területét, visszatérni egy harmadik országba és Magyarország ottani nagykövetsége előtt lefolytatni egy előzetes eljárást.

VI. A Bíróság (negyedik tanács) 2022. január 20-i ítélete – Románia kontra Európai Bizottság, Magyarország (C-899/19. P. sz. ügy)²⁵

- 1) *A Bíróság a fellebbezést elutasítja.*
- 2) *A Bíróság Romániát kötelezi a saját költségein felül az Európai Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.*
- 3) *Magyarország maga viseli saját költségeit.*

VII. A Bíróság (nagytanács) 2022. január 25-i ítélete – Európai Bizottság kontra European Food SA és társai (C-638/19. P. sz. ügy)²⁶

- 1) *A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének 2019. június 18-i European Food és társai kontra Bizottság ítéletét (T-624/15, T-694/15 és T-704/15, EU:T:2019:423) hatályon kívül helyezi.*
- 2) *A csatlakozó fellebbezésről nem szükséges határozni.*
- 3) *A Bíróság az ügyet visszautalja az Európai Unió Törvényszéke elé, hogy hozzon határozatot az előtte felhozott azon jogalapokról és érvekről, amelyekről az Európai Unió Bírósága nem foglalt állást.*
- 4) *A Bíróság a költségekről jelenleg nem határoz.*

VIII. A Törvényszék (tizedik tanács) T-495/19. sz., Románia kontra Bizottság ügyben 2021. november 10-én hozott ítélete ellen Románia által 2022. január 27-én benyújtott fellebbezés (C-54/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

A fellebbező kérelmei:

— A Bíróság nyilvánítsa elfogadhatónak a fellebbezést, helyezze hatályon kívül a Törvényszék T-495/19. sz. ügyben hozott ítéletét a 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdése b) pontjának megsértésére alapított jogalap vizsgálatát illetően, hozzon határozatot a T-495/19. sz. ügyben és adjon helyt az (EU) 2019/721 határozat megsemmisítése iránti keresetnek;

vagy

— nyilvánítsa elfogadhatónak a fellebbezést, helyezze hatályon kívül a Törvényszék T-495/19. sz. ügyben hozott ítéletét a 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdése b) pontjának megsértésére alapított jogalap vizsgálatát illetően, és utalja vissza az ügyet az Európai Unió Törvényszéke elé újbóli határozathozatal érdekében, hogy a Törvényszék adjon helyt a megsemmisítés iránti keresetnek és semmisítse meg az (EU) 2019/721 határozatot;

— a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Fellebbezése alátámasztására Románia az EUSZ 5 cikk (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdése b) pontjának megsértésére alapított jogalapra hivatkozik.

A Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ily módon megsértve az említett rendelkezéseket:

- i) Először, azon feltételek értelmezésével, amelyek alapján a Bizottság megtagadhatja valamely európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét különösen amikor úgy ítélte meg, hogy ilyen megtagadásra csak akkor kerülhet sor, ha teljesen kizárható, hogy a Bizottság a Szerződések végrehajtása céljából uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be.

²⁵ A keresetet l.: Hírlevél XI. évfolyam 3. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, VIII. szám alatt.

²⁶ Az ítéletet l.: Hírlevél, X. évfolyam 10. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, XXXI. szám alatt. A fellebbezést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, XXXVIII. szám alatt.

Márpedig az ilyen javaslat nyilvánvalóan kívül esik a Bizottság azon hatáskörén, amely lehetővé teszi számára valamely jogi aktusra irányuló javaslat benyújtását, amennyiben a javasolt intézkedés in abstracto jogi elemzését követően komoly kétségek merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy a Szerződések alapján elfogadhatók-e ilyen intézkedések.

- ii) Másodsor, a Bizottság azon lehetőségének értelmezésével, hogy egy európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslatot fenntartással vagy feltétellel jegyezzen be.

Márpedig egy ilyen helyzetben a Bizottság köteles hivatkozni a szervezők által szolgáltatott valamennyi kötelező és nem kötelező információra, és azokat még részben sem hagyhatja figyelmen kívül.

IX. 2022. január 28-án benyújtott kereset – Magyarország kontra Bizottság (T-57/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— semmisítse meg az Európai Bizottság az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) terhére a tagállamok által kifizetett egyes kiadásoknak az európai uniós finanszírozásból való kizárásáról szóló, 2021. november 17-i (EU) 2021/2020 bizottsági végrehajtási határozatot a Magyarországra vonatkozó azon részben, amely kizárja az uniós finanszírozásból a 2018–2019-es pénzügyi év tekintetében meghatározott pénzügyi támogatást „Az igényelt támogatáshoz való hozzáférés megállapítására irányuló ellenőrzések” és „A támogatás helyes kiszámítása az adminisztratív csökkentések és szankciók figyelembevételével” kulcsfontosságú ellenőrzések hiányosságaira hivatkozással, valamint

— a Bizottságot kötelezze az eljárás költségeinek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

A Magyar Kormány álláspontja szerint Magyarország nem sértette meg az igényelt támogatáshoz való hozzáférés megállapítására irányuló ellenőrzésekre vonatkozó rendelkezéseket, és az egyes termelői szervezetek esetében nem számították ki helytelenül a forgalomba hozott termékek értékét. A Magyarország által követett gyakorlat megfelel az 543/2011 rendelet 42. cikkében és 50. cikkének (7) bekezdésében foglalt előírásoknak. Az operatív programok támogathatóságának ellenőrzése tekintetében sem mutatható ki hiányosság, a magyar hatóság az 543/2011 rendelet 104. cikkének (2) bekezdésében előírtak szerint járt el.

A második kulcsfontosságú ellenőrzési hiányosság („a támogatás helyes kiszámítása az adminisztratív csökkentések és szankciók figyelembevételével”) kapcsán tett megállapításokat érintően Magyarország megfelelő korrekciós intézkedéseket hajtott végre, ezért a 2018-as és 2019-es pénzügyi évekhez kapcsolódó kiadások tekintetében nem indokolt pénzügyi korrekció alkalmazása.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

Kfv.V.35.599/2021/9.; Kfv.V.35.029/2022/9.

Az elsőfokú bíróság a Kúria hatályon kívül helyező végzésében foglaltaknak köteles eleget tenni.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás kereteit, illetve irányát tévesen értelmezte, ugyanis nem tekintette át az online sportfogadásra, illetve az állam által a monopólium bevezetésére megjelölt közrendvédelmi-közegészségügyi indokok védelmére vonatkozó nemzeti jogszabályokat, és így nem azok szisztematikus és koherens jellegét, vizsgálta. Emellett csak részben értékelte a rendelkezésre bocsátott tanulmányokat, egyéb, a szabályozás indokoltságára, illetve jellegére vonatkozó dokumentumokat, továbbá a Zrt. alperesi határozat meghozatala utáni tevékenységét értékelte anélkül, hogy azt a szabályozási rendszerben – amely a per valódi tárgyát képezi – elhelyezte volna. A jogszabályok közösségi joggal való összhangjának értékelése absztrakt módon kell, hogy történjen. Az Európai Unió Bírósága a C-316/07 (Markus Stoß), C-409/07 (Avalon), C-410/07 (Olaf Amadeus Wilhelm Happel) egyesített ügyben már rámutatott, hogy „az a tény, hogy valamely tagállam az ilyen monopóliumot részesíti előnyben az olyan rendszerhez képest, amelyben nem kizárólagos jellegű szabályozás keretében engedélyezik a gazdasági magánszereplők tevékenységét, megfelelhet az arányosság követelményének, feltéve hogy a fogyasztók magas szintű védelmére irányuló célra tekintettel az említett monopóliumot olyan szabályozási keret bevezetése kíséri, amely biztosítja, hogy annak jogosultja ténylegesen, koherens és szisztematikus módon követni tudja e célt a mennyiségében és minőségében e célnak megfelelően kialakított és a hatóságok szigorú ellenőrzése alatt álló kínálat útján” (rendekező rész 1/b. Pont). A szabályozási környezet rögzítése és értékelése nélkül tehát nem foglalható állás a nemzeti jogszabály közösségi jogi összhangját illetően. Az alperes már a védiratában, majd az alap- illetve a megismételt eljárásban (pl. a 2020. március 26-i előkészítő iratában) részletesen megjelölte azokat a büntetőjogi, fogyasztó- illetve játékosvédelmi jogszabályokat, amelyek az Szjtv. által bevezetett monopólium kiegészítésével szolgáló állami célokat hivatottak szolgálni, azonban az elsőfokú bíróság ezeket nemcsak nem értékelte, de azokat el is mulasztotta bemutatni.

A Kúria a hatályon kívül helyező végzésében már rögzítette, hogy az elsőfokú bíróságnak fel kell tárnia azokat a közcélú értékeket, amelyeket a jogalkotó a szabályozás által védeni kívánt, rögzítenie kell a szabályozás azon elemeit, amelyek ezen értékek védelmére szolgálnak, illetve azokat, amelyek gyengítő hatással rendelkeznek. Az így feltárt körülmények gondos és teljes körű mérlegelésével kell megítélnie, hogy az állam által kialakított monopólium megkülönböztetéstől mentes, közérdeken alapuló kényszerítő indok által igazolt, a cél elérésére alkalmas és nem lép túl az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéken [ún. Gebhard-teszt, Európai Unió Bírósága C-55/94], továbbá eleget tesz-e a koherens (ellentmondás-mentes, az egyes elemeiben összetartó) és szisztematikus (módszeres, következetes) szabályozás követelményének, azaz összhangban áll-e a közösségi joggal.

Mivel az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Kúria végzésében foglaltaknak, ezért a jogerős ítélet felülvizsgálatra alkalmatlan, ezért azt a Kúria hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az online sportfogadásra vonatkozó nemzeti rendelkezések közösségi joggal való összhangját kell vizsgálnia a Kúria korábbi és jelen végzésében megadott szempontok szerint. A felek által rendelkezésre bocsátott okirati bizonyítékokat köteles értékelni, illetve azok mellőzésének indokát ítéletében rögzíteni. Az alperesi határozat törvényességét a meghozatalakor fennállt tények és jogszabályi rendelkezések alapján kell vizsgálnia.

Kfv. III.37.375/2021/7.

A hatóság határozata akkor törvényes, ha annak rendelkező része és indokolása tartalmazza a közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozó törvényben előírt valamennyi tartalmi követelményt. A bíróságnak a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni.

Nem volt vitatott, hogy a szerződött cégek és ügyvezető szakorvosai közreműködtek a felperes promóciós tevékenységében, ismertetési feladatokhoz járultak hozzá.

Az egészségügyi szakemberekkel kötött megbízási szerződések értékelése kapcsán helytálló volt a törvényszék azon megállapítása, hogy a 2006. évi XCVIII. törvény (a továbbiakban: Gyftv.) 13. § (3) bekezdésében megfogalmazott összeférhetlenségi ok a Gyftv. 13. § (1) bekezdésében meghatározott ismertető személyére vonatkozhat. Márpedig az érintett cégek, illetve ügyvezetőik nem minősülnek a jogszabály értelmében ismertető személynek. Tévedett azonban az elsőfokú bíróság akkor, amikor kimondta, hogy összeférhetlenség hiányában a részükre juttatott ellenérték a Gyftv. 14. § (1) bekezdésébe ne ütközhetne. A Gyftv. 13. § (3) bekezdését és 14. § (1) bekezdését nem együttesen kell értelmezni.

A Gyftv. 14. § (1) bekezdése nem az ismertető személyére vonatkozóan tartalmaz tilalmat, hanem annak első fordulata a gyógyszerek, illetve gyógyászati segédeszközök rendelésére és forgalmazására jogosult részére történő meghatározott juttatást tiltja.

A 2001/83/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) [50] preambulumbekkezdése kimondja, a gyógyszerek rendelésére jogosult személyeknek minden elfoglaltság nélkül kell tudniuk ellátni ezeket a feladatokat anélkül, hogy közvetlen vagy közvetett pénzügyi érdekeltséggel befolyásolni lehetne őket.

Az irányelvi rendelkezés a jogértelmezést segítheti, azonban az közvetlenül nem alkalmazandó, implementációs kötelezettséget ró a tagállamokra. A tagállamoknak nem az irányelv tartalmát kell átvenni, hanem az abban foglalt célokat kötelező megvalósítani. A célhoz vezető eszközöket, módszereket azonban a tagállamok általában szabadon választják meg.

Az alperes közjogi hatásköre folytán a vonatkozó jogszabályi előírások betartatása és annak ellenőrzése során jogosult vizsgálni az egészségügyi szolgáltatókkal kötött magánjogi jellegű szerződések tartalmát, és ennek megfelelően eldönteni, hogy az abban foglalt ellenérték a Gyftv. 14. § (1) bekezdésében foglalt tiltott ajándéknak, anyagi előnynek vagy természetbeni juttatásnak minősül-e.

Kfv.II.37.675/2021/6.

Az állandó tartózkodási kártya kiállítására iránti kérelem elbírálásánál a kérelem teljesítésének konkrét törvényi feltételeire vonatkozó rendelkezéseken kívül a törvény személyi hatályát is vizsgálni kell. Az Szmtv. hatálya nem terjed ki a harmadik országbeli állampolgárok és családtagjainak beutazására és tartózkodására.

A Kúria jelen ügygel lényegileg azonos tényállású és jogi megítélésű ügyben a Kfv.II.37.303/2021/8. számú határozatában a korábbiakban már állást foglalt, mely jogi állásponttól a Kúria jelen tanácsa sem kívánt eltérni.

A 2007. évi I. törvény (a továbbiakban: Szmtv.) 16. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott feltételek esetén ugyanis nem mellőzhető annak értékelése, hogy a felperes az Szmtv. 1. §-ába foglalt személyi körbe tartozik-e, és nem volt figyelmen kívül hagyható az Irányelv hatályra vonatkozó szabálya sem, különös figyelemmel arra, hogy az az Szmtv. rendelkezéseibe került átültetésre.

A 2004/38/EK irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 2. cikke és 3. cikk (1) bekezdése, valamint azt a magyar jogba átültető Szmtv. azonos feltételekkel határozza meg a törvény személyi hatályát és a családtag fogalmát. Az Irányelv személyi hatálya csak az uniós állampolgárokra és családtagjaikra, illetve az EGT-állampolgárokra és annak családtagjaira terjed ki.

A Kúria a hivatkozott Kfv.II.37.303/2021/8. számú ítélete [32] bekezdésében hangsúlyozta, hogy a jogalkotó a törvény megalkotásakor az Szmtv. 1. §-ában kifejezetten megjelölte azt a személyi kört, akire nézve a jogszabály rendelkezéseit alkalmazni kell. A jogalkalmazó a jogszabály értelmezésekor sem hagyhatja figyelmen kívül a jogalkotó akaratát, vagyis azt, hogy a törvény személyi hatályát kire kívánja alkalmazni. A Kúria a fenti végzése [35] bekezdésében rámutatott arra, hogy az Szmtv. 16. § (1) bekezdés d) pontjának helyes értelmezése az, hogy annak értelmezését az adott jogszabály teljes szövegének figyelembevételével, vagyis annak személyi hatályát megállapító normaszöveg vizsgálata mellett kell értelmezni és alkalmazni.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a keresetben vitatott konkrét jogszabályhelyet az Szmtv. hatályára vonatkozó rendelkezésekkel összevetve vonta le a következtetését. Ez alapján az ítélete indokolásában helyesen rögzítette, hogy a felperes nem tartozik az Szmtv. hatálya alá és esetében az Szmtv. 16. § (1) bekezdés d) pontja sem alkalmazható. Téves ugyanis az a hivatkozás, hogy a szülő esetén az EGT-állampolgárság, mint alapfeltétel nem szükséges az Szmtv. 16. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott, „az állandó tartózkodásra jogosult szülőnek Magyarország területén született gyermekére” vonatkozó feltételnél. Az Szmtv. 1. §-ából levezethetően ugyanis valamennyi kérelem tekintetében a törvény személyi hatályát alapfeltételként vizsgálni kell.

Kfv.VII.38.167/2021/15.

1. Kartellügyekben az ún. teljes felülvizsgálat elvének kell érvényesülnie. Az eljáró bíróság feladata, hogy állást foglaljon arról, hogy a hatóság a tényállás-tisztázási kötelezettségének eleget tett-e, az egyes, az eljárás alá vont személy által vitatott tények valóságát bizonyítékokkal megfelelően alátámasztotta-e. A bizonyítékok bizonyító erejének meghatározása a bíró belső meggyőződésére van bízva, így annak a tisztességes eljárást kielégítő korlátja a bírónak a szabad mérlegelést illető számadási (indokolási) kötelezettsége. A bíróságnak kötelessége a több elfogadható magyarázat közül azt választania, amelyik elfogadása mellett észszerű indokokat tud felhozni.

2. Az előzetes álláspont és a határozat közötti eltérés esetén a védekezéshez való jog sérelme csak abban az esetben merülhet fel, ha a határozati döntés olyan lényeges új tényen, körülményen, bizonyítékon alapul, amely az előzetes álláspontban még nem szerepelt olyan módon, hogy az alapján az eljárás alá vont meg tudta volna védeni magát. Ha az előzetes állásponthoz képest új tényt, körülményt, bizonyítékot az eljárás alá vont megismerhette és módja volt a védekezésre, akkor az a határozatban felhasználható.

3. A bírósági eljárás tisztességességéhez, a hatékony jogorvoslathoz, a teljes felülvizsgálat elvégzéséhez tartozik (s így alappal nem kérhető számon az elsőfokú bíróságon), ha az anyagi pervezetés eszközeivel élve a felperesek által vitatott körülményeket alaposan vizsgálja, azok mentén a határozat jogszerű, avagy jogszerűtlen voltának tisztázására törekszik.

4. A jogsértést elismerő egyezségi nyilatkozatban foglaltak nem csak az azt tevő, hanem a jogsértésben részt vevő, eljárás alá vont más vállalkozás esetében is a jogsértést alátámasztó, hiteles bizonyítékként felhasználhatók.

1. Az Európai Unió Bírósága a 283/81. számú „Cilfit” ügyben hozott ítéletében fejtette ki, hogy ha közösségi jogi kérdés merül fel olyan nemzeti bíróság előtt, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles eleget tenni azon kötelezettségének, hogy a kérdést az Európai Unió Bírósága elé terjessze, kivéve, ha azt állapította meg, hogy

- a felmerült kérdés nem releváns, vagy
- a szóban forgó közösségi jogi rendelkezést az Európai Unió Bírósága már értelmezte (acte éclairé), vagy
- a közösségi jog helyes alkalmazása olyannyira nyilvánvaló, hogy az minden észszerű kétséget kizár (acte clair);
- az ilyen esetek fennállását a közösségi jog sajátos jellemzőinek, az értelmezésével kapcsolatos különleges nehézségeknek és a Közösségen belüli eltérő ítélkezési gyakorlat veszélyének függvényében kell megítélni.

A Kúria megállapította, hogy a „teljes (érdemi) felülvizsgálat”, illetve a „védelemhez való jog” kérdésében az uniós bíróságok korábban már számos esetben állást foglaltak, így az adott kérdésekben részletesen kimunkált luxembourgi esetjog áll rendelkezésre (pl. a teljes felülvizsgálat körében az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott jogesetek, a védekezéshez való jog kérdésében az Elsőfokú Bíróság T-44/00. számú, Mannesmannröhren-Werke AG ügyben hozott ítélete). Így, az ún. acte éclairé helyzetre is tekintettel az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése e körben a felülvizsgálati eljárásban a jogvita eldöntése szempontjából szükségtelen volt.

2. A Ket. 50. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a hatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni; ha ehhez nem elegendőek a rendelkezésre álló adatok, bizonyítási eljárást folytat le. A (4) bekezdés első mondata szerint a hatósági eljárásban olyan bizonyíték használható fel, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére. Az (5) bekezdés rögzíti, hogy – főszabály szerint – a hatóság szabadon választja meg az alkalmazandó bizonyítási eszközt. A (6) bekezdés értelmében pedig a hatóság a bizonyítékokat egyenként és összességükben értékeli, és az ezen alapuló meggyőződése szerint állapítja meg a tényállást.

A közigazgatási hatósági eljárásban tehát a bizonyítás alapvetően szabad: bármely bizonyítási eszköz felhasználható, a bizonyítékok súlyának, nyomatékának, bizonyító erejének értékelése is a hatóságra van bízva. Az egyezségi eljárás 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 73/A. §-ának – az elsőfokú bíróság által hivatkozott – szabályozása ezt az általános elvet nem írja felül, e § (5) bekezdéséből, illetve a Módtv. jogalkotói indokolásából nem olvasható ki az elsőfokú bíróság által levont következtetés.

Éppen ellenkezőleg, a Tptv. 73/A. § (5) bekezdése kifejezetten lehetővé teszi a jogsértést elismerő egyezségi nyilatkozatok bizonyítékként való felhasználását, hiszen pontosan arról rendelkezik, hogy csak az egyezségi nyilatkozat jogszerű visszavonása esetén nem vehető figyelembe bizonyítékként a Tptv. 73/A. § (3) bekezdés a) pontja szerinti elismerő nyilatkozat. Az egyezségi nyilatkozat visszavonására ugyanakkor sem a precedens jogesetekben, sem a perbeli ügyben ténylegesen nem került sor.

Az egyezségi nyilatkozat megismerhetőségének korlátozott volta ugyancsak nem alkalmas az elsőfokú bíróság álláspontjának alátámasztására. Kétségtelen, hogy – amint arra a Módtv. jogalkotói indokolása is utal – az erre vonatkozó a szabályozás az egyezségi eljárásban résztvevő ügyfelet védi az esetleges hátrányos következményektől, azonban a Tptv. 73/A. § - Módtv.-nyel módosított – (7) bekezdése a Tptv. 55. § (5) bekezdésében meghatározott időpontot követően a többi ügyfél számára biztosítja az iratbetekintési jog gyakorlását, a Tptv. 73/A. § 2021. január 1-jétől hatályos (8) bekezdése (az ECN+ irányelv rendelkezéseinek átültetésével) pedig azt is egyértelművé teszi, hogy a (7) bekezdés szerint iratbetekintésre jogosult az egyezségi nyilatkozatban szereplő adatokat védelemhez való jogának gyakorlása érdekében használhatja fel. Mínderre tekintettel a Kúria nem fogadta el az elsőfokú bíróság levezetését, amely lényegében arra vonatkozott, hogy az egyezségi nyilatkozat csak a nyilatkozattevő viszonylatában lehet értelmezhető.

A kúriai jogértelmezést az uniós joggyakorlat is alátámasztja. Az Európai Unió Törvényszékének T-433/16. számú Pometon ügyben hozott ítélete indokolásának 92-93. pontjai így szólnak: „Az vitathatatlanul egyértelmű, hogy a jelen ügyben az, hogy a szóban forgó kartellben részt vevő négy vállalkozás elismerte vétkességét, olyan körülmény, amely szorosán és elkerülhetetlenül kihathat az ugyanazon kartellben való részvétellel gyanúsított ötödik vállalkozás, vagyis a Pometon részvételével kapcsolatos tényekre. Ugyanakkor ha egy vállalkozás szabad belátása alapján úgy dönt, hogy a hibrid eljárást választja, ahelyett hogy vitarendezési beadványt terjesztene a Bizottság elé, nem állíthatja az ártatlanság vélelmének tiszteletben tartására hivatkozva azt, hogy a Bizottság mint a versenyszabályok tiszteletben tartására köteles hatóság, a vitarendezési határozatban teljes mértékben köteles figyelmen kívül hagyni a megállapodást kötő más vállalkozások által elismert egyes olyan tényeket, amelyek bár a vitarendezési eljárásban részt nem vevő felperes magatartásaira vonatkoznak, mégis relevánsak az említett kartell egésze fennállásának értékelése szempontjából.”

A jogsértést elismerő egyezségi nyilatkozat bizonyítékok köréből való kirekesztése jogszerűségének kérdése független attól, hogy egyébként az adott ügyben még milyen bizonyítékok állnak rendelkezésre a jogsértés alátámasztására. A hangsúly e tekintetben azon van, hogy azokat az alperes bizonyítékként értékelte, az elsőfokú bíróság pedig a bizonyíték-értékelésből – a fentiekre figyelemmel a Kúria gyakorlatától alap nélkül eltérve – kirekesztette.

A bemutatott téves, a Kúria közzétett határozataival ellentétes jogértelmezés az ügy érdemére kiható jogszabálysértéshez vezetett, mert a bizonyítékok elsőfokú bíróság általi, a Kp. 78. § (1) és (2) bekezdésein, illetve a Pp. 279. § (1) bekezdésén alapuló értékelését – szükségszerű módon – nyilvánvalóan helytelenné, kirívóan okszerűtlenné tette, függetlenül attól, hogy a II. rendű felperes alternatív magyarázatának elfogadását egyebekben részletesen megindokolta. Mindez pedig a II. rendű

felperes terhére rótt, a Tpv. 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjai, illetve az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdés a) és c) pontjai szerinti jogsértés megállapíthatóságát is befolyásolta. Az alperes a jogsértést elismerő egyezségi nyilatkozatokat a kiegészítő előzetes álláspontjában, majd a határozatában szerepeltette, jogi álláspontja az volt, hogy az egyezségi nyilatkozatok további bizonyítékként alátámasztják és megerősítik a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokat. Ezt az elsőfokú bíróságnak az alperes határozatában foglaltak teljes felülvizsgálata során érdemben kellett volna értékelnie, ehelyett azonban az egyezségi nyilatkozatokat – helytelenül – a II. rendű felperes vonatkozásában az értékelés köréből kizárta, ami elfogadhatatlan. A Kúriának ezen a ponton pedig meg kellett állnia, hiszen valamely bizonyíték elmaradt értékelése a felülvizsgálati eljárásban már nem pótolható, a Kúria az elsőfokú bíróság helyett nem teheti mérlegre az adott bizonyítékot, és nem foglalhat állást abban, hogy immár valamennyi bizonyítékot egyenként és összességében értékelve az alperes által megállapított tényállás, avagy a II. rendű felperes által kínált alternatív magyarázat a megalapozott.

Knk.II.39.058/2022/8.

1. Népszavazásra feltett kérdés esetében a választópolgári egyértelműség feltétele akkor teljesül, ha a kérdésnek a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján van egy elsődleges hétköznapi használt értelme (elsődleges értelmezés elve). Ez az elsődleges értelem az, ahogy a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján azt egy átlagosan tájékozott, racionális választópolgár érti.

2. Amennyiben jogszabály az adott kérdésben megjelenő szót vagy kifejezést használja, akkor a jogszabály által a szónak vagy kifejezésnek tulajdonított értelmet fő szabály szerint elsődleges értelemnek kell tekinteni.

3. Amennyiben a kérdés feltevő kezdeményező értelmezése és az elsődleges értelme a kérdésnek egymástól eltér, akkor azt a kérdést nem lehet a választópolgár szempontjából egyértelműnek tekinteni.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 8. és 14. cikkei körében a Kúria rámutatott arra, hogy az ott deklarált jogok (magán- és családi élet, lakás és levelezés tisztelgésben tartása, illetőleg a diszkriminációtilalom), az Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (továbbiakban: EUMSZ) egységes szerkezetbe foglalt változatának 3. cikk (3) bekezdése által deklarált társadalmi kirekesztés és megkülönböztetés tilalma, az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelvének (2) bekezdése szerinti, nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elve a nemátalakító kezelések kiskorúak részére való elérhetőségével közvetlen kapcsolatba szintén nem hozhatók. Az I-III. rendű kérelmezők ezen túlmenően az EUMSZ 3. cikk (3) bekezdése, és az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelv körében elmulasztották az EUMSZ vonatkozó rendelkezésének és az az irányelv közvetlen hatályosulására vonatkozó érveik bemutatását is. Mindemellett az uniós jog [EUMSZ 3. cikk (3) bekezdés és az irányelv rendelkezései] csak valamely már létező nemzeti szabályozással összefüggésben hivatkozható. Enélkül olyan közvetett, áttételes és elméleti jellegű hivatkozásról van szó, amely arra irányul, hogy egy majdani népszavazás eredményeként előálló jogalkotási kötelezettség esetleg uniós szabályokba ütközhet, amely nem vizsgálható előre elvi élel, ennek a megítélésére az Európai Unió Bíróságának hatásköre nem terjed ki (2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 50. pont; 2018. február 22-i Kubota (UK) és EP Barrus ítélet, C-545/16, EU:C:2018:101, 19. pont). Az I-III. rendű kérelmezők a kezdeményezés „uniós összhangja” érdekében ugyan előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozták, azonban a felvetett uniós jogi kérdések a népszavazás esetleges eredményeként megalkotott nemzeti szabályozás tekintetében lehetnek csak relevánsak a fentiek tükrében, amennyiben a hivatkozott uniós jogi rendelkezések közvetlen hivatkozhatóságának feltételei egyáltalán fennállnak. Mindezt a Kúria az indítványt mellőzte.

A Gyermekegyezmény általános kommentárja, az UNICEF deklarációi, az Eurochild 2021 állásfoglalása, az Európa Tanács Emberi Jogi Biztosának 2009. évi jelentése, végül pedig az Európai Unió Tanácsának 2013. június 24. napján elfogadott iránymutatása a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális személyek emberi jogainak előmozdításáról és védelméről nem emelhetők az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontja szerinti tilalmazott körbe, azok ugyanis részben nem jogi dokumentumok, részben pedig ugyan jogi dokumentumok, de nem bírnak közvetlenül kötelező erővel a jogalkotásra. Megjegyezhető, hogy ezekből a dokumentumokból is kiderül, hogy a

különböző államokban különbözőek a gyakorlatok és a jogi szabályozás, ami önmagában jelzi, hogy nemzetközi szintű kötelező szabályozás a kérdésben nincs.

Kpkf.II.39.090/2022/4.

Amennyiben a Kp. 4. § (1) bekezdése közigazgatási jogvita fogalmi elemeit nem hordozza, az adott jogvita, közigazgatási pernek nincs helye. Amennyiben valamely jogi tényállás nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, az EU Bírósága annak elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel, az Alapjogi Charta rendelkezései uniós. jogi érintettség hiányában nem hivatkozható, ezért előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének sincs helye.

Az EUMSZ (Európai Unió Működéséről szóló Szerződés) 267. cikke szerint az Európai Unió Bíróság előzetes döntéshozatali eljárására akkor kerülhet sor, amennyiben a Szerződések értelmezése, vagy uniós intézmények, szervek, vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége, vagy értelmezése a kérdés a tagállami bíróság előtt.

A Kúria szerint jelen jogvitában nem volt olyan európai uniós jogforrás, amelynek értelmezésére az EUMSZ 267. cikke alapján sor kerülhetne, a jelen jogvitának ugyanis nincs európai uniós jogi érintettsége. A jelen jogvita nem kapcsolható össze semmilyen aspektusában a felperesek fellebbezésében hivatkozott közbeszerzési eljárás szabályaival, ebből következően teljességgel közömbös, hogy a felperesek fellebbezésében hivatkozott, 2014/24/EU Irányelv vagy a Kbt. 5. § (1) bekezdés e) pontja szerint az alperes közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezett-e, vagy sem.

Az adott jogvita európai uniós jogi érintettsége hiányában a felperesek eredménytelenül hivatkoztak az Alapjogi Charta 47. cikk első mondata hatékony jogorvoslathoz való jog európai bíróság általi értelmezési szükségletére. Az Alapjogi Charta kétségtelen, hogy az Európai Unió elsődleges jogforrása, annak alkalmazási körét azonban maga az Alapjogi Charta, annak 51. cikkében kijelöli. E szerint az Alapjogi Charta rendelkezésének címzettje a tagállam kizárólag az esetben lesz, amennyiben az Európai Unió jogát hajtja végre.

Ezt a normaszövegben megjelenő feltételt az Európai Unió Bírósága saját joggyakorlatában is többször megerősítette, az egyik leggyakrabban hivatkozott módon a C-617/10. Fransson ügyben (ECLI:EU:C:2013:105). Ebben az ügyben az Európai Unió Bíróság egyértelműsítette, hogy amennyiben valamely jogi tényállás nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, a bíróság annak elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel, az Alapjogi Charta esetleg hivatkozott rendelkezései pedig önmagukban nem alapozhatják meg a hatáskört. Figyelemmel arra, hogy jelen jogvitában vizsgált kérdés olyan tagállami jogszabályon alapul, amelyhez kapcsolódóan nincs európai uniós jogszabály, az Európai Unió Alapjogi Chartája 51. cikk (1) bekezdése szerint a tagállami bíróság előtt az Alapjogi Chartára hivatkozni nem lehet.

Kfv.III.37.978/2021/10.

A GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontjában foglalt jogalap szerint akkor lehet jogszerűnek tekinteni az adatkezelést, ha az közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges. A sajtó tevékenységének és ezáltal a sajtótermékeknek a sokszínűsége okán az ezen jogalapnak való megfelelést nem lehet általánosságban a sajtó tevékenységére értelmezni, hanem azt mindig konkrétan, a személyes adatok kezelésére vonatkozó elvek érvényre juttatása mellett szükséges vizsgálni.

A természetes személyek személyes adatainak kezelésével összefüggő védelem mind az Európai Unió jogában, mind Magyarország Alaptörvényében biztosított alapvető jog. A Charta a személyes adatok védelmének deklarálásával közös európai hivatkozási alapot teremtett azáltal, hogy a 8. cikk (1) bekezdése - az EUMSZ 16. § (1) bekezdésével egyezően - rögzíti, mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez. Magyarország Alaptörvénye VI. cikk (3) bekezdése kimondja, mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

A személyes adatok védelmének követelményrendszerét az Alkotmánybíróság már a 2016/679/EK rendeletének (a továbbiakban: GDPR) hatályba lépését megelőzően, korai döntéseiben [15/1991. (IV.13.) AB határozat] kidolgozta, hangsúlyozva, hogy azt nemcsak hagyományos védelmi jogként kell értelmezni, hanem annak aktív oldalát is figyelembe véve, információs önrendelkezési jogként. A magánélet védelmének része a személyes adatok védelméhez való jog. Ez a védelem a természetes személyeket állampolgárságuktól és lakóhelyüktől függetlenül megilleti az Európai Unióban.

Ugyanakkor a GDPR hatályára vonatkozó rendelkezések szerint annak előírásai, a személyes adatok védelme kizárólag a természetes személyek adataival kapcsolatban értelmezhető, a perbeli esetben a jogi személy ilyen adatait, ekként a II-IV. rendű felperesek tulajdonában, illetve ügyvezetésük alatt álló cég adatait nem illeti meg ez a típusú védelem.

Személyes adat a GDPR 4. cikk 1. pontja értelmében az azonosított vagy azonosítható természetes személyre (a GDPR fogalomrendszerében érintettre) vonatkozó bármely információ. Azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy, vagy több tényező alapján azonosítható.

Adatkezelésnek minősül a 4. cikk 2. pontja szerint a személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés továbbítás, terjesztés vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétel útján

A személyes adat fogalmának a meghatározásában szereplő bármely információ kifejezés az adatok széles körét foglalja magában, vagyis minden olyan információ személyes adatnak tekintendő, amely kötődik az egyénhez. Ezáltal a személyes adatok relációjával ebbe a körbe tartoznak az érintettre vonatkozó adatok, valamint az adatokból az érintett kontextusában levont következtetések is.

Elemezve az Adatkezelés 1. és Adatkezelés 2. folytán megjelent sajtótermékek tartalmát megállapítható, az annak során végzett adatkezelési műveletek a GDPR 2. cikk (1) bekezdése értelmében a hatálya alá tartoznak, a GDPR mint európai uniós rendelet közvetlenül alkalmazandó.

A GDPR 83. cikk (5) bekezdés a) pontja azonban kifejezetten előírja a bírság kiszabását az adatkezelés elveinek az 5., 6., 7. és 9. cikkben előírtak megsértése miatt. A határozat megállapításainak alapvető indoka a jogalap téves megjelölésével és elsődlegesen ennek következményei elmulasztásával következett be. Ebből pedig értelemszerűen következik a bírság kiszabása. Ugyanakkor attól, hogy a jogalapot tévesen jelöli meg az adatkezelő, nem zárható ki az, hogy más jogalapon jogszerű az adatkezelése.

Az Infotv. 60/A. § (6) bekezdésében, valamint a GDPR 77. cikk (2) bekezdésében előírt értesítési, illetve tájékoztatási kötelezettség megsértését a törvényszék megállapította, azzal, hogy mint eljárási jogszabálysértés, az ügy érdemére érdemben nem hatott ki. E tekintetben kiemelt jelentősége van annak, hogy a kérelemre indult adatvédelmi hatósági eljárásban a II-IV. rendű felperesek már előterjesztett kérelmükben kifejtették érveiket. Sem az elsőfokú bírósági eljárásban, sem a felülvizsgálati kérelmükben nem tudtak felhozni olyan tény, bizonyítékot, amelyet az alperes a tényállás megállapítása során figyelmen kívül hagyott volna. Védekezéshez való joguk, jogorvoslati joguk nem sérült, mivel közigazgatási pert indítottak, felülvizsgálattal éltek, az értesítés elmaradása igazolhatóan nem eredményezte az Alaptörvény XXIV. cikkében biztosított alapjogok sérelmét sem.

A GDPR [41] preambulum bekezdése kimondja, az adatkezelés jogalapjának vagy az azt meghatározó jogalkotási intézkedésnek világosnak és pontosnak, alkalmazásának pedig előreláthatónak kell lennie a hatálya alá tartozó személyek számára, összhangban az Európai Unió Bírósága és az EJEB ítélkezési gyakorlatával.

Az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlata (Österreichischer Rundfunk és társai ügyében hozott döntés C-465/00, C-138/01 és C-139/01, 77. pont; Privacy International ítélet C-623/17, 65. pont) megfogalmazza az előreláthatóság ezen követelményét, amelynek célja többek között annak biztosítása, hogy a szóban forgó intézkedés hatályát és alkalmazását szabályozó rendelkezések kellően

egyértelműek és pontosak legyenek, és ennek következtében az érintett személy megérthesse, hogy miként, milyen célból és milyen típusú adatok kezelésére kerül sor.

Jelen ügy tárgya nem általánosságban a sajtó adatkezelési tevékenysége jogalapjának meghatározása, hanem kifejezetten az I. rendű felperes által kiadott és a perrel érintett online és nyomtatott kiadványok körében vizsgálta a kezelt adatok körét és az adatkezelés jogszerűségét.

A GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) és f) pontja értelmében a személyes adatok kezelése kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben legalább az alábbiak egyike teljesül:

e) az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges;

f) az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek.

Az (1) bekezdés f) pontja nem alkalmazható a közhatalmi szervek által feladataik ellátása során végzett adatkezelésre.

A GDPR 6. cikk (2) bekezdés rendelkezése szerint a rendeletbe foglalt, adatkezelésre vonatkozó szabályok alkalmazásának kiigazítása érdekében a tagállamok az (1) bekezdés c) és e) pontjának való megfelelés céljából fenntarthatnak vagy bevezethetnek konkrétabb rendelkezéseket, amelyekben pontosabban meghatározzák az adatkezelésre vonatkozó konkrét követelményeket, és amelyekben további intézkedéseket tesznek az adatkezelés jogszerűségének és tisztességességének biztosítására, ideértve a IX. fejezetben meghatározott egyéb konkrét adatkezelési helyzeteket is.

A (3) bekezdés kimondja azt is, hogy az (1) bekezdés c) és e) pontja szerinti adatkezelés jogalapját vagy az uniós jognak vagy azon tagállami jognak kell megállapítania, amelynek hatálya alá az adatkezelő tartozik. Az adatkezelés célját e jogalapra hivatkozással kell meghatározni, illetve az (1) bekezdés e) pontjában említett adatkezelés tekintetében annak szükségesnek kell lennie valamely közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához. Ez a jogalap tartalmazhat az e rendeletben foglalt szabályok alkalmazását kiigazító rendelkezéseket, ideértve az adatkezelő általi adatkezelés jogszerűségére irányadó általános feltételeket, az adatkezelés tárgyát képező adatok típusát, az érintetteket, azokat a jogalanyokat, amelyekkel a személyes adatok közölhetők, illetve az ilyen adatközlés céljait, az adatkezelés céljára vonatkozó korlátozásokat, az adattárolás időtartamát és az adatkezelési műveleteket, valamint egyéb adatkezelési eljárásokat, így a törvényes és tisztességes adatkezelés biztosításához szükséges intézkedéseket is, ideértve a IX. fejezetben meghatározott egyéb konkrét adatkezelési helyzetekre vonatkozóan. Az uniós vagy tagállami jognak közérdekű célt kell szolgálnia, és arányosnak kell lennie az elérni kívánt jogszerű céllal.

Nem csak az erre irányuló indítványok, de az ügy uniós jogi vonatkozása okán is vizsgálta a Kúria az Európai Unió Bírósága-hoz fordulás lehetőségét, annak szükségességét. Az EUMSZ. 267. cikkében meghatározott együttműködés keretében a nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátos körülményeire tekintettel megállapítsa mind az előzetes döntéshozatal szükségességét az ítélethozatalhoz, mind pedig annak relevanciáját.

A GDPR [45] preambulum bekezdése többek között arra is kitér, hogy ha az adatkezelésre az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítése keretében kerül sor, vagy ha az közérdekű feladat végrehajtásához, illetve közhatalmi jogosítvány gyakorlásához szükséges, az adatkezelésnek az uniós jogban vagy valamely tagállam jogában foglalt jogalappal kell rendelkeznie. Ez a rendelet nem követeli meg, hogy az egyes konkrét adatkezelési műveletekre külön-külön jogszabály vonatkozzon. Elegendő lehet az is, ha egyetlen jogszabály szolgál jogalappal több olyan adatkezelési művelethez is, amely az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettségen alapul, illetve amelyre közérdekből végzett feladat ellátásához vagy közhatalmi jogosítvány gyakorlásához van szükség. Az adatkezelés célját is uniós vagy tagállami jogban kell meghatározni. E rendeletnek a személyes adatok kezelésének jogszerűségére vonatkozó általános feltételeit ezen túlmenően ezek pontosíthatják, az adatkezelő megjelölésére vonatkozó pontos szabályokat, az adatkezelés tárgyát képező személyes adatok típusát, az érintetteket,

azokat a szervezeteket, amelyekkel a személyes adatok közölhetők, az adatkezelés céljára vonatkozó korlátozásokat, az adattárolás időtartamát, valamint egyéb, a jogszerű és tisztességes adatkezelés biztosításához szükséges intézkedéseket is meghatározhatják.

Az 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 5.§ (3) bekezdésének rendelkezésére, mely szerint a GDPR 6. cikk (1) bekezdés c) és e) pontjában meghatározott adatkezelés esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelő személyét, valamint az adatkezelés időtartamát vagy szükségessége időszakos felülvizsgálatát az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg. Vagyis hazánkban nem csak általában tagállami jog, hanem kifejezetten törvény vagy önkormányzati rendelet kell meghatározza a fenti adatok körét.

A GDPR 85. cikk (1) és (2) bekezdése értelmében a tagállamok jogszabályban összeegyeztetik a személyes adatok a rendelet szerinti védelméhez való jogot a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való joggal, ideértve a személyes adatok újságírási célból, illetve tudományos, művészi vagy irodalmi kifejezés céljából végzett kezelését is. A személyes adatok újságírási célból, illetve tudományos, művészi vagy irodalmi kifejezés céljából végzett kezelésére vonatkozóan a tagállamok kivételeket vagy eltéréseket határoznak meg a II. fejezet (elvek), a III. fejezet (az érintett jogai), a IV. fejezet (az adatkezelő és az adatfeldolgozó), az V. fejezet (a személyes adatok harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbítása), a VI. fejezet (független felügyeleti hatóságok), a VII. fejezet (együttműködés és egységesség) és a IX. fejezet (az adatkezelés különös esetei) alól, ha e kivételek vagy eltérések szükségesek ahhoz, hogy a személyes adatok védelméhez való jogot össze lehessen egyeztetni a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való joggal.

A GDPR [153] preambulum bekezdése szerint a tagállamok jogának össze kell egyeztetnie a véleménynyilvánítás és a tájékozódás – ideértve az újságírói, a tudományos, a művészi, illetve az irodalmi kifejezés – szabadságára vonatkozó szabályokat a személyes adatok védelmére vonatkozó, e rendelet szerinti joggal. Helyénvaló, hogy a kizárólag a személyes adatoknak az újságírási, a tudományos, a művészi vagy az irodalmi kifejezés céljából végzett kezelése eltérés tárgyát képezze vagy mentesüljön az e rendelet egyes rendelkezéseiben szereplő követelmények alól, ha ez ahhoz szükséges, hogy a személyes adatok védelméhez való jogot a véleménynyilvánítás szabadságához és tájékozódáshoz való joggal összeegyeztessék, amelyet a Charta 11. cikke biztosít. Ez alkalmazandó különösen a személyes adatok audiovizuális területen, valamint a hírchívekben és sajtókönyvtárakban történő kezelésére. Következésképpen a tagállamok jogalkotási intézkedések elfogadásával határozzák meg az ezen alapvető jogok közötti egyensúly érdekében a szükséges kivételeket és eltéréseket. A tagállamok kivételeket és eltéréseket fogadnak el az általános elvek, az érintett jogai, az adatkezelő és adatfeldolgozó, a személyes adatoknak harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbítása, a független felügyeleti hatóságok, az együttműködés és az egységes alkalmazás, illetve az egyedi adatkezelési helyzetek tekintetében. Ha ezek a kivételek vagy eltérések a tagállamok között különböznek, az adatkezelőre alkalmazandó tagállami jogot kell alkalmazni. A véleménynyilvánítás szabadságához való jog minden demokratikus társadalomban fennálló jelentőségének figyelembevétele érdekében az e szabadsághoz tartozó olyan fogalmakat, mint az újságírási, tágan kell értelmezni.

Újságírási célból kivételek, eltérések tagállami meghatározására nem került sor. Következésképpen a jogalkotó szerint kivételek vagy eltérések nem szükségesek ahhoz, hogy a személyes adatok védelméhez való jogot össze lehessen egyeztetni a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való joggal. Pontosán a tagállami hatáskör fenntartása okán született a GDPR 6. cikk (2) bekezdése, ugyanakkor a magyar jogalkotó az adatkezelésre vonatkozó szabályok alkalmazásának kiigazítása érdekében az (1) bekezdés e) pontjának való megfelelés céljából nem vezetett be konkrét rendelkezéseket, amelyekben pontosabban meghatározza az adatkezelésre vonatkozó konkrét követelményeket. A sajtó általi konkrét adatkezelési műveletekre külön jogszabály nem született, az 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) ilyen irányú módosítására nem került sor.

Ezáltal tagállami jogszabályban az sem került meghatározásra, hogy az adatkezelés jogalapja körében a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontjában foglalt közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat alatt mit értünk pontosan.

Az egyes fogalmak meghatározása kapcsán a Kúria rámutatott, az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlata értelmében az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből egyaránt az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az egész Európai Unióban általában önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve nemcsak annak kifejezéseit, hanem e rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját is, a tagállamokban használt minősítésektől függetlenül (C-18/20. számú ítélet 32. pont).

A Kúria a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontjában foglalt jogalap kapcsán leszögezte, akkor lehet jogszerűnek tekinteni az adatkezelést, ha az adatkezelés közérdekű vagy az az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges. Az ezen feltételnek való megfelelést azonban nem lehet általánosságban a sajtó tevékenységére értelmezni, az ügy tárgya nem is általánosságban a gazdasági újságírás adatvédelmi szempontú értékelése, hanem azt mindig konkrétan, az egyes adatkezelés vonatkozásában, az adatkezelés célja figyelembevételével mellett szükséges vizsgálni. A Kúria ennek megfelelően kizárólag az Adatkezelés 1. és Adatkezelés 2. kapcsán született sajtótermékek körében tette vizsgálat tárgyává az I. rendű felperes adatkezelői tevékenységét. Abból kell kiindulni, mi az adatkezelés konkrét célja, ehhez kell megtalálni a jogalapot, és vizsgálni annak közérdekűségét.

A Kúria a sajátos és egyedi körülmények összességének értékelése során arra a megállapításra jutott, hogy az Adatkezelés 1. és az Adatkezelés 2. jogalapja helyesen a GDPR 6. cikk (1) bekezdés f) pontja, jelen esetben az adatkezelés nem az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához volt szükséges és nem minősül közérdekűnek.

A magyar jogban a közérdekűség fogalma meghatározásra nem került. Támponként szolgálhat az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény, amely kimondja, hogy közhatalmi tevékenység különösen „a jogszabályalkotási, az igazságszolgáltatási, az ügyészi, a védelmi, a rendvédelmi, a külügyi és igazságügyi igazgatási, a közigazgatási jogalkalmazói, a hatósági ellenőrzési és pénzügyi ellenőrzési, a törvényességi felügyeleti és ellenőrzési, az államháztartási, európai uniós és egyéb nemzetközi támogatás elosztásáról való döntési tevékenység”.

Ez a meghatározás azonban még nem elegendő a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontjában foglaltak értelmezéséhez.

A GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontja második fordulata szerinti közhatalom gyakorlása közvetlenül jogszabályhoz kötött, ami azt jelenti, jogszabály hozza létre a közhatalmi szervezetet, jogszabály ruhazza fel cselekvési hatáskörrel, és jogszabály rögzíti az elérendő célokat is, amelyek érdekében a tevékenységét kifejti. Ezt a GDPR is megerősíti, amikor kimondja: a közhatalmi jogosítvány gyakorlásához szükséges adatkezelésnek az uniós jogban vagy valamely tagállam jogában foglalt jogalappal kell rendelkeznie. A közhatalmi szervek feladataik ellátása során végzett adatkezelésük esetében azonban nem alkalmazhatják a jogos érdek jogalapot. Az adatkezelő közfeladatait meghatározó jogszabályi rendelkezéseken alapuló adatkezelés jogalapja tehát a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontja.

A GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontja második fordulata alkalmazásához szükséges közhatalmi hatáskörrel az I.r. felperes nem rendelkezett, így ebből eredő feladatellátásra és ahhoz szükséges adatkezelésre nem kerülhetett sor.

Hangsúlyozni kell azt is, hogy a sajtó tevékenysége rendkívül szerteágazó a politikai híradástól kezdődően egészen a sport, tudományos, közéleti, de pletyka tartalomig is. Az újságírói tevékenység eltér minden más tevékenységtől. Az egyes sajtótermékeket nem lehet egyazon mérce alapján minősíteni. Az adatkezelések sokfélesége okán, a Kúria megítélése szerint elengedhetetlen az adott tevékenységre vonatkozó ágazati jogszabályok – az Infotv. alapján törvény vagy önkormányzati rendelet - vizsgálata ahhoz, hogy megállapítsuk, közérdekű tevékenységről van-e szó. Ilyen tagállami törvényre az I. rendű felperes maga is hivatkozott, ezáltal helytálló volt az Smtv. 10. §-ának e körben történő vizsgálata.

A Kúria Magyarország Alaptörvénye 28. cikke jogértelmezésre adott iránymutatására is figyelemmel volt, miszerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a

jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Smtv. 10. §-a kimondja, hogy mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről.

Ez a rendelkezés összhangban áll az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal, amely szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés a tájékozódáshoz való jogot deklarálja, ugyanakkor a tájékoztatási kötelezettség előírása nem keletkeztet konkrét kötelezettséget az egyes médiatartalom-szolgáltatókra.

A Kúria megítélése szerint az Adatkezelés 1. és Adatkezelés 2. eredményeként létrejött ún. gazdaglisták fenti jogszabályhelyek alapján nem minősülnek közérdekűnek és azok nem az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében készültek még azzal együtt sem, hogy azok közpénzek felhasználására vonatkozó adatokat is tartalmaznak. A legnagyobb családi vállalkozások és a leggazdagabb magyarok listájának összeállítását tartalmazó kiadvány elkészítése nem közfeladat, nem közérdekű tevékenység.

A felek által felhívott alkotmánybírói döntések értelmezése sem arról szól, hogy az I. rendű felperes tevékenysége jogszabályban meghatározott közérdekű tevékenység, hanem arról ad számot, hogy az kapcsolódik az Alaptörvényben meghatározott tájékoztatáshoz és tájékozódáshoz fűződő alapjoghoz, ami nem vitatott. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a véleménynyilvánítás jogának kitüntetett helye volt mindig is az alapjogok rendszerében. A véleményszabadság érvényesülése a demokrácia, a nyitott társadalom előfeltétele. Az Alkotmánybíróság vélemény-, sajtó- és szólásszabadsággal kapcsolatos gyakorlata több ízben utalt e jogok mögött álló értékre: a kommunikációs jogok érvényesülése révén alakul ki és marad fenn a demokratikus közvélemény (30/1992. (V. 26.) AB határozat, a továbbiakban: ABh1). Az Alaptörvény e szabadságjogok deklarálásakor megismétli az alkotmánybírói határozatokban visszatérő megfogalmazást: „Magyarország biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.”

A 3/2015. (II.2.) AB határozat rendelkezése szerint a közéleti véleménynyilvánítás fokozott védelme nemcsak a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, hanem a közügyek körébe tartozó tényállításokra is vonatkozik. A közügyekkel kapcsolatos tények, információk közlésének fokozott védelme kiváltképp vonatkozik a sajtó működésére, mivel a sajtónak alkotmányos küldetése, hogy a közügyek alakulására befolyással lévő történéseket, körülményeket, összefüggéseket feltárja, és a nyilvánosság tudomására hozza. A média szabad tájékoztató tevékenysége a modern demokratikus nyilvánosság legfontosabb alkotóeleme, ezért központi jelentősége van annak, hogy a sajtó bizonytalanság, megalkuvás és félelem nélkül láthassa el ezt a feladatát. Ez nem azt jelenti, hogy a sajtó tájékoztató tevékenységére ne vonatkozhatnak törvényi előírások - ilyen előírásokat az Alkotmánybíróság már több esetben alkotmányosnak talált (ld. 1/2007. (I. 18.) AB határozat, illetve 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat) -, de ezek megalkotásakor és értelmezésekor mindig úgy kell eljárni, hogy a sajtó alkotmányos küldetésének teljesítését, a közérdeklődésre számot tartó információk közzétételét ne akadályozzák vagy hátráltassák.

Következésképpen a sajtó feladata Alaptörvényben védett alkotmányos alapjogok biztosítása, ez pedig szükségszerűen maga után vonja az adatkezelést is. Azonban ezen rendelkezések nem határozzák meg a sajtó adatkezelési jogcímét.

A Kúria szerint a jogos érdek mint jogalap az információk közzétételét nem akadályozza vagy hátráltatja, ellenben a véleménynyilvánításhoz és tájékoztatáshoz való jog mellett megjelenő személyes adatok védelmét garanciálisan biztosítja.

A 7/2014. (III.7.) AB határozat megállapításai szerint a sajtó - tevékenységének egyre összetettebb és szerteágazóbb jellege mellett is - mindenekelőtt a véleménynyilvánításnak, a véleményformálásnak és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerzésnek az eszköze. A szólásszabadság kitüntetett

jellege e tekintetben a sajtószabadságra is vonatkozik, és vonatkozik rá a szabadság kettős igazolása is: a sajtószabadság jelentőségét a szubjektív alapjog és a demokratikus közvélemény alkotmányos intézménye egyaránt igazolja. Az Alaptörvény IX. cikke (2) bekezdése ennek megfelelően a sajtószabadság elismerése mellett a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosításáról is rendelkezik.

Az Alkotmánybíróság e döntésében hangsúlyozza, hogy a szólás- és sajtószabadság kétféle igazolása és tartalma, azaz az egyéni önkifejezésre fókuszáló alanyi, valamint a demokratikus közvéleményt középpontjába állító intézményi oldal nem versengő, még kevésbé egymást gyengítő érvek, hanem egymást kölcsönösen kiegészítő és támogató alkotmányos szempontok. Előfordulhat, hogy hol az egyik, hol a másik oldal kerül előtérbe, de összességében - és egyes alkotmányjogi kérdéseknél egészen konkrétan is - erősítik egymást. Egyértelműen ilyen alkotmányjogi kérdésnek minősül a szólásszabadság és a közéleti szereplők személyiségvédelme kollíziójának problémája.

A szólásszabadság kitüntetett szerepe azzal jár, hogy egyrészt csak kivételes jelleggel kell engednie a korlátozására felhozott más jogokkal, illetve alkotmányos értékekkel szemben, másrészt a szabad véleménynyilvánítást korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni. „A vélemény szabadságával szemben mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb a súlya, ha közvetlenül másik alanyi alapjog érvényesítésére és védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csakis mögöttesen, valamely »intézmény« közvetítésével véd, s legkisebb, ha csupán valamely elvont érték önmagában a tárgy (pl. a köznyugalom)”. A korlátozásnál is figyelemmel kell lenni a szólásszabadság kettős, egymást erősítő igazolására, azaz a jogalkotónak „a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos határait úgy kell meghatározni, hogy azok a véleményt nyilvánító személy alanyi joga mellett a közvélemény kialakulásának, illetve szabad alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen érdekét is figyelembe vegyék”. A sajtószabadságra szintén vonatkoznak a szólásszabadság korlátozásánál irányadó tételek, azzal együtt, hogy azoknak a sajtó működésének sajátosságaihoz igazodva kell érvényesülni (ABh1).

Az Alkotmánybíróság döntéseinek adatvédelmi szempontú vizsgálata is az egyes jogos érdekek összevetésének szükségességét vetik fel, amelynek során a sajtószerv alapjogi kollíziót is végez.

A Charta 8. cikkét kibontó GDPR nem ronthatja le a sajtószabadság védelmi szintjét téves, mivel a Charta a korábban kifejtettek szerint védi a magánélethez való jogot és kiemelten a személyes adatokat. Alapjogok konkurálnak egymással, a kollíziót fel kell oldani. Mindemellett a jogos érdek mint jogalap jelen esetben nem korlátozza a sajtószabadságot, a megfelelő eljárás lefolytatását követően az I. rendű felperesnek lehetősége van jogszerű adatkezelést végeznie. A tevékenysége nem lehetetlenül el.

A GDPR [4] preambulum bekezdés értelmében a személyes adatok védelméhez való jog nem abszolút jog, azt az arányosság elvével összhangban, a társadalomban betöltött szerepének függvényében kell figyelembe venni, egyensúlyban más alapvető jogokkal. Ez a rendelet minden alapvető jogot tiszteletben tart, és szem előtt tartja a Chartában elismert és a Szerződésekben rögzített szabadságokat és elveket, különösen ami a magán- és a családi élet, az otthon és a kapcsolattartás tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez, a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadsághoz, a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódás szabadságához, a vállalkozás szabadságához, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz, és a kulturális, vallási és nyelvi sokféleséghez való jogot illeti.

Valamennyi adatkezelés az érintett információs önrendelkezési jogára hatással van, mivel annak körülményeit az adatkezelő alakítja ki. Mind a Chartában, mind az EUMSZ-ben, mind pedig Magyarország Alaptörvényében rögzített jogot vagy szabadságot érinthet. Így az egyértelműen hatással lehet az érintettek magánszférájához való jogára, a családi élet, az otthon és a kapcsolattartás tiszteletben tartásához való jogára, de ugyanúgy akár a jóhírnév védelméhez fűződő jogra is. Ebből fakadóan az érdekmérlegelés körében az adatkezelőnek fel kell térképeznie, hogy milyen elvárásokat támaszthat az érintett az adatkezeléssel szemben. Ez valósul meg az előzetes érdekmérlegelés során, valamint további figyelembe veendő körülmény, hogy a személyes adatok kezelésére a lehető legrövidebb ideig kerüljön sor és ezen személyes adatokhoz csak a legszűkebb személyi kör férjen hozzá.

A jogos érdek fennállta esetén annak az adatkezelő általi precíz és indokolt alátámasztása is szükséges.

A jogos érdek, mint jogalap esetén az adatkezelőnek ki kell választani azt, hogy mely célból, meddig és milyen adatokat kezel, milyen garanciális intézkedéssel biztosítja, hogy az adatkezelés csak szükséges mértékben és arányosan korlátozza az érintettek jogait és szabadságát. Az érdekmérlegelés elvégzését az adatkezelőnek igazolni tudnia kell, amely az elszámoltathatóság elvéből [GDPR 5. cikk (2) bekezdés] fakad. Ebben az esetben az adatkezelőnek érdekmérlegelést kell elvégeznie, amely bemutatja, hogy miért írja felül az adatkezelő jogos érdeke az érintettek jogait.

Mindig az adott konkrét helyzetre, tevékenységre vonatkozóan kell vizsgálni a jogos érdeket és azt, hogy szükséges-e az adatkezelés a cél eléréséhez, avagy vannak-e olyan alternatív megoldások, amelyek alkalmazásával a tervezett cél adatkezelés nélkül, illetve kevésbé korlátozó eszközökkel szintén megvalósítható.

Ezt követően történik az érdekek, elvárások felmérése és az érintettekre gyakorolt hatás elemzése. Az, hogy a személyes adatát valakinek kezelik és ez nem sérelmes rá nézve, még nem jelent megfelelő mérlegelést, vagyis azt, hogy az adatkezelő az érintett szempontjait, érdekeit, alapvető jogait és szabadságait teljesszűrésűen figyelembe vette. Jelen ügyben az előbbiek összevetése szempontjából releváns kérdés az, hogy milyen kedvezőtlen és kedvező hatással jár az adatkezelés az érintettek magánszférájára. Az érdekmérlegelés alkalmazása tehát mindig együtt jár a követelménnyel, hogy az adatkezelőknek kell gondoskodniuk meghatározott garanciák beépítéséről.

Végezetül meg kell határozni, hogy miért korlátozza arányosan az adatkezelő vagy harmadik fél jogos érdeke az érintettek jogait.

Tény, hogy az Adatvédelmi Munkacsoportot felváltotta az Európai Adatvédelmi Testület, azonban a munkacsoport ajánlásai támpontul szolgálnak azokban a kérdésekben, amelyek a korábbiakhoz hasonlóan kerültek szabályozásra azzal a megjegyzéssel, hogy az ajánlás nem minősül uniós jogszabálynak, annak kötőereje nincs.

Alaptalan az I. rendű felperes azon érvelése, hogy az érdekmérlegelést a jogalkotó már maga elvégezte. Az Infotv. 3. § 6. pontjának megfelelően a 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 10. § (2) bekezdésében meghatározott teljesszűrésű nyilvánosság a cégszemélyes adatok körében nem értelmezhető úgy, hogy bárkinek bármilyen célból teljesszűrésű felhatalmazást biztosítana a nyilvános cégszemélyes adatok kezelésére vonatkozóan. Valamely személyes adat jogszerűen történt nyilvánosságra hozatala nem teszi jogszerűvé a előzőekben felsorolt kritériumok nélkül a további adatkezelést, ezen adatoknak a gyűjtését, felhasználását. Ez a jogértelmezés a célhoz kötött felhasználás elvébe is ütközne. Fontos hangsúlyozni, személyes adatot kezelni csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból, a céllal összeegyeztethető módon lehet. Vagyis önmagában az, hogy a II-IV. rendű felperesek érdekeltségébe tartozó cégszemélyes adatok a Ctv. által bárki által megismerhető közérdekből nyilvános adatok, még nem jelenti azt, hogy az ebből megismerhető személyes adataik bármilyen célból, korlátozás nélkül kezelhetők. Az adatkezeléssel érintett adatok személyes adat minőségüket megtartják.

A jogos érdekek összevetésének az I. rendű felperes nem tett maradéktalanul eleget. Felsorakoztatta a jogos érdekeit, azt azonban igazolhatóan nem vetette össze az érintettek olyan érdekeivel, alapvető jogával és szabadságával, melyek a személyes adatok védelmét szükségesség teszik. Az érdekmérlegelés és erről az érintettek tájékoztatása azt biztosítja, hogy az adatkezelő a GDPR 6. cikk (1) bekezdés f) pontján alapuló jogos érdekét és ekként adatkezelésének jogalapját megfelelően alátámassza.

Jogszerűen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a teljesszűrésű érdekmérlegelés hiányában a jogos érdek fennállhat, azonban az annak megállapításához szükséges adatkezelői aktív tevékenység elvégzése nem igazolható. Az érdekmérlegelést az adatkezelést megelőzően kell elvégezni. Nem szolgálhat kimentésül az I. rendű felperes infrastrukturális háttérének, anyagi- és humán erőforrásainak nem megfelelő volta.

Hangsúlyozni kell, az I. rendű felperest a perrel érintett sajtótermékek elkészítésében a GDPR 6. cikk (1) bekezdés f) pontjában foglalt jogos érdek megállapításához szükséges érdekmérlegelés elvégzése nem akadályozza, a sajtószabadság megvalósításához szükséges feladatainak ellátása nem lehetetlenül el, számára aránytalan terhet nem jelenthet, mivel az több hónapos előkészítő munka eredménye.

Az alperes és a II-IV. rendű felperesek szerint az adatkezelések „pletykaéhséget” kielégítő sajtótermékek megjelenését szolgálták, míg az I. rendű felperes és az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy az

üzleti -gazdasági újságírás körébe tartozó sajtótermékek megjelenése a szócikkeken keresztül hozzátett a sajtó közéleti „örkutya” szerepköréhez.

A sajtó funkciójának egyik értelmezése szerint a média „örkutyaaként” áll a hatalmat gyakorlók felett. A családi vállalkozás piaci szegmensében elért sikeréhez kapcsolódó állami támogatások közlése, a vállalkozás jövőbeni fejlődésének az MNB hitelprogramja segítségével történő előrevetítése a gazdasági újságírás része. A közvélemény tájékoztatása a közpénzeknek a magánvállalkozások fejlesztése érdekében történő felhasználásáról – ezáltal a magyar gazdaság és társadalom fejlődésének, mint legitim célnak az elősegítéséről – a sajtó „örkutya” azaz a „nyilvánosság öre” szerepköréhez tartozik, ugyanakkor a leghatékosabbakat tartalmazó gazdaglista összeállítása a pletykaéhséget kielégítő újságírás körébe is sorolható. Élesen ezekben a sajtótermékekben a két funkció nem választható külön, azok együttesen jelen vannak. Az I. rendű felperes által is megjelölten a véleménynyilvánítás és a tájékozódáshoz való jog, mely adatvédelmi cél az egyes jogos érdekek összevetése kapcsán bír jelentőséggel.

Az alapelveknek a személyes adatok kezelése során – az adatkezelő személyétől, az adatkezelés jellegétől, az érintett esetleges akaratától, nyilatkozatától vagy bármilyen más körülménytől függetlenül – folyamatosan érvényesülniük kell. Az adatkezelés céljának meghatározása kiemelkedik az elvek közül, figyelemmel arra, hogy annak meghatározása előfeltétele kell legyen az adatkezelés megkezdésének.

„Az információs önrendelkezési jog gyakorlásának feltétele és egyben legfontosabb garanciája a célhoz kötöttség, ami azt jelenti, hogy személyes adatot feldolgozni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. Az adatfeldolgozásnak minden szakaszában meg kell felelnie a bejelentett és közhitelűen rögzített célnak. A célhoz kötöttségből következik, hogy a meghatározott cél nélküli, „készletre” történő, előre nem meghatározott jövőbeni felhasználásra való adatgyűjtés és tárolás alkotmányellenes” [15/1991. (IV. 13.) AB határozat, 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, 2396/2021. AB határozat]. A célhoz kötöttség alapelve csak akkor érvényesül, ha a cél konkrétan meghatározott, a túl homályos, általános adatkezelési cél nem megfelelő. Az I. rendű felperes a hatósági eljárás és a bírósági eljárás során különböző célokat jelölt meg. Ugyanakkor a II-IV. rendű felperesekkel folytatott levelezés tartalmából – mely tájékoztatásnak ki kell terjednie a célra is – megállapítható, hogy adatkezelése célja a véleménynyilvánítás és a tájékozódáshoz való jog biztosításán túl a legnagyobb magyar családi vállalkozásokat és a leggazdagabb magyarokat tartalmazó kiadvány elkészítése volt.

A II-IV. rendű felperesek nem közszereplők, ezért az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében és IX. cikk (4) bekezdésében foglalt alapjogaik korlátozása szűk körben lehetséges, így feltétlenül vizsgálni szükséges a kezelt személyes adataik jellegét, az adatkezelés célját, szükségességét és arányosságát.

Az Európai Unió Bírósága gyakorlata is azt követi, a magánélet tiszteletben tartásához való alapvető jog védelme uniós szinten megköveteli, hogy a személyes adatok védelme alóli kivételek és e védelem korlátozásai a feltétlenül szükséges határokon belül maradjanak (Tele2 Sverige és Watson és társai ítélet, C-203/15 és C-698/15, 96. pont; Puškár ítélet, C-73/16, 112. pont).

A személyes adatok védelméhez való jog – mint információs önrendelkezési jog – korlátozható.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az alapjog-korlátozásnak ez a tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, ugyanakkor hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. E követelményből - az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel - a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák (3/2015. (II.2.) AB határozat [21] bekezdés).

A Kúria utalt a Pfv.IV.20.096/2018/5. számú döntése indokolásának [14] bekezdésében foglaltakra, amely szerint ha az érintett személy nem is minősül közszereplőnek, a gazdasági életben való részvétele, vagyonosodása, a közpénzt és közbeszerzést érintő ügyek kapcsán személye közérdeklődésre tarthat számot, a közügyeket érintő témákban a tűrési kötelezettségének határai tágabbak, eléri a

közzereplőkhöz hasonló mértéket.

A jogos érdekek összevetése kapcsán kiemelt jelentősége van annak, hogy az adatkezelések kizárólag a II-IV. rendű felperesek gazdasági-üzleti életben elért személyes adatainak kezelésére korlátozódtak, az adatkezelések a családi- és magánéletükkel nem álltak összefüggésben. Az I. rendű felperes a Ctv., a 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Vagyon.tv.) és az Infotv. felhívott rendelkezései alapján közérdekből nyilvános személyes adatokból szerzett információt feldolgozva határozta meg vagyonukat. Megállapíthatóan, az adatkezelés a GDPR 5. cikk (1) bekezdés b) - e) pontjaiban foglalt alapelvekkel összhangban a szükséges és arányos értéket nem lépte túl. A II-IV. rendű felperesek magánélethez fűződő joga nem sérült, az adatkezelés csak a gazdasági -üzleti tevékenységüket érintette. Az adatkezelések és a sajtótermékekben megjelenített tényadatok negatív értékítéletet nem közvetítettek.

A GDPR 21. cikkének (1) bekezdése értelmében az érintett jogosult arra, hogy a saját helyzetével kapcsolatos okokból bármikor tiltakozzon személyes adatainak a 6. cikk (1) bekezdésének e) vagy f) pontján alapuló kezelése ellen. Ebben az esetben az adatkezelő a személyes adatokat nem kezelheti tovább, kivéve, ha az adatkezelő bizonyítja, hogy az adatkezelést olyan kényszerítő erejű jogos okok indokolják, amelyek elsőbbséget élveznek az érintett érdekeivel, jogaival és szabadságaival szemben, vagy amelyek jogi igények előterjesztéséhez, érvényesítéséhez vagy védelméhez kapcsolódnak.

Míndez azt jelenti, ha a jogos érdek a jogalap, a GDPR alapján az érintett élhet tiltakozási jogával. Miután széleskörű mérlegelési szabadsága van az adatkezelőnek, éppen ezért az érintett tiltakozáshoz való joga az információs önrendelkezési jog, valamint a vele szemben álló érdekek érvényesítése közötti egyensúly megteremtését szolgáló egyik jogvédelmi és jogorvoslati eszköz. Az adatkezelő ebben az esetben is bizonyítja, hogy az érintett érdekeivel vagy alapvető jogaival és szabadságaival szemben az ő kényszerítő erejű jogos érdeke elsőbbséget élvezhet (GDPR [69] preambulum bekezdés).

A jogosultság az érintettnek az érdekmérlegelés eredményének bemutatását követően lehetőséget biztosít arra, hogy tiltakozni tudjon a személyes adatai további kezelése ellen.

Az érintett nem köteles megjelölni azt a saját helyzetével kapcsolatos okot, amelyre a kérelmét alapozza. Azonban ennek hiányában, ha nem fejt ki önkéntesen, kellő részletességgel a tiltakozásának az okát, az adatkezelő nem tudja elvégezni az egyedi érdekmérlegelést, csak a korábbi érdekmérlegelés eredményét tudja felmutatni.

Azt vizsgálja ebben az esetben az adatkezelő, hogy az érintettnek a tiltakozási jog során általa megjelölt érdekeivel, jogaival szemben az ő jogos érdekei továbbra is elsőbbséget élveznek-e. Fontos azt is hangsúlyozni, hogy a mérlegelés és a bizonyítási teher elsődlegesen az adatkezelőre hárul, aki köteles minden tényezőt kellő súllyal figyelembe venni, vagyis az általa hivatkozott okoknak minden esetben relevanciával kell bírniuk egy vizsgálat során.

Míndezek ismeretében a Kúria megállapította, hogy a II-IV. rendű felperesek tiltakozása folytán hivatkozott társadalmi megítélést, negatív értékítéletet, magánéletre való negatív hatásokat, befolyásokat értékelnie kellett volna az I. rendű felperesnek. Mint adatkezelőnek meg kellett volna vizsgálnia, hogy az érintettek magánszféráját kevésbé korlátozó eszköz, módszerek alkalmazhatóak-e és hogy a jogos érdeke megelőzi-e ezek ismeretében is az érintettek érdekeit, alapvető jogait, szabadságait.

Ezen vizsgálat hiányában is azonban a Kúria megítélése szerint a II-IV. rendű felperesek olyan érvet nem hoztak fel, amely adataik törlését eredményezhette volna.

A tiltakozáshoz való jogról szóló tájékoztatást kötelező jelleggel írja elő a GDPR 14. cikk (2) bekezdés c) pontja. Önmagában pedig az, hogy a törlés, mint adatkezelési művelet alól vannak rendeleti kivételek, nem mentesíti a tájékoztatás kötelezettsége alól az adatkezelőt.

A GDPR 14. cikke többek között kimondja, ha a személyes adatokat nem az érintettől szereztek meg – ami jelen esetben fennáll - az adatkezelő az érintett rendelkezésére bocsátja a következő információkat:

- a) az adatkezelőnek és képviselőjének a kiléte és elérhetőségei;
- b) az adatvédelmi tisztviselő elérhetőségei, ha van ilyen;

- c) a személyes adatok tervezett kezelésének célja, valamint az adatkezelés jogalapja;
- d) az érintett személyes adatok kategóriái;
- e) a személyes adatok címzettjei, illetve a címzettek kategóriái.

Mindemellett a tájékoztatási kötelezettség kiterjed a személyes adatok tárolásának időtartamára, vagy ha ez nem lehetséges, ezen időtartam meghatározásának szempontjaira, jelen esetben az adatkezelő vagy harmadik fél jogos érdekeire. Az adatkezelőnek tájékoztatnia kell az érintetteket azon jogukról, hogy kérelmezhetik a rájuk vonatkozó személyes adatokhoz való hozzáférést, azok helyesbítését, törlését vagy kezelésének korlátozását, és tiltakozhatnak a személyes adatok kezelése ellen. Szintén ki kell terjedjen a tájékoztatás a felügyeleti hatósághoz címzett panasz benyújtásának jogára és a személyes adatok forrására.

Az érdekmérlegelés értelmében az érintetteknek egyedi tájékoztatást kellett volna kapniuk a GDPR 14-15. cikkeiben foglaltakról. A tájékoztatások azonban nem terjedtek ki az GDPR 14. cikk (1) bekezdés a), b), d) pontjaiban (az Adatkezelés 1. tekintetében továbbá a c) pont második fordulatában), (2) bekezdés c), e), f) pontjaiban foglaltakra. Úgyszintén elmaradt az érintettek tájékoztatása a 15. cikk (1) bekezdés b), e), f), g) pontjaiban foglaltakról.

A F. honlapján közzétett általános adatkezelési tájékoztatóban szereplő érintetti jogérvényesítési lehetőségek egyértelműen nem pótolják a GDPR 14-15. cikkeiben foglaltakat, azonban rámutat a Kúria, a honlapon elhelyezett adatvédelmi tájékoztató az érdekmérlegelés körében az egyéni tájékoztatás mellett figyelembe vehető, ha az adatkezelő arra igazolhatóan felhívja az érintettek figyelmét. Erre jelen esetben nem került sor, továbbá annak tartalma is megtévesztő, mivel az kizárólag a felhasználók által a honlapon önkéntesen, a társaság által nyújtott szolgáltatások igénybevétele érdekében megadott személyes adatok kezelésének elveit tartalmazza.

A támadott határozat alapja a téves jogalap megjelölése mellett az érdekmérlegelés elvégzésének és a tájékoztatási kötelezettségének a hiányossága volt. Azonban a GDPR 14. cikk (5) bekezdése a tájékoztatási kötelezettség alóli kivételeket fogalmaz meg. E körben azt is, ha a szóban forgó információk rendelkezésre bocsátása lehetetlennek bizonyul, vagy aránytalanul nagy erőfeszítést igényelne vagy komolyan veszélyeztetné az adatkezelés céljainak elérését. A felülvizsgálattal érintett kiadványok időszakos jellege, az azokat megelőző több hónapos munka, hosszas előkészítés, a felek között folytatott levelezgetések ezt nem támasztják alá, azonban más sajtótermék esetében hivatkozási alap lehet. Fontos azonban, hogy ezekben az esetekben is az adatkezelőnek megfelelő intézkedéseket kell hoznia - az információk nyilvánosan elérhetővé tételét is ideértve - az érintett jogainak, szabadságainak és jogos érdekeinek védelme érdekében.

A GDPR 4. cikk 4. pontja értelmében a profilalkotás a személyes adatok automatizált kezelésének bármely olyan formája, amelynek során a személyes adatokat valamely természetes személyhez fűződő bizonyos személyes jellemzők értékelésére, különösen a munkahelyi teljesítményhez, gazdasági helyzetéhez, egészségi állapothoz, személyes preferenciákhoz, érdeklődéshez, megbízhatósághoz, viselkedéshez, tartózkodási helyhez vagy mozgáshoz kapcsolódó jellemzők elemzésére vagy előrejelzésére használják.

Következésképpen a profilalkotás nem más, mint egy automatizált, egyedi döntési mechanizmus, olyan adatkezelési művelet, amely arról szól, hogy az adatkezelő a felhasználó személyiségéről, annak számára jelentőséggel bíró részéről alkot egy képet. Ezt követően a levont következtetésből az adatgyűjtés irányultságától függően felvázolható valamely tulajdonsága, viselkedése.

Azt, hogy az adatkezelés során a GDPR 4. cikk 4. pontjában meghatározott profilalkotás nem történt, a felülvizsgálati kérelmekben a felek már nem vitatták. Az I. rendű felperes azt kizárólag a bírság összegének meghatározása körében sérelmezte.

Ez a tény a tájékoztatási kötelezettség egészének elmulasztására nem hatott ki, a határozatból megállapíthatóan az alperes a bírságkiszabás jogalapja vagy összezszerúsége körében a profilalkotást nem értékelte, az a döntésének jogszerűségét érdemben nem befolyásolta.

A GDPR 5. cikk (1) bekezdés d) pontja szerint a személyes adatok kezelésének pontosnak és szükség esetén naprakésznek kell lenniük; minden észszerű intézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy

az adatkezelés céljai szempontjából pontatlan személyes adatokat haladéktalanul töröljék vagy helyesbítsék.

A GDPR 18. cikk (1) bekezdés a) pont értelmében amennyiben az érintett vitatja a személyes adatok pontosságát, ez esetben a korlátozás arra az időtartamra vonatkozik, amely lehetővé teszi, hogy az adatkezelő ellenőrizze a személyes adatok pontosságát.

A pontosság alapelve biztosítja, hogy az adatkezelő figyelemmel legyen arra, hogy az általa kezelt adatok a valóságnak megfelelő, helyes, teljes adatok legyenek. Ha ennek nem felel meg az adatkezelés, az érintett élhet a helyesbítés jogával is.

A II. rendű felperes neve, a II-IV. rendű felperesek családi neve, az érdekkörükbe tartozó vállalkozás neve pontossága nem vitatott. Ugyanakkor családi vállalkozásuk értéke már egy becsült érték, csakúgy, mint a II-IV. rendű felperesek vagyonának értéke. Mindazonáltal az adatok pontosságának a követelménye jogot keletkeztet az érintett részére arra, hogy a személyes adatainak a helyesbítését kérje. A GDPR [39] preambulum bekezdése is rögzíti, hogy a pontatlan személyes adatok helyesbítése érdekében minden észszerű lépést meg kell tenni. A személyes adatok vonatkozásában ez azt jelenti, hogy az adatkezelés céljához viszonyítva a személyes adatok ne legyenek töredékesek, azok pontosak legyenek.

A GDPR 17. cikk (1) bekezdés d) pontjában foglaltak szerint az érintett jogosult arra, hogy kérésére az adatkezelő indokolatlan késedelem nélkül törölje a rá vonatkozó személyes adatokat, az adatkezelő pedig köteles arra, hogy az érintettre vonatkozó személyes adatokat indokolatlan késedelem nélkül törölje, ha az adatkezelés jogellenesen történt.

Az érintett - elhatározása szerint – nyújthat be kérelmet az adatok törlése iránt, ugyanakkor köteles nyilatkozni arról is, hogy milyen, a GDPR-ban foglalt indokok alapján kezdeményezi személyes adatai törlését. E körben a II-IV. rendű felperesek a jogellenes adatkezelést jelölték meg. Azonban vannak olyan helyzetek, amelyek a törléshez való jog negatív feltételeit jelentik, ami azzal a következménnyel jár, hogy a törlést annak ellenére nem kell végrehajtani, hogy annak egyéb, pozitív feltételei fennállnak.

A GDPR 17. cikk (3) bekezdés a) pontja kimondja, az (1) bekezdés nem alkalmazandó, amennyiben az adatkezelés a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jog gyakorlása céljából szükséges.

A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a demokratikus jogállam kiemelt alapértéke, amely szavatolja, hogy az egyén a gondolatait, véleményét szabadon megfogalmazza és kifejtse, hozzájárul különböző nézetek és eszmék szabad áramlásához. A szabad véleménynyilvánítás a „fejlődni képes és valóban eleven társadalom létezésének alapfeltétele” [ABh1].

A véleménynyilvánítás szabadsága e körben magában foglalja a tájékozódáshoz való jogot, az információk átadásának szabadságát, de felöleli a sajtószabadságot, a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerésének, terjesztésének jogát, vagyis a teljes információ szabadságot. Ezen információk törlésének korlátlan lehetősége kiüresítené és sértené e jogosultságokat. Éppen ezért a véleménynyilvánítás szabadsága és a tájékozódáshoz való jog gyakorlása, valamint a törléshez való jog között megfelelő egyensúlyt kell teremteni, ennek biztosítása pedig a nemzeti bíróságokra és hatóságokra hárul (C-360/10. ítélet [46] bekezdés).

A véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jogot, mint adatkezelési célt az I. rendű felperes kifejezetten megjelölte, következésképpen az érintettek személyes adatai törlésére jelen esetben nem kerülhetett sor. A véleménynyilvánítás szabadságát mint a Charta 11. cikkében nevesített alapjogot és mint a tájékozódáshoz való jog alapját, a GDPR ezen a ponton is kiemelten védi.

A támadott határozathoz képest a törvényszék ítélete többletjogsértést nem állapított meg, a GDPR 15. cikkének megsértését az alperes kifejezetten kimondta határozata 46. oldalán. A profilalkotás kapcsán tett elsőfokú bírósági megállapítás következménye értelemszerűen az ennek körében előírt tájékoztatás szükségtelensége. A 15. cikk felhívott rendelkezései azonban nem kizárólag a profilalkotásról történő tájékoztatást követelik meg.

A GDPR 83. cikk (2) bekezdése értelmében közigazgatási bírságot az adott eset körülményeitől függően az 58. cikk (2) bekezdésének a)-h) és j) pontjában említett intézkedések mellett vagy helyett kell

kiszabni. Annak eldöntésekor, hogy szükség van-e közigazgatási bírság kiszabására, illetve a közigazgatási bírság összegének megállapításakor minden egyes esetben kellőképpen figyelembe kell venni többek között a jogsértés jellegét, súlyosságát és időtartamát, a szóban forgó adatkezelés jellegét, körét vagy célját, továbbá azon érintettek számát, akiket a jogsértés érint. Szintén értékelni kell a jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegét, az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó felelősségének mértékét, az általa korábban elkövetett releváns jogsértéseket, a felügyeleti hatósággal a jogsértés orvoslása és a jogsértés esetlegesen negatív hatásainak enyhítése érdekében folytatott együttműködés mértékét. Figyelembe kell venni azt is, hogy a jogsértés milyen személyes adatokat érintett, és az eset körülményei szempontjából releváns egyéb súlyosbító vagy enyhítő tényezőket.

A bírság összegének meghatározása az alperes mérlegelési tevékenysége eredménye. Megállapítható, hogy az alperes a bírság összegének meghatározása során egyenként és tételesen vizsgálta a hivatkozott felsorolásban szereplő körülményeket, de ezen túl az I. rendű felperes gazdasági teljesítőképességét is, részletesen indokolta az I. rendű felperes javára és terhére értékelhető körülményeket. Nem volt ellenben szempont az egyes jogsértések külön-külön történő értékelése. Ezen mérlegelés eredményeként a felülvizsgálati bíróság szerint az alperes a jogsértés súlyával arányban álló bírságot szabott ki, kirívóan okszerűtlen következtetéseket nem vont le.

Pénzügyi jogterület

Kfv.V.35.488/2021/7.

Adóelkerülési céllal létrehozott számlázási láncolatban jogszerűen felhasználható bizonyítékok. Nem jogszerűtlen a párhuzamosan folyó és még be nem fejezett büntetőeljárás keretében jogszerűen beszerzett bizonyítékok felhasználása a közigazgatási eljárás keretében, amennyiben a tisztességes eljárás garanciái érvényesülnek.

A szabad bizonyítás és a szabad bírói mérlegelés elve nem érvényesül korlátlanul olyan esetekben, amikor a bizonyíték megszerzésének és felhasználásának szigorú, célhoz kötött, jogszabályban foglalt részletes szabály-és garanciarendszere van, mert az az alapjogokba történő beavatkozással járhat. A titkos információgyűjtés során begyűjtött bizonyítékok jogszerűségi felülvizsgálata kapcsán a Kúria a Kfv.I.35.594/2016/24. számú ítélete [83] pontjában elvi érveléssel mutatott rá, hogy „a titkos információgyűjtés kizárja a hatékony jogorvoslat lehetőségét, a bizonyítékok beszerzése jogszerűségének ellenőrzésére csak a büntető eljárás keretein belül kerülhet sor. A nyomozó bíró döntése „csupán” a titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban bizonyítékként történő felhasználásának lehetőségéről dönt, ez az ún. „nyílttá tételi eljárás” azonban még nem elegendő ahhoz, hogy az adóhatósági eljárásban szabadon felhasználhatóvá váljanak, ugyanis a Be. 78. § (4) bekezdése a bizonyítás törvényességének felülvizsgálatát a büntető bíróságra bízta és általános elvként fogalmazza meg, hogy nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon, vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg. Ez a rendelkezés a bizonyításban elkövetett törvénysértés eljárási szankcióját jelenti. A bíróságnak emiatt az érdemi döntés meghozatala során a bizonyítékok értékelése kapcsán különös gonddal kell vizsgálni a bizonyíték beszerzésének körülményeit is, azaz a felhasznált bizonyítékok jogszerűségéről végső soron ő dönt. Mindebből az is következik, hogy a titkos információgyűjtés során beszerzett bizonyíték jogszerűségi felülvizsgálatát törvényi felhatalmazás alapján csak a büntetőbíróság végezheti, ilyen jogosultsága a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságoknak nincs”.

Titkos információgyűjtés eredményeként előállt bizonyítékot azonban a perbeli ügyben sem az alperes, sem az elsőfokú bíróság nem használt fel. Miként arra a jogerős ítélet egyértelműen utalt, a másodfokú adóhatóság az elsőfokú eljárás során, valamint az elsőfokú adóhatósági határozatban hivatkozott titkos információgyűjtés során beszerzett telefonbeszélgetésekkel kapcsolatos bizonyítékokat az eljárásból kizárta. Az erre történő hivatkozások, illetve az ebből levont, a felperes javára vagy terhére történő megállapítások a másodfokú eljárás során figyelembevételre nem kerültek. A jogerős ítélet semmilyen adatra, bizonyítékra nem utalt, amely titkos információgyűjtés eredményeként került volna beszerzésre. A felperes előadása, mely szerint titkos eszközök útján készített lehallgatási anyag az adóigazgatási és a peres eljárásban felhasználásra került volna, iratellenes. A felperes tisztességes eljáráshoz fűződő,

valamint a védelemhez való joga ez okból nem sérült.

A titkos adatgyűjtéssel kapcsolatban a kúriai joggyakorlat az uniós joggal összhangban áll. Az Európai Unió Bírósága C-419/14. számú ítélete kifejtette, hogy az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének az EUMSZ 325. cikkének, és a közös hozzáadottértékadó rendszerről szóló 2006. XI.28-i 2006/112/EK Tanácsi irányelv 2. cikkének 250. cikk (1) bekezdésének, és 273. cikkének alkalmazásában azzal nem ellentétes, ha az adóhatóság egy párhuzamosan folyó és még le nem zárt büntetőeljárás keretében folytatott titkos adatgyűjtés során, pl. távközlési rendszerek útján való kommunikáció lehallgatásával és elektronikus levelek lefoglalásával szerzett bizonyítékokat használhat fel, feltéve, hogy e bizonyítékoknak az említett büntetőeljárás keretében való beszerzése és azoknak a közigazgatási eljárás keretében való felhasználása nem sérti az uniós jog által biztosított jogokat.

Más ugyanakkor a bírói engedélyhez nem kötött, nem titkos információgyűjtés keretében az adóellenőrzés során, valamint ennek okán a peres eljárásban felhasznált, a büntetőeljárásból származó, a vizsgált gazdasági eseményekre információkat tartalmazó tanúvallomások felhasználásának megítélése. A felhasználás indokaként, mind az alperes, mind az elsőfokú bíróság arra hivatkozott, hogy a felperes ügyvezetője, és a számlakibocsátó ügyvezetője a nyilatkozattételt a folyamatban lévő büntetőeljárás miatt megtagadták és iratokkal sem rendelkeztek. A felperes a felülvizsgálati kérelemben alapvetően a bizonyítékokhoz való hozzáférés lehetőségét, azok megismerését vitatta, állításával ellentétben a vallomások a felperes részére megküldésre kerültek a 2019. február 6-án kelt ...39 iktatószámú irat mellékleteként, amely a közigazgatási iratanyag része. Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelme mellékletéhez csatolt ...14 iktatószámú irattal igazolta a vallomások jogszerű beszerzését a büntetőeljárásból.

A büntetőeljárás keretében a nyomozati cselekmények során foganatosított tanúvallomások nem zárhatók ki az alperes által felhasznált bizonyítékok köréből. Helytelen az a felperesi álláspont, hogy az adóhatóság és a bíróság a tényállás megállapításakor ne vehetné figyelembe a büntetőeljárásból származó vallomásokat. Ezt az okfejtést támasztja alá a Kúria Kfv.I.35.274/2021/5. számú ítélete is (Indokolás [17]). Nem jogszerűtlen a párhuzamosan folyó és még be nem fejezett büntetőeljárás keretében jogszerűen beszerzett bizonyítékok felhasználása a közigazgatási eljárás keretében, amennyiben a tisztességes eljárás garanciái érvényesülnek. A jogszerűen beszerzett és átadott bizonyítékok a tisztességes eljáráshoz kapcsolódó eljárási garanciák mellett a közigazgatási ügyben bizonyítékként felhasználhatók, azok összevetését és értékelését az adóhatóság és az elsőfokú bíróság elvégezhette.

Az Európai Unió Bírósága az C-189/19. számú ügyben hangsúlyozta a védelemhez való jog tiszteletben tartását. Ezen elv értelmében azon határozatok címzettjei számára, amelyek e címzettek érdekeit érzékelhetően érintik, lehetővé kell tenni, hogy megfelelően kifejtthessék álláspontjukat, azon elemekkel kapcsolatban, amelyekre a közigazgatási szerv támaszkodni kíván. E kötelezettség a tagállamok közigazgatási szerveire hárul, amennyiben azok az uniós jog hatálya alá tartozó intézkedéseket fogadnak el, akkor is, ha maga az uniós jog nem ír elő kifejezetten ilyen alakszerűséget. [39] pont. A fegyveregyenlőség elvének bíróság által történő biztosítása körében észszerű lehetőséget kell biztosítani valamennyi félnek arra, hogy olyan körülmények között ismertesse álláspontját, ideértve a bizonyítékait is, amelyek mellett nem kerül teljesen előnytelen helyzetbe ellenfelével szemben [61] pont (Kfv.I.35.004/2020/5.). Márpedig a büntetőeljárásból származó vallomások a felperes részére megküldésre kerültek, azok beszerzésére vonatkozóan az adóhatóság joggal rendelkezik, így a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő, valamint a védelemhez való joga ez okból sem sérült, hatályon kívül helyezésre okot adó körülmény nem merült fel.

A felperes tévesen hivatkozott arra, hogy a kapcsolódó vizsgálatok eredményét csak azok jogerőre emelkedése után lehetett volna figyelembe venni. Az 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 97. § (3) bekezdése szerint – egyezően a 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 100. § (4) bekezdésében foglaltakkal – ha az adóhatóság a vizsgálat megállapításait más adózónál végzett kapcsolódó vizsgálat eredményével, vagy ennek során beszerzett adatokkal, bizonyítékokkal támasztja alá, az erről szóló jegyzőkönyvnek, határozatnak, illetve a kapcsolódó vizsgálat során feltárt adatoknak, bizonyítékoknak az adózót érintő részét az adózóval részletesen ismertetni kell. Nincs olyan jogszabályi követelmény, hogy a kapcsolódó vizsgálatból származó tény, megállapítást az adózóval szemben

folyamatban lévő eljárásban ne lehetne felhasználni, amennyiben az adott kapcsolódó vizsgálat jogerős határozattal nem zárult le. Az ellenőrzést lezáró jegyzőkönyvben és a határozatban a kapcsolódó vizsgálatok releváns megállapításai ismertetésre kerültek, azokat az adóhatóság az ellenőrzési jegyzőkönyvhöz csatolta, a felperesnek módjában állt iratbetekintés során is azokat megismerni.

A Kfv.V.35.417/2021/9. számú döntés [56] pontjában a Kúria e kérdést illetően már rámutatott, hogy tévesen hivatkozott arra a felperes, hogy az Európai Unió Bírósága a C-189/18. (Glencore) ítélet értelmében a le nem zárt kapcsolódó vizsgálatok keretében beszerzett bizonyítékok felhasználása ellentétes a közösségi jogi elvekkel. Az Európai Unió Bírósága ezen döntésében azt mondta ki, hogy a hía irányelvet a védelemhez való jog tiszteletben tartásának elvét és az Alapjogi Charta 47. cikként úgy kell értelmezni, hogy azokkal főszabály szerint nem ellentétes, ha az adóhatóság a hía levonásához való jog adóalany által való gyakorlásának vizsgálata során kötve van az ezen adóalany beszállítóival szemben lefolytatott kapcsolódó közigazgatási eljárások keretében általa korábban tett megállapításaihoz és jogi minősítésekhez, amelyekben az ebben szállítók által elkövetett hía csalás fennállását megállapító, jogerőre emelkedett határozatok alapulnak, feltéve, hogy tájékoztatta az adóalanyt a bizonyítékokról és nem fosztja meg az adóalanyt attól a jogától, hogy a vele szemben indult eljárás keretében megfelelően vitassa e ténymegállapításokat és jogi minősítéseket, továbbá betekinthesse valamennyi olyan bizonyítékba, amelyre a hatóság a határozatát alapozni kívánja, vagy amely hasznos lehet a védelemhez való jog gyakorlása szempontjából, kivéve, ha közérdekű cél kitűzések igazolják a betekintés korlátozását. Nem sérülnek az uniós alapelvek, amennyiben az eljáró bíróság vizsgálhatja e bizonyítékokat, határozatokat”.

Az Alkotmánybíróság szerint a fegyverek egyenlősége megköveteli, hogy a bírósági eljárás felei megfelelően nyilatkozni tudjanak a bizonyítékok kérdésében, amelybe beleértendő, hogy a bizonyítékok hitelességének és elfogadhatóságának tárgyában elegendő információval rendelkezzenek. A 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 6. §-a alapján alkalmazandó 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 4. § értelmében a feleket eljárástámogatási kötelezettség terheli, míg a Kp. 6. §-a alapján a bíróság köteles hozzájárulni ahhoz, hogy a felek eljárási kötelezettségeiket teljesíthessék. A közigazgatási per során a „fair”, azaz tisztességes bírósági eljáráshoz való jog értelmezési tartományába a fegyverek egyenlőségének részjogosítványával összefüggésben beletartozik a bizonyítékok megismerésének és észrevételezésének joga {3291/2021.(VII.22.) AB határozat [104]}.

Mindezek alapján alaptalanul kifogásolta a felperes a felülvizsgálati kérelmében, hogy a jogerős határozattal le nem zárt kapcsolódó vizsgálatból származó tény, megállapítást ki kellett volna zárni a bizonyítékok köréből.

A felperes helytelenül állította azt is, hogy az ítélet az Alaptörvény E) cikkébe ütköző módon mellőzte az általa hivatkozott Európai Unió Bírósága döntésekben foglaltakat. Az ítélet [16], [17] pontja éppen a többszereplős láncügyletek esetében felmerülő csalárd visszaélészerű, mesterséges jellegét hangsúlyozta az ügyleteknek (C-85/11., C-425/06., C-106/09.), amelyek alapvető különbséget mutattak a C-610/19., C-611/19. számú ügyek tényállásaihoz képest. A tisztességes eljárás (fair trial) az Alkotmánybíróság szerint olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni, ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. Az elsőfokú bíróság a tisztességes eljárás által megkövetelt részjogosítványokat az indokolt bírói döntéshez való jogot, a fegyverek egyenlőségét, a védelemhez való jogot, a bizonyításra és a bizonyítékok megismerésére vonatkozó rendelkezéseket nem sértette meg, a felülvizsgálati kérelemben állított különleges súlyú eljárási szabálysértések nem voltak igazolhatók, miként az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegések és a támadott határozat semmisségét megalapozó hiányosság sem állt fenn.

Kfv.V.35.608/2021/7.

Az adókijátszás megítélésakor a jelen ügyben nem lehet megállni az ügyletek adójogi vonzatának önmagában való megítélésénél. Az elsőfokú bíróságnak a már ismertetett bírói gyakorlatra figyelemmel vizsgálatát a teljesítési lánc valamennyi szereplőjére ki kell terjesztenie és elsődlegesen a gazdasági események megtörténte körében kell állást foglalnia.

Az elsőfokú bíróságnak az áfa adónemet illetően azt kellett vizsgálnia, hogy a kialakult kúriai gyakorlatnak és Európai Unió Bírósága döntésekben megjelenő Európai Unió Bírósága álláspontnak megfelelően foglalt-e állást a felperesi adólevonási jog gyakorlásáról az adóhatóság. Ennek során az elsőfokú bíróságnak arra kellett figyelemmel lennie, hogy az alperes milyen okból tagadta meg az adólevonási jog gyakorlását, ami jelen ügyben a KMK vélemény 2. esetkör passzív alakzatának fennállása volt. A szükséges tényállást alperesnek két különböző területen kellett feltárni és bizonyítani. A kúriai joggyakorlat következetes abban, hogy az áfalevonási jog gyakorolhatósága kapcsán az adóhatóságnak először a gazdasági esemény megvalósulásának körülményeit kell vizsgálnia, majd azt kell bizonyítani objektív körülmények alapján, hogy az adózó tudott, vagy tudhatott-e a számlakibocsátó által elkövetett adócsalásról (Kfv.I.35.362/2020/10., Kfv.I.35.244/2020/7., Kfv.I.35.332/2021/5.).

Az Európai Unió Bírósága már több döntésében kifejtette, hogy mit tekint az adólevonási jog anyagi, tartalmi és alaki, formai követelményeinek. A C-101/16. számú ügyben rögzítette, hogy „Ami az anyagi feltételeket vagy követelményeket illeti, a 2006/112 irányelv 168. cikkének a) pontjából kitűnik, hogy a levonási jog érvényesítéséhez az szükséges, hogy egyrészt az érdekelt az ezen irányelv értelmében vett adóalany legyen, másrészt pedig hogy az említett jog keletkezését megalapozó termékeket és szolgáltatásokat az adóalany utóbb adóköteles tevékenységéhez használja fel, és hogy e termékeket és szolgáltatásokat előbb más adóalany értékesítse, illetve nyújtsa (lásd ebben az értelemben: különösen: 2012. szeptember 6-i Tóth ítélet, C-324/11, EU:C:2012:549, 26. pont; 2015. október 22-i PPUH Stehcamp ítélet, C-277/14, EU:C:2015:719, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). [39.pont] A [40] pont az alaki követelményeket foglalja össze:” az alaki követelmények és feltételek közé tartoznak, a 2006/112 irányelv 178. cikkének a) pontja előírja, hogy az adóalany az ezen irányelv 220–236., valamint a 238–240. cikkének megfelelően kiállított számlával kell rendelkeznie”.

Az adólevonási jog jogszerű gyakorlásának megítélésékor először az anyagi feltételek teljesülését kell ellenőrizni, vagyis ténylegesen történt-e termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás, mert enélkül még ha az alaki feltételek hiánytalanul fennállnak, az adólevonási jog jogszerűen nem gyakorolható. Ezt fejezi ki az Európai Unió Bírósága a hivatkozott ítélet [41] pontjában: „Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a héasemlegesség alapelve megköveteli, hogy az előzetesen felszámított adó levonása lehetséges legyen, amennyiben az anyagi jogi követelmények teljesülnek, még ha az adóalany egyes alaki követelményeknek nem is tesz eleget.” Ezt a gyakorlatot erősítette meg az Európai Unió Bírósága C-610/19 döntésének [46] pontja: „E tekintetben meg kell állapítani, hogy a levonási jog anyagi jogi feltételei csak akkor teljesülnek, ha a számla által érintett termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást ténylegesen teljesítették.” [Kfv. I. 35.258/2021/6].

Elsőként tehát az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy a felek között a gazdasági események történtek-e és nem azt, hogy jelentkezett-e adóelőny a felperesnél az ügyletek alapján. Az elsőfokú bíróság abból az alapállásból indult ki, hogy a gazdasági események megvalósulása nem volt kétséges. Ugyanakkor ellentmondásos megállapításokat tett a számlák alapját képező gazdasági események megvalósulásával kapcsolatban, amikor egyrészt kimondta, hogy a jelen ügyben a felek által nem volt vitatott, hogy a HCR Kft. számláin feltüntetett gazdasági események, azaz a felperes részéről az alkatrész beszerzések ténylegesen megtörténtek (elsőfokú ítélet [51] pont), másrészt azt is kifejtette, hogy a jelen ügy tényállása eltér a lényegét tekintve a Halifax és a Weald Leasing ügyekben feltárt tényállástól (elsőfokú ítélet [61] pont), mivel azokban az ügyekben az adóhatóság azt állapította meg, hogy a gazdasági ügyletek a számlák szerinti felek között ténylegesen megvalósultak (és a számviteli bizonylatok formálisan megfelelnek a jogszabályi előírásoknak, de az ügyletek tartalmi elemzése alapján a céljuk túlnyomó részben, vagy kizárólagosan jogosulatlan adóelőny elérése), jelen ügyben az adóhatóság valójában nem minősítette át a gazdasági ügyleteket, hanem azok felek közti megtörténtének hiányát állapította meg.

A gazdasági események vizsgálata során az adóhatóság jogszerűen járt el, amikor vizsgálódását a teljesítési lánc valamennyi szereplőjére kiterjesztette. Az értékesítési lánc kérdésében a Kúria továbbra is irányadónak tekinti korábbi ítéleteiben megfogalmazottakat. E szerint az egyes szerződések valós tartalmának, és ehhez képest az esetleges adóelkerülési célzatnak a feltárásakor alperesnek a vizsgálatot a teljes lánc áttekintésével, az egymásra ható elemek értékelésével kellett elvégeznie. Láncolatlan ügylet esetén az adóhatóság ugyanis nem csak jogosult, de köteles is az éppen ellenőrzött adózón túl a lánc

további szereplőit, azok jogügyleteit is vizsgálni, és abból következtetést levonni a lánc másik pontján álló adózóra nézve is (Kúria Kfv.I.35.425/2013/5.szám). Az alperes helytállóan járt el akkor, amikor a felperessel kapcsolatban lévő cég, illetve a teljes láncolat vizsgálatára alapította az adókijátszás megállapítását. (Kúria Kfv.I.35.388/2016/5. [26] pont).

Az alperesi megállapítások jogszerűségének bírósági vizsgálata során tehát az érintett ügyeletet nem lehet kiragadni a gazdasági kapcsolatok láncolatából, a bizonyítási cselekmények annak függvényében alakulnak, hogy a láncolat létrejötte észszerűen indokolható-e vagy sem. Az adott szerződés megkötésének gazdasági szükségtelensége nem lehet akadálya az adólevonási jog gyakorlásának abban az esetben, viszont a láncolat létrehozásának célja nem az adólevonási jog jogszerűtlen gyakorlásának megteremtése. Ugyanis azért nem lehet felelősségre vonni az adózót, ha felesleges és gazdaságilag szükségtelen szerződéseket köt, mert ez adózó gazdasági döntése és a Ptk.-ban biztosított szerződéses szabadsága körébe tartozik, ha viszont az egy csalárd, az adókijátszást megvalósító magatartással párosul, akkor már a gazdasági szükségtelenség is lehet – a többi indok mellett- egy olyan ok, amely megalapozza az adólevonási jog elvitátását [Kfv. I. 35.258/2021/6].

Az adókijátszás megítélésekor nem lehet megállni az ügyletek adójogi vonzatának önmagában való megítélésénél. Az elsőfokú bíróságnak – a már ismertetett bírói gyakorlatra figyelemmel - a teljesítési lánc valamennyi szereplőjére kiterjesztve vizsgálatát, elsődlegesen a gazdasági események megtörténte körében kellett volna állást foglalnia. Ezt a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a bizonyítási eljárás eredményét értékelve kellett volna megtennie az elsőfokú bíróságnak, illetve a tekintetben is állást kellett volna foglalnia, hogy megvalósult-e adókijátszás a láncolatban. A gazdasági események megvalósulásától, illetve attól függően, hogy történt-e adókijátszás a láncolatban, állapítható meg, hogy a felperesnél esetlegesen elért adóelőny adókijátszás következményeként jött-e létre.

Kfv.V.35.609/2021/8.

Elismert harmadik államban letelepedett adóalany az adó-visszatérítetési kérelmét az adóhatóság a Tanács tizenharmadik irányelve értelmében az Áfa tv. és a 32/2009. (XII. 21.) PM rendelet szabályai alapján köteles elbírálni.

A felperes letelepedettség szerinti állama Svájc, amely nem tagja az Európai Uniónak, így az áfa-visszatérítetésre irányuló kérelmét az 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 244. § (2) bekezdés b) pontja és 8/A. Melléklet 2. pontja alapján, mint elismert harmadik államban letelepedett adóalany terjeszthette elő. A perben nem vitatta, hogy valóban fennálltak azon hiányosságok, amelyeket az alperes határozatában az adóvisszatérítetési kérelem részbeni elutasításának alapjául megjelölt, azonban azt állította, hogy az visszatérítés anyagi jogi feltételei (nem végez Magyarországon gazdasági tevékenységet, a termékeket adóköteles gazdasági tevékenysége körében használta fel) teljesítette, továbbá a javító számlákat az eljárás során csatolta, ezért az adóvisszatérítésre jogosult. Álláspontja alátámasztására az Európai Unió Bírósága egyrészt a HÉA-irányelv, másrészt egy másik tagállamban honos adóalany visszatérítetési kérelmét szabályozó, a Tanács 2008/9/EK ún. Nyolcadik irányelve alapján kialakított gyakorlatára hivatkozott [(Európai Unió Bírósága) C-518/14 (Senatex), C-133/18 (Sea Chefs)].

A 86/560/EGK irányelv (a továbbiakban: Tizenharmadik Irányelv) elfogadására – a 2006/112/EK tanácsi irányelve (a továbbiakban: HÉA-irányelv) hatályba lépését megelőző hatodik irányelv adóvisszatérítetésre vonatkozó szabályai mellett – arra tekintettel került elfogadásra, hogy „(...) a hozzáadottérték-adónak az ország területén nem honos adóalanyok részére történő visszatérítésének szabályairól szóló 79/1072/EGK irányelv [5] 8. cikke előírja, hogy a Közösség területén nem honos adóalany esetén a tagállamok megtagadhatják a visszatérítetést vagy különleges feltételeket állapíthatnak meg.” [6. Preambulum bekezdés]. Ehhez az állapothoz képest rendelkezett arról, hogy valamennyi tagállam a Közösség területén nem honos adóalanyoknak az irányelvben meghatározott feltételek szerint minden, az irányelv hatálya alá tartozó adót köteles visszatéríteni, a kötelezettség teljesítését jogosultak azonban viszonyossághoz, illetve adóképvisező kinevezéséhez kötni. A visszatérítés az irányelv 3-4. cikkeiben szereplő szabályai szerint kérelemre történik és a tagállamok határozzák meg a kérelmek benyújtására vonatkozó intézkedéseket (határidő, érintett időszak, illetékes hatóság, legkisebb összegek, visszatérítésre vonatkozó intézkedések, azok határideje), valamint azon kötelezettségeket is, amelyeket

a kérelmezőnek teljesítenie kell a kérelem megalapozottságának alátámasztásához. Fontos kitétel, hogy a Közösség területén honos adóalanyok tekintetében alkalmazott feltételeknél kedvezőbb feltételekkel nem lehet visszatérítést nyújtani, és a tagállamok előírhatják bizonyos költségek kizárását, vagy a visszatérítés teljesítését további feltételekhez köthetik. Az irányelvet nem lehet az olyan termékértékesítésekre alkalmazni, amelyek a 77/388/EGK irányelv 15. cikkének 2. pontja alapján adómentesek vagy adómentesek lehetnek.

A Tizenharmadik irányelv tartalmaz néhány utaló szabályt a HÉA-irányelvre (illetve az elfogadásakor hatályos Hatodik irányelvre), azonban ezen utalások a fogalomhasználat egyszerűsítését szolgálják.

Mindezen rendelkezések alapján tehát az állapítható meg, hogy a HÉA-irányelv, illetve a Tizenharmadik irányelv értelmezése önállóan kell, hogy történjen, és mivel utóbbi nem tartalmaz az adóvisszatérítésre konkrét szabályokat, azonban felhatalmazza a tagállamokat azok meghatározására, a felperes kérelmét az Áfa tv. és a 32/2009. (XII. 21.) PM rendelet (a továbbiakban: PM rendelet) rendelkezési alapján kellett az adóhatóságnak, illetve a bíróságnak elbírálnia. A felperes hivatkozásával szemben az Európai Unió Bírósága kifejezetten rögzítette az egyetlen, az EU-ban nem honos adóalany ügyében folytatott előzetes döntéshozatali eljárás keretében hozott 2019. február 14-i C-562/17 (Nestrade) ítéletében, hogy habár az indítványozó bíróság a HÉA-irányelvre és az arra kialakított gyakorlatra hivatkozott a kérdései megfogalmazásakor, azok megválaszolására a Tizenharmadik irányelv rendelkezéseit, mint *lex specialis*-t, kell alkalmazni [28-30. bekezdés]. Ennek előrebocsátása mellett mondta ki, hogy a Tizenharmadik irányelv rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, hogy egy tagállam időben korlátozza a hibás számláknak – például a számlán eredetileg feltüntetett HÉA-azonosítószám kijavítása által – a HÉA visszatérítéséhez való jog gyakorlása érdekében történő helyesbítése lehetőségét, amennyiben tiszteletben tartják az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

Az egyenértékűség elve szerint az uniós jogrend által biztosított jogokra hivatkozó személyek nem kerülhetnek kedvezőtlenebb helyzetbe, mint a tisztán a belső jogrendből eredő jogokra hivatkozó személyek, míg a tényleges érvényesülés elve szerint valamely nemzeti eljárási rendelkezés nem teheti gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását. Utóbbi vizsgálatok az érintett nemzeti rendelkezésnek az eljárás egészéhez viszonyított helyzetét, valamint az eljárás lefolytatásának a különböző nemzeti fórumok előtti módját és sajátosságait kell értékelni, és azokat az alapelveket is figyelembe kell venni, amelyek a nemzeti bírósági rendszer alapjául szolgálnak, mint például a védelemhez való jog, a jogbiztonság elve, valamint az eljárás szabályos lefolytatásának elve.

Mindebből az következik, hogy a felperes hiányos, illetve téves tartalmú kérelme miatt az adóvisszatérítési jog elutasítása jogszerű, amennyiben a határozat meghozatala során alkalmazott nemzeti jogi rendelkezések megfelelnek e két elv által támasztott követelményeknek.

A Kúria a felperes előzetes döntéshozatal kezdeményezésére vonatkozó indítványát a Tizenharmadik irányelv egyértelmű rendelkezései, illetve az Európai Unió Bírósága C-562/17 (Nestrade) ítéletében kifejtett jogértelmezés alapján elutasította, a jogvita elbírálása az irányelv további értelmezését nem tett szükségessé. A felperes által hivatkozott, illetve idézett európai bírósági ügyek tárgya – a C-562/17 (Nestrade) ügyet kivéve – eltérő, az Európai Unió Bírósága azokban részben a HÉA-irányelv [C-518/14 (Senatex)], részben tagállami adóalanyokra vonatkozó Nyolcadik irányelv [C-346/19 (Y GmbH), C-80/20 (Wilo), C-294/20 (GE), C-133/18 (Shea Chéfs), C-323/12 (E.ON), C-73/06 (Planzer), C-396/20 (CHEP)], egy pedig a fordított adózásra vonatkozó szabályozás visszaható hatályának kérdését [C-392/09 (Uszodaépítő)] értelmezte. Ennél fogva az abban lefektetett elvek – a rendelkezésre álló döntés tükrében – a per eldöntésénél nem relevánsak.

Kfv.I.35.631/2021/5.

Az anyanyelv használat alapelvei rendelkezésének érvényesüléséről, illetve megsértéséről mindig a konkrét eset körülményeinek értékelése alapján, azokra tekintettel kell dönteni. Amikor az adóhatóság bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés eredményeként hoz határozatot, az adókülönbözet, illetve annak alapján a következő időszakra átvihető követeléskülönbözet meghatározásakor nem

diszkrecionális jogkörben jár el, így a bírósági jogorvoslat során sem alkalmazhatók a mérlegelési jogkörbe tartozó közigazgatási döntésekre vonatkozó szabályok. Az áfa levonási jog gyakorolhatósága kapcsán nem vizsgálendő, hogy amennyiben a gazdasági esemény nem a számla szerinti felek között teljesült, ténylegesen ki végezte el. Az sem elvárás, hogy az ügylet láncolatában csak a levonási jogot gyakorolni kívánó adózónál képződjön az adócsalást eredményező tiltott adóelőny.

Az áfa adónemet érintő felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Kúria a levonási jog gyakorlásának az Európai Unió Bírósága és a Kúria által kidolgozott intézményi jellemzőiből indult ki. Irányadónak tekinti a Kfv.I.35.544/2016/5. számú ítélet [47] pontjában megfogalmazott azon következtetést, amely szerint szabályszerűen tagadja meg az adóhatóság az adólevonási jog gyakorlását attól a számlabefogadótól, amely – annak ellenére, hogy az ügylet tekintetében szabálytalanságra utaló körülmények merültek fel – nem teszi meg az észszerűen elvárható intézkedéseket annak érdekében, hogy áfacsalás részesévé ne váljon. A Kúria ezen ítéletében bemutatta azon teszt ismérveit, amelyet annak vizsgálatához kell elvégezni, hogy meg lehessen állapítani, bekövetkezett-e azon feltétel, miszerint az áfa levonási jog gyakorlója tudta, vagy észszerűen elvárható intézkedések megtétele esetén tudnia kellett volna, hogy adóelkerülésre irányuló ügylet részese.

E teszt lényege a következő három pontban foglalható össze: 1) a számla kibocsátója által elkövetett csalások vagy szabálytalanságokat megállapító adóhatóságnak – objektív körülmények alapján, és anélkül, hogy a számla címzettjét olyan ellenőrzésre köteleznék, amely nem feladata – kell bizonyítania, hogy e címzett tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jog megalapozására hivatkozott ügylet áfacsalás részét képezi, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia (lásd ebben az értelemben: Bonik-ítélet, C-285/11, EU:C:2012:774, 45. pont; LVK – 56 ítélet, C-643/11, EU:C:2013:55, 64. pont). 2) Adott esetben az áfalevonási jogát gyakorolni kívánó adóalanytól az arról való meggyőződés érdekében észszerűen elvárható intézkedések, hogy az általa teljesített ügyletekkel nem vesz részt az értékesítési láncban korábban eljáró gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban, alapvetően az adott ügy körülményeitől függenek (lásd: Mahagében és Dávid ítélet, C-80/11 és C-142/11, EU:C:2012:373, 59. pont; Jagiełło-végzés, C-33/13, EU:C:2014:184, 37. pont). 3) Az áfalevonási jogát gyakorolni kívánó adóalanyt, amennyiben szabálytalanságra vagy csalásra utaló körülményekről van tudomása, kötelezhetik, hogy a megbízhatóságáról való meggyőződés érdekében tájékozódjon azon másik gazdasági szereplő felől, amelytől termékeket vagy szolgáltatásokat kíván beszerezni; az adóhatóság általános jelleggel nem követelheti meg ezen adóalanytól egyfelől, hogy az arról való meggyőződés érdekében, hogy a korábban teljesített ügyletekkel kapcsolatban nem történt szabálytalanság vagy csalás, ellenőrizze, hogy az e jog gyakorlásának alapjául szolgáló termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel, és képes-e azok szállítására, illetőleg hogy hea bevallási- és fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, vagy másfelől, hogy e vonatkozásban rendelkezzen iratokkal (lásd ebben az értelemben: Mahagében és Dávid ítélet, C-80/11 és C-142/11, EU:C:2012:373, 60. és 61. pont; Stroy trans ítélet, C-642/11, EU:C:2013:54, 49. pont; Jagiełło-végzés, C-33/13, EU:C:2014:184, 38. és 39. pont). A teszt tartalma az Európai Unió Bírósága C-446/15 számú Signum Alfa ügyben, és a C-610/19 Vikingo, valamint a C-611/19 Crewprint ügyben hozott végzéseit követően is változatlan maradt.

A teszt alapján látható, hogy nem képezi a vizsgálat tárgyát az, ki teljesített ténylegesen a számlakibocsátó helyett, és az sem elvárás, hogy az ügylet láncolatában csak a levonási jog gyakorlójánál, jelen esetben felperesnél képződjön az adócsalást eredményező tiltott adóelőny. A Kúria előtt lévő adatok alapján megállapítható volt, hogy az áfa befizetés negligálására a számlakibocsátóknál, alvállalkozóiknál került sor, így a továbbiakban csak azt kellett vizsgálnia és bizonyítania az adóhatóságnak objektív körülmények alapján és irreális elvárások nélkül, hogy felperes tudta, vagy tudnia kellett volna-e, hogy a levonási jog megalapozására hivatkozott ügylet áfacsalás részét képezi. Az elsőfokú bíróságnak ezen keretek között kellett elbírálnia a keresetet, amit meg is tett.

Az objektív körülmények meghatározása során sem az Európai Unió Bírósága, sem a magyar bírói joggyakorlat nem adott – és erre vonatkozó rendeletei, irányelvi, törvényi rendelkezés hiányában nem is adhatott – tételes felsorolást. Az Európai Unió Bírósága határozatai jellemzően egy-egy tényállási elem tekintetében, „önmagában” az adott magatartásra vonnak le következtetéseket. Az azonban az Európai Unió Bírósága döntéseiből is megállapítható, hogy a magatartások halmozódhatnak, és amikor már nem „önmagukban” állnak, alkalmasak az adózóra terhes következtetések levonására. A magyar

joggyakorlatot a Kúria „Az általános forgalmi adó levonhatóságával összefüggő perek gyakorlata” vizsgálata eredményéről szóló összefoglaló véleményében tekintette át, az egyes objektív körülmények felsorolása itt sem lehetett teljes. Az összefoglaló vélemény a nemzetközi tapasztalatok alapján azt is rögzítette, hogy a Közösség egyes tagállamai nagy mértékben támaszkodnak az Európai Unió Bírósága által a témában hozott eseti döntésekre és kimunkált joggyakorlatra, a fő elvek mentén nagyon hasonlóan ítélik meg az adólevonás megtagadását. A dogmatikai számvetés alapján az állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor a gazdasági eseményekhez tartozó, alperes által megjelölt körülményekből nem ragadott ki egyeseket, hanem azokat együttesen értékelte. Mindez azt is előrevetíti, hogy az elsőfokú bíróság – miként alperes is – nem általános jellegű, hanem az adott ügyletek specifikumaihoz igazodó követelményeket fogalmazott meg, azok alapján vizsgálta a tudta/tudhatta formula alkalmazása kapcsán észszerűen elvárható intézkedések megtételét, vagy elmaradását.

Kfv.I.35.013/2022/10.

Nem vezethet az elsőfokú bíróság döntésének hatályon kívül helyezéséhez, ha az új eljárásra utasított elsőfokú bíróság az ítéletét hatályon kívül helyező korábbi kúriai döntésben foglalt, reá kötelező utasítást teljesíti.

A támadott jogerős ítélet felülvizsgálatakor a Kúriának két fontos szempontot kellett szem előtt tartania. Az egyik, hogy az elsőfokú bíróság megismételt eljárást folytatott le, a Kúria új eljárásra utasító döntését kellett végrehajtania, a másik, hogy ezzel összefüggésben az alperesi határozat jogszerűségéről kellett állást foglalnia. Megismételt eljárás lefolytatására kötelező kúriai döntés esetén az elsőfokú ítélet jogszerűségét az iránymutatás tükrében kell vizsgálni és az iránymutatásnak megfelelő ítéletet jogszerűnek kell tekinteni. A Kúria a megismételt eljárásra azt az utasítást adta: A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a felperes keresetében kifejtett jogszabálysértések teljes körét el kell bírálnia. A felperes tanúbizonyítási indítványait teljesíteni kell, majd ezt követően az alperes által feltárt bizonyítékok és a perben lefolytatott bizonyítás eredményét összevetve döntenie az alperesi határozat jogszerűségéről. A közösségi termékértékesítés feltételei teljesülésének vizsgálatakor a Kúriának a CMR-ek kapcsán kifejtett érvelésére tekintettel kell állást foglalnia abban, hogy a közösségi termékértékesítés megvalósulásáról. Az iratmegismerésre vonatkozó felperesi érvelés elbírálásakor figyelemmel kell lenni a C-189/18. számú ügyben kifejtettekre. Amennyiben a felperesnek a tudatos adókijátszásban való részvétele nem bizonyítható, akkor a felperesi tudattartalom feltárásának elmaradása megalapozza az alperesi határozat jogszerűtlenségét.

A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs lehetőség, csak ha a tényállás iratellenessége, a bizonyítékok okszerűtlen, logikailag ellentmondó értékelése állapítható meg. A Kúria azonban ilyen hibát az elsőfokú bíróság ítéletében nem fedezett fel. Az elsőfokú bíróság részletes tényállást állapított meg és behatóan értékelte a peres eljárás során lefolytatott bizonyítás eredményét, azt összevetette a büntetőeljárásból beszerzett vallomásokkal és kiemelte az ügy szempontjából lényeges tényállási elemekkel és helytállóan helyezkedett arra az álláspontra, hogy az alperes határozatban foglalt álláspontja nem nyert bizonyítást, vagyis nem igazolt a felperes adókijátszásban irányító, tevékeny szerepe. Nem gyengíti az elsőfokú bíróság állásfoglalását az alperes által hivatkozott másodfokú büntető bírósági döntés sem, hiszen a büntető bíróságnak és a közigazgatási bíróságnak eltérő a szerepe az események megítélésében. A büntető bíróság a bűnösség kapcsán foglal állást, míg a közigazgatási perben a bíróság az alperes határozatának jogszerűségi vizsgálatát végzi, így egyes körülményeknek eltérő súlyú értékelése nem jogellenes. Nem helytálló az alperesnek a tanúhoz intézett kérdések vonatkozásában előterjesztett érvelése sem, miután a bíróság tájékoztatta a feleket a feltenni kívánt kérdésekről és az alperessel ezzel kapcsolatban tiltakozást nem nyújtott be. Nem akadály a tanúvallomások összevetésének az a körülmény sem, hogy a megkeresett személy utóbb úgy nyilatkozik, hogy tőle elfogulatlan vallomás nem várható, miután erre a körülményre figyelemmel adott vallomása is megerősítette többségében a szlovákiai fuvarozás tényét.

Az alperesnek az volt a meggyőződése, hogy a felperes a szlovák cégek közreműködésével a közösségi értékesítés látszatát keltve, adómentesen értékesítette az édesipari termékeket Magyarországon. Ezzel azt állította, hogy a felperes aktív résztvevője volt az adókijátszásnak, erre figyelemmel a felperes tudattartalmát nem vizsgálta. Ez szöges ellentétben áll a felülvizsgálati kérelmében szereplő állításával,

ahol arra helyezi a hangsúlyt, hogy a felperes a számlákon kívül mással nem tudja bizonyítani az áruk kiszállítását, illetve terhére rója, hogy alkalmazottai jelzései ellenére nem fogantatosított lehetséges és ésszerű intézkedéseket annak érdekében az általa lebonyolított termékértékesítés ne vezessen adókijátszáshoz. Hangsúlyozza a Kúria, hogy a felülvizsgálat alapja nem lehet olyan tényállás, amelyet az alperes korábban nem állított, így erre figyelemmel ezt az érvelését sem lehetett figyelembe venni a jogerős ítélet jogszerűségének megítélésékor. Az alperes határozatában foglalt álláspontja az volt, hogy a felperes tudatos adókijátszásban vett részt, annak aktív szereplője volt, ez azonban nem bizonyosodott be, még a büntető eljárás adatai sem támasztották ezt alá.

A Kúria fentartotta már korábbi döntésében kifejtett álláspontját: „Az Európai Unió Bírósága. az értékesítő által megtett ésszerű intézkedéseinek és tudattartalmának vizsgálatát a Közösségen belüli értékesítés tényállási elemeinek megvalósulása kapcsán írta elő. Ezt fejezi ki a C-409/04 Teleos döntés 68. pontjában kifejtettek: „a hatodik irányelv 28c. cikk A. része a) pontjának első bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a termékértékesítés helye szerinti tagállam illetékes hatóságai előírják a jóhiszeműen eljáró és a Közösségen belüli termékértékesítést illetően az adómentességhez való jogát valószínűsítő bizonylatokat benyújtó értékesítő részére, hogy utólag HÉA-t fizessen e termékek után, amennyiben e bizonylatok hamisnak bizonyulnak, de az értékesítő adókijátszásban való részvételét nem állapították meg, és amennyiben ez utóbbi minden lehetséges ésszerű intézkedést meghozott annak érdekében, hogy az általa lebonyolított Közösségen belüli termékértékesítés ne vezessen adókijátszáshoz.” További feltételt nem támasztott, így az áruk további útjának követése nem tartozik az 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Áfa tv.) 89. § (1) bekezdésben szabályozott tényállás megvalósulásához. Az alperesnek az az felfogása, hogy az Áfa tv. 89. § (1) bekezdésében szabályozott közösségi termékértékesítés feltételeinek teljesüléséhez szükséges a felperes részéről annak vizsgálata, hogy az általa értékesített, a vevő által átvett és nem vitatottan kiszállított áru sorsát tovább kövesse és megbizonyosodjon arról, hogy azok ismételtnek nem kerülnek visszaszállításra Magyarországra, nélküli a jogszabályi alapot. Nem kötelezhető az adózó arra és nem elvárható tőle, hogy a közösségi vevői értékesített árura vonatkozó szándékait kutassa, feltárja.” (Kfv.I.35.430/2020/11. 76. pont)

A Kúria több ítéletében azt is kifejtette, hogy az Európai Unió Bírósága a Közösségen belüli áfa ügyekben, ahol legkevesebb két közösségi tagállam érintett, a belföldi értékesítésektől eltérően közelíti meg a levonási jog jogosultjának helyzetét. A két terület közös kiindulási pontja, hogy a gazdasági esemény maradéktalan megvalósulása, mint objektív feltétel bekövetkezte esetén fel sem merül az Európai Unió Bírósága által megfogalmazott szubjektív elemek vizsgálандósága. A két értékesítési kör közötti alapvető eltérés pedig abban ragadható meg, hogy míg a belföldi ügylethez kapcsolódóan az vizsgálандó, hogy az adózó tudta, vagy tudhatta-e, hogy adókijátszásra irányuló ügyletben vesz részt, addig a Közösségen belüli értékesítés esetén az adókijátszásban való aktív magatartás hiánya esetén is fennállhat az adózói felelősség. A Közösségen belüli termékértékesítés adómentessége ugyanis megtagadható akkor, ha az érintett adózó nem tett meg minden tőle telhető ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az adókijátszásban való részvételt.

A fenti kúriai gyakorlat alapján miután megdőlt az az alperesi álláspont, hogy a felperes aktív magatartását, alakító szerepet tanúsított az adókijátszásban, helytálló az az elsőfokú bírósági álláspont, hogy vizsgálni kellett volna a felperesi tudattartalmat, amit viszont alperes elmulasztott. Ezzel összefüggésben viszont alapos az alperesnek az a felülvizsgálati érvelése, hogy a felperes tudattartalmának értékelését nem az 5/2016 (IX.26) KMK. vélemény figyelembevételével kell megítélni. A vélemény ugyanis az adólevonási jog kapcsán dolgozta ki különböző tényállásokra figyelemmel a számlabefogadói tudattartalom vizsgálatának szükségességét, és határozta meg az aktív és passzív adókijátszás megvalósulásakor vizsgálандó körülményeket. Az adólevonási jog kapcsán kidolgozott tételek nem használhatók a közösségi termékértékesítés adómentességének megítélése kapcsán, mivel más- más jogszabályi előírások vonatkoznak azokra, más tényállási elemek megvalósulását kell az adózónak bizonyítani, így az adózó tudatának is eltérő elemeket kell átfognia.

Tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság mikor a X. „fa” társaság kapcsán keletkezett vallomások teljes kirekesztését rendelte el. Attól, hogy más felperesi társaság szerepel eladóként, de ugyanazon vevői láncolat található a másik oldalon és az értékesítési séma, a felperesi alkalmazottak köre azonos, megalapozza az ott feltártak figyelembe vételének lehetőségét a felperesi tudattartalom körébe.

Kfv.V.35.058/2022/5.

Az adólevonási jog megtagadásához elegendő, ha bizonyított, hogy a számlán szereplő szolgáltatást a felperes nem vett igénybe.

Az adóhatóság a felperes áfa-levonási jogát nem visszaélészerű joggyakorlás, hanem az annak alapjául bemutatott számla tartalmi hiteltelensége, vagyis az ingatlanközvetítői szolgáltatás igénybevételének hiánya miatt tagadta meg. Az elsőfokú bíróságnak a közigazgatási döntés jogszerűségének vizsgálatát tehát ezen indokok mentén kellett elvégeznie. Az elsőfokú bíróság részletesen értékelt mindazokat a nyilatkozatokat, okirati bizonyítékokat, amelyek alátámasztják, hogy a felperes a Kapcsolt vállalkozás vevőjelölése, és nem az Ingatlanközvetítő tevékenysége alapján kötött a tárgyi ingatlanra adásvételi szerződést. Eljárása során nyilatkoztatta a felperest, hogy az ingatlanközvetítői szerződés megkötését követően megbízottja milyen tevékenységet végzett. Ezt azonban a felperes nem tudta bemutatni, így a perben sem vált bizonyítottá, hogy a felperes által megfizetett megbízási díj a részére nyújtott szolgáltatás ellenértéke.

Ebből pedig az következik, hogy az adóhatóság, illetve az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás valós: a felperes olyan számlát mutatott be az adólevonási jogának megalapozására, amelyen olyan szolgáltatás szerepel, amelyet a felperes nem vett igénybe. A Kúria 5/2016. (IX.26.) KMK véleményének (a továbbiakban: KMK vélemény) 1. pontja alapján „Ha a számlában szereplő gazdasági esemény nem történt meg, akkor nem kell vizsgálni, hogy a számlabefogadó tudott-e, illetve tudnia kellett volna-e az adókijátszásról, adócsalásról.” Ezen pont indokolása szerint „A számlában szereplő termékértékesítés/szolgáltatás nyújtás a valóságban nem történt meg, a számla csak „önmagában” létezik, mögöttes gazdasági esemény nélkül. Célja csalárd módon vagy visszaélészerűen az áfa levonási jog gyakorlása. A gazdasági esemény hiányáról a számlában szereplő felek tudomással bírnak, szubjektív tudatuk átfogja annak nem valós jellegét. Erre figyelemmel szükségtelen és értelmezhetetlen annak vizsgálata, hogy a számlabefogadó tudott-e, illetve tudnia kellett volna az adókijátszásról, adócsalásról. Tudott róla, hiszen résztvevője volt az adókijátszásnak.”

Meg nem történt szolgáltatásról kiállított számlára alapított adólevonási jog önmagában ellentétes a héa-mechanizmus céljával, mely az, hogy a vállalkozás a gazdasági tevékenysége körében igénybe vett szolgáltatás adóját ne viselje. A más részére végzett szolgáltatás áfa-ját visszaigénylése ellentétes az adólevonási jog céljával, így a felperest az adósemlegesség elvére hivatkozás alapján sem illetheti meg az áfa-levonás, és az adókijátszás elleni küzdelemmel, mint céllal arányos az adólevonási jog megtagadása. Az igénybe nem vett szolgáltatás után attól függetlenül jogszerű az adólevonási jog megtagadása, hogy a felperes a számla ellenértékét megfizette, illetve a számlakibocsátó annak adótartalmát a költségvetésbe befizette. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Európai Unió Bírósága és kúriai ítéletek tényállása nem hozható összefüggésbe a perbelivel, azokkal szemben a Kúria utalt a C-459/17. és C-460/17. (SGI-Valériane SNC) egyesített ügyekben hozott ítéletre, mely szerint „a számla adóalany címezettjétől az e számlán feltüntetett héa levonásához való jog megtagadásához elegendő, ha a hatóság bizonyítja, hogy azon ügyletek, amelyekre e számla vonatkozik, ténylegesen nem kerültek teljesítésre.” Helytállóan tulajdonított mindezért jelentőséget az adóhatóság, illetve az elsőfokú bíróság annak, hogy a szolgáltatást az Ingatlanközvetítő nem a felperesnek, hanem a Kapcsolt vállalkozásnak teljesítette, és helyesen sorolta a KMK vélemény 1. esetkörébe a perbeli tényállást.

A KMK vélemény 2. pontja szerinti esetben nem a szolgáltatás igénybe vevőjének, hanem nyújtójának oldalán merül fel az ügylet egyik alanyát érintő hiteltelenség. Ez a perbelitől alapjaiban eltérő helyzet, ugyanis abban az esetben az adólevonási jogot gyakorló számlabefogadó tévedhet a szolgáltatást nyújtójának személyében. A perbeli esetben azonban a felperes nyilvánvalóan tudta, hogy nem ő, hanem a Kapcsolt vállalkozás vett igénybe ingatlanközvetítői szolgáltatást, így nincs helye annak vizsgálatának, hogy tudott, vagy tudhatott arról, hogy tartalmilag hiteltelen az a számla, amelyet befogad.

Téves a KMK vélemény 3. pontjára történő felperesi hivatkozás. Ez az esetkör a visszaélészerű joggyakorlás esetére vonatkozik. A rendeltetésellenes joggyakorlás esetén az ügylet létrejön a számla szerinti felek között, azonban az adólevonási jog a számla befogadóját azért nem illeti meg, mert a feltüntetett ügylet (elsődleges) célja nem gazdasági jellegű, hanem az adójogszabályok kikerülése által

jogellenes adóelőny elérése. Figyelemmel arra, hogy jelen esetben maga az ügylet nem valósult meg, az nem tartozhat a KMK vélemény 3. pontja által leírt esetkörbe, így az ott írt szempontok vizsgálatát, a Halifax-teszt alkalmazásának mellőzését a felperes alaptalanul hiányolta felülvizsgálati kérelmében.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Pfv.I.21.134/2021/8.

A hitelintézet eleget tesz a devizaalapú fogyasztási kölcsönszerződés kapcsán őt terhelő tájékoztatási kötelezettségnek, ha a fogyasztó részére adott tájékoztatóban nem csupán az árfolyamkockázat miatti reális veszélyre utal, hanem arra is, hogy a deviza alapú elszámolás miatt a kölcsön tőkeösszege is emelkedhet.

Nincs ellentét a felperesek által hivatkozott C-126/17. számú előzetes döntéshozatali ügyben keletkezett határozat és az 1/2016. PJE határozatban foglaltak között: mind az Európai Unió Bírósága döntése, mind a PJE határozat utal arra az esetre, amikor a kirovó pénznemben meghatározott összeg csak a folyósítás időpontjában érvényes árfolyam alapulvételével állapítható meg, ilyen esetben a szerződés akkor tesz eleget az átláthatóság és világosság fogyasztóvédelmi követelményének, ha a számítási módot és az alkalmazandó árfolyamot (akár az alkalmazás időpontjára utalással) megjelöli. A perbeli szerződés e követelménynek a felperesek által sem vitatott módon eleget tett. Az a körülmény, hogy az alperes által közölt devizaösszeg a felperesek számításai szerint egyetlen, aznapra közölt árfolyamnak sem feleltethető meg, innentől kezdve nem érvényességi, hanem a számítás ellenőrzésére és összegszerű kifogásolására tartozó kérdés. Az alkalmazandó árfolyamok tekintetében is helyesen utalt a másodfokú bíróság a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) érvénytelenséget kiküszöbölő rendelkezésére és az egy napon belül eltérő banki árfolyamok tekintetében irányadó Kúriai gyakorlatra. A felperesek helytállóan érveltek azzal, hogy az érvénytelenséget a szerződés megkötésekor irányadó körülmények alapján kell vizsgálni, a DH2 törvény sajátossága azonban éppen az, hogy az eredeti érvénytelenség kiküszöbölése körében, ex tunc hatállyal mondta ki az MNB középárfolyam alkalmazásának jogkövetkezményét, amely így az érvénytelenség megítélése szempontjából is irányadó.

A THM [az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés b) pont] vonatkozásában az alperes helytállóan hivatkozott a 6/2021. PJE határozat – az unió joggyakorlatával is alátámasztott és a jogszabályhely nyelvtani értelmezésének is megfelelő – megállapításra, amely szerint csak a mutató teljes hiánya vezet a rHpt. szerinti érvénytelenséghez. A THM esetleges téves meghatározása megtévesztő lehet és a szerződés megtámadását indokolhatja, de nem eredményezi annak semmisségét. A perbeli szerződés utal a fedezetkezelési díj THM számítás szempontjából történő figyelmen kívül hagyására, a folyószámla vezetésének díja pedig – különös tekintettel arra, hogy a felperesek a kölcsön felvételekor már rendelkeztek az alperesi jogelődnél folyószámlával – nem a kölcsön felvételével függött össze, nem kapcsolódik közvetlenül a kölcsönszerződéshez. Mindezen körülményeket az eljáró bíróságok ugyancsak helyesen vették figyelembe: a rHpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjai szerinti semmisség sem állapítható meg.

A törlesztőrészletek meghatározottságát ugyancsak helyesen értékelték a bíróságok: a szerződés III.2. pontja megállapította a türelmi idő alatt fizetendő részletek összegét és rögzítette a kiszámítás módját, a türelmi idő lejártát követő időszak tekintetében pedig egyenletes törlesztési szabályt írt elő, ami az alperesi jogelőd Üzletszabályzatában található képlet alapján ugyancsak kiszámítható. Megjegyzi a Kúria, hogy a szerződésben alkalmazott törlesztési „szakaszok” az adósok érdekét szolgálták, a szakaszhatárokat jelentő időpontokra pontos összegeket a szerződés nem tartalmazhatott, a kiszámításhoz szükséges adatokat viszont feltüntette. A lakás előtakarékoság összege „betörlesztésének” kérdésére a felperesek által aláírt „hitelkérelmi adatlap” kifejezetten kitért, az elszámolás alapjául a törlesztés időpontjában irányadó deviza eladási árfolyamot jelölve meg. Az összeg nagyságát értelemszerűen nem tartalmazhatta a szerződés, az ugyanis a felperesek teljesítésétől függött, azonban az az elszámolás mikéntjének, időpontjának és a törlesztőrészletek meghatározási módjának (annuitás) ismeretében nem tette meghatározatlanná a törlesztőrészletek összegét, s ez okból

érvénytelenné a szerződést.

A szerződés jó erkölcsbe ütközése tekintetében a felperesek a kamatlábak „törvényszerű” emelkedésére és az azzal kapcsolatos banki tájékoztatás hiányára hivatkoztak, mellyel kapcsolatban az jelenti a rHpt. 203. § (6) bekezdéséhez képest a többlet tényállást, hogy a bank jobb tudomása ellenére kifejezetten elhallgatta előlük ezt a törvényszerűséget. A tájékoztatási kötelezettség megsértését pedig kiterjesztették a deviza nyilvántartás mechanizmusáról való tájékoztatás kötelezettségére, álláspontjuk szerint ugyanis utóbbi tényezőt a bíróságok jogosulatlanul értékelték az árfolyamkockázati tájékoztatás körében, mivel az az árfolyamkockázattól különböző, az adós fizetési kötelezettségét önállóan befolyásoló körülmény. A Kúria egyetértett a felperesek utóbbi érvelésével, a deviza nyilvántartás működési mechanizmusa valóban fontos tényezője a deviza hitelezésnek, jóllehet, működése összefügg az árfolyam változásával. Az adott esetben az alperesi jogelőd által a „hitelkérelmi adatlap”-on nyújtott tájékoztató 5. pontja azonban ezt a mechanizmust is ismerteti, végkövetkeztetésként kitérve arra, hogy a „tőketartozás összege az eredetileg folyósított összeg fölé kerül.” Mindez nem lehetséges másként, csak a forintban fizetendő részletek összegének folyamatosan a nyilvántartási deviza aktuális árfolyamához igazítása útján, amit ugyancsak rögzít a hitelkérelmi adatlap. Ekként a „hitelkérelmi adatlap” átlátható tájékoztatást ad a devizaalapú hitelek változó tényezőiről és e változások törlesztőrészletekre gyakorolt hatásáról, külön is figyelmeztetve a választott deviza miatti speciális kockázatra, az emiatt emelt összegű jelzálog biztosításra. A szerződés V.4. pontja kifejezetten a „veszteség” kockázatára mutat rá, és hangsúlyozza, hogy a törlesztőrészletek forint ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, az ebből eredő kockázati hatások pedig az adósoknak kell viselniük. A Kúria kiemeli, hogy az előzőek szerint megfogalmazott tájékoztatás a devizaalapú nyilvántartás sajátosságait is tartalmazza, amikor arra utal, hogy az árfolyam mozgások és a hozzájuk kapcsolódó tőkepiaci korrekciók miatt az is előfordulhat, hogy a kölcsön tőkeösszege az eredetileg folyósított tőkeösszeg „fölé” kerül. A „hitelkérelmi adatlap” tájékoztató része a kölcsönszerződés V.4. pontjával együttesen kifejezetten a választott deviza különösen kockázatos jellegéhez is kapcsolódóan figyelmeztet az esetleges leértékelődés jelentős veszélyére, mindezek pedig az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felperesek számára világos és átlátható tájékoztatást nyújtanak.

Az a körülmény, hogy az alperesi jogelőd esetlegesen „elhallgatott” bizonyos, az adósság terhét jelentősen befolyásoló pénzügyi törvényszerűségeket, a kezdeti kamatelőny kiegyenlítődsét, illetve esetleges „tőkeuzsorás kalkuláció” lehetőségét, és a szerződés emiatt uzorás vonásokat tartalmazna, nem bizonyosodott be a perben. A perbelihez hasonlóan hosszú távú kölcsönszerződések esetében számítani kell a pénzpiaci viszonyok változására, a szerződéskötés időpontjában azonban sem a PSZÁF jelentése, sem az MNB stabilitási mutatói nem prognosztizáltak extrém – utóbb bekövetkezett – mértékű változást. A pénzpiaci környezet a már említett szinten túlmenő, tudományos igényű feltérképezése, és az arról való tájékoztatás nem volt a bank feladata. A 6/2013.PJE határozat 2. és 3. pontja mindezek figyelembevételével rögzítette a deviza alapú kölcsönszerződések jó erkölcsbe ütközésével, illetve esetleges uzorás jellegével kapcsolatos nemleges álláspontját, a tájékoztatási kötelezettség kapcsán pedig azt, hogy annak nem kell kiterjednie – mert az előzőek értelmében nem tárható fel – az árfolyamváltozás mértékére és várható irányára. A konkrét eset körülményeit a 6/2013.PJE határozatban foglaltakkal összevetve helyesen értékelték a bíróságok a tájékoztatás megfelelőségét és a jó erkölcs sérelmének hiányát. A felperesek a felülvizsgálati kérelemben nem adtak elő a tipikustól – a 6/2013. PJE által is értékeltektől – eltérő többlettényállási elemet, és 2018. január 28-án kelt keresetmódosításuk sem tartalmazott ilyet.

Pfv.I.21.520/2021/6.

Kölcsönszerződés esetén a szerződés célja például egy vagyontárgy megvásárlása, nem pedig az alacsony mértékű törlesztő részlet. A világos és érthető árfolyamkockázati tájékoztatás nem tisztességtelen.

A szerződéskötési célt illetően a Kúria három határozatban (Pfv.20.521/2020/9., Pfv.21.135/2020/6. és Pfv.21.161/2021/10.) kifejtette az álláspontját, melytől a jelen ügyben sem kíván eltérni. Ezek szerint az alacsony mértékű törlesztő részlet nem lehet valamely szerződés célja (kauzája). Kölcsönszerződés esetén a szerződés célja általában egy vagyontárgy megvásárlása, vagy egy beruházás pénzügyi

fedezetének teljes vagy részbeni biztosítása, illetve bármely más, a kölcsönfelvevő által a pénzüsszeg felhasználásával elérni kívánt cél, melynek eléréséhez az alacsony törlesztő részletek csupán kedvezőbb feltételeket jelentenek. A kölcsön felvételére jelen esetben azért került sor, hogy a felperesek kiválthassák a korábban felvett deviza alapú kölcsönüket. A törlesztő részletek nagysága valóban lényeges szerződési feltétel, melyet a perbeli szerződés esetében – a konstrukció lényegéből fakadóan – nagyban befolyásolt a lerovó pénznemnek (HUF) a kirovó pénznemhez (CHF) viszonyított árfolyam változása. Az ezzel kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelő, ha az előbbieket szerinti változás kockázata az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt érthető, nem volt világos, nem volt átlátható.

Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205.§ (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az 1996-os Hpt. 203.§-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, melynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja. A peres felek kölcsönszerződése a 4. pontban az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseket, kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmaz. Ebből megállapíthatóan az alperes tájékoztatta a felpereseket a lehetséges kockázatokról, a felperesek a tájékoztatást figyelembe vették a szerződés megkötésekor, tisztában voltak azzal a ténnyel, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának, az árfolyamváltozás kockázatának. A felperesek a szerződési akaratuknak megfelelő szerződés aláírásával kötelezőnek fogadták el magukra nézve a szerződési rendelkezéseket.

A szerződés szövegezéséből megállapíthatóan a felperesek a szerződéskötést megelőzően kaptak tájékoztatást az árfolyamkockázatról. Az Európai Unió Bírósága árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Az alperes árfolyamkockázati tájékoztatójában szerepel, hogy az idegen deviza átváltási aránya ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának, az esetlegesen kedvezőtlen árfolyamváltozás következtében a törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, és ezzel a felperesek az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak. A felperesek kifejezetten úgy nyilatkoztak: megértették azt, hogy jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem devizaforrás. Eszerint a felperesek tisztában voltak a devizában nyilvántartott kölcsön felvételének esetlegesen súlyos gazdasági következményeivel, hiszen tudták azt, hogy a jövedelmük forintban keletkezik, amelyből CHF alapú kölcsönt kell törleszteniük. Olyan mértékű kockázatot vállalnak, hogy a CHF-ben fennálló kölcsöntartozás HUF-ban számított összegének és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlan forintban megállapított fedezeti értékének aránya a kedvezőtlen árfolyamváltozás következtében meghaladhatja az alperes által előírt hitel/fedezet arányt.

A C-609/19. és a C-776/19. számú előzetes döntéshozatali ügyekben érvénytelenségi perekkel összefüggésben válaszolta meg az Európai Unió Bírósága a nemzeti bíróság által feltett kérdéseket. Az előzetes döntéshozatali eljárásokkal érintett perek kiindulópontja eltér a jelen perbeli ügytől, hiszen az azon ügyekben megállapítottak szerint a kölcsönfelvevők a kölcsön felvétele előtt igaz, hogy jelentős számú információt kaptak, azonban ezen információk azon a feltételezésen alapultak, hogy az EUR/CHF paritás stabil marad, a kölcsönszerződések azonban egyáltalán nem említették meg az árfolyamkockázatot. Ezzel szemben a jelen perbeli esetben az alperes tájékoztatta a felpereseket az árfolyamkockázatról. A felperesek éppen azért kaptak árfolyamkockázati tájékoztatást, mert nem lehetett azt teljes bizonyossággal elfogadni, hogy nem következik be árfolyamváltozás, olyan irányú

árfolyamváltozás, amely kedvezőtlen hatást gyakorol a felperesek fizetési kötelezettségének mértékére. A perbeli esetben az alperes tájékoztatóját a felperesek elfogadták, a tájékoztatás világos és érthető volt.

Az Európai Unió Bírósága a C-670/20. számú ügyben nem minősítette az árfolyamkockázati tájékoztatást, ez nem is tartozik a hatáskörébe, a nemzeti bíróság feladata annak megállapítása, hogy egy adott árfolyamkockázati tájékoztatás megfelel-e a világosság és érthetőség követelményének. Az Európai Unió Bírósága a C-670/20. számú ügyben azt határozta meg, hogy milyennek kell lennie az árfolyamkockázati tájékoztatásnak, hogy az megfeleljen az átláthatóság követelményének. Kimondta, hogy egy devizában nyilvántartott kölcsönszerződés keretében, amely a fogyasztót árfolyamkockázatnak teszi ki, nem felel meg az átláthatóság követelményének az, ha az e fogyasztóval közölt információk – még ha jelentős mennyiségűek is – azon a feltételezésen alapulnak, hogy a kölcsön pénzneme és a fizetés pénzneme közötti átváltási arány e szerződés teljes időtartama alatt stabil marad. Ez különösen akkor van így, ha az eladó vagy szolgáltató nem tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérrel, így a fogyasztó számára nem tették lehetővé, hogy konkrétan megértse azt, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele esetlegesen súlyos következményekkel járhat a pénzügyi helyzetére. Ha a szerződéses dokumentumokban nem szerepel a kölcsönfelvevőt kifejezetten arról tájékoztató szöveg, vagy magyarázat, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződések különös kockázatokkal járnak, megerősítheti, hogy az átláthatóság követelménye nem teljesül. A jelen jogvitában azonban nem állapítható meg olyan körülmény, ami arra utalna, hogy a szerződés teljes időtartama alatt az árfolyam stabil maradjon.

Nem vitatott az, hogy a tagállami bíróságoknak döntéshozataluk során követniük kell az Európai Unió Bírósága határozataiban foglaltakat, azonban ezen követelmény ellenére sem lehet eltekinteni azon körülménytől, hogy az Európai Unió Bírósága elé kerülő ügyekben (is) a tényállások általában különbözőek és az Európai Unió Bírósága határozataiban foglaltak alkalmazása során sem érvényesülhet egy mindent felülíró automatizmus. Emellett az Európai Unió Bírósága-nak olyan értelmezésre kell szorítkoznia, amely a konkrét ügyben a nemzeti bíróság által felhasználható; csak a konkrét ügyben felmerülő tények tükrében kell értelmezést nyújtania (Meilicke-ítélet C-83/91.). Azaz az értelmezési kör tények által behatárolt és ha a fogyasztót nem a stabil árfolyam, hanem az árfolyamváltozás lehetőségéről tájékoztatták, akkor az ebben a körben megfogalmazott Európai Unió Bírósága közösségi jogi értelmezések szolgálhatnak alapul.

Ezen szempontok figyelembevételével megvizsgált, a szerződés szövegébe foglalt árfolyamkockázati tájékoztatás kellő mélységű volt, nem hagyható továbbá figyelmen kívül, hogy a felperesek az adott kölcsönrel egy korábbi deviza alapú kölcsönt kívántak kiváltani, ezért kerestek fel egy hitelügyintéző céget, tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázatról, az ügyintéző számításokat is végzett, a szerződés aláírását megelőzően kapták meg a tájékoztatást, azt követően írták alá a szerződést. Ezeket a körülményeket a perben eljáró bíróságok is vizsgálták és értékelték.

A 9/2006. (XI.7.) PSZÁF ajánlás, a Magyar Nemzeti Bank elnökének állásfoglalása, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete Felügyeleti Tanácsa elnökének 2008. február 15-ei állásfoglalása (ami ráadásul a szerződéskötés utáni) nem jogszabály, így, ha a pénzintézet nem jár el körültekintően a hitelbírálat során, önmagában ez még nem eredményezi az adott szerződés érvénytelenségét. Gondos hitelbírálat esetén is fennáll az árfolyamkockázat. A hitelező felelőssége a körültekintő hitelbírálat, és ha ezt elmulasztja, annak lehet az a következménye, hogy elmarad a kölcsönfelvevő részéről az önkéntes teljesítés és a hitelező igénye érvényesítése érdekében kénytelen peres eljárást, vagy ha lehetősége van rá, közvetlen végrehajtást kezdeményezni. Egyébként a felperesek sem tudtak a hitelbírálattal összefüggésben megsértett jogszabályi rendelkezést megjelölni. Amennyiben a hitelbírálattal összefüggő felülvizsgálati érvelés helytálló lenne, annak – figyelemmel az rPtk. 200.§ (2) bekezdésében foglaltakra – akkor sem lenne a perbeli szerződés semmissége a következménye. Ezzel a kérdéssel a Kúria a Gfv.VII.30.494/2018. számú ügyben foglalkozott, és az ügyben hozott 3. sorszámú ítélete [19] pontjában rámutatott arra, hogy a bírói gyakorlat szerint a más jogági szabályokat sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, továbbá, ha az a törvény értelmezéséből az összes körülményből következik, márpedig a hitelbírálat esetleges nem gondos lefolytatása a megkötött szerződés érvénytelenségét nem eredményezi.

A peres felek megállapodása értelmében az egyedi szerződésben nem szabályozott kérdésekben az alperes mindenkori üzletszabályzatának, lakossági hitelekre vonatkozó általános szerződési feltételeinek, továbbá hirdetményének rendelkezései váltak irányadókká. A szerződés aláírásával igazolták a felperesek, hogy átvették, elolvasták, megértették és elfogadták az általános szerződési feltételek valamennyi rendelkezését, ami igazolja azt is, hogy az alperes megvitatta velük a szokásos piaci gyakorlattól eltérő, újszerű rendelkezéseket, ezeket is tudomásul vették és elfogadták. Ugyancsak elfogadták a kamat számítására vonatkozó elveket és rendelkezéseket.

A szerződő felek változó ügyleti kamatban állapodtak meg, melynek mértéke a szerződés megkötésekor évi 6,2% volt. Nincs arra szerződéses rendelkezés, hogy referenciakamathoz kötötték volna az ügyleti kamatot. A felperesek nem tudták alátámasztani azon érvelésüket, mely szerint „az alperestől kapott információk alapján joggal feltételezheték, hogy a kölcsön kamata a CHF LIBOR-hoz fog igazodni”. A deviza kamatlábak változásának a törlesztő részletekre gyakorolt hatásával összefüggő tájékoztatást illetően a Kúria utalt a Gfv.VII.30.072/2020/9. számú ítélet [18] pontjában kifejtettekre, mely szerint a C-51/17. számú ítélet akként értelmezendő, hogy az abban megfogalmazott ajánlás elfogadása előtt is a tisztességes tájékoztatás keretében elvárandó volt az említett körülményekről történő információnyújtás. Ugyanakkor a CHF kamatláb változása azon tényezők között csak közvetve jelenik meg, amelyek befolyással lehetnek a hitel költségei megváltozására. A szerződésben a kamat százalékos mértékben került megjelölésre, tehát nem függött közvetlenül a CHF kamatának változásától szemben azon szerződési konstrukciókkal, ahol a CHF kamat közvetlen hatást gyakorolt a fizetési kötelezettségre, mert a LIBOR + kamatfelártól függött a kamat mértéke. Az sem állapítható meg továbbá, hogy az EURIBOR + kamatfelártól függött volna esetlegesen a kamat mértéke. A felperesek nem támasztották alá azon állításukat, hogy a piaci viszonyoktól eltérő árazást alkalmazott volna az alperes.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben előadottak tévedésre, megtévesztésre is utalnak, azonban a felek jogviszonyára irányadó rPtk. 236.§ (1) bekezdésének megfelelően a tévedés és a megtévesztés a szerződés megtámadására adhat alapot, a megtámadást viszont a tévedés, vagy megtévesztés felismerésétől számított egy éven belül írásban kell közölni a másik féllel, a közlés eredménytelensége esetén pedig az igényeket haladéktalanul kell a bíróság előtt érvényesíteni. Azt a felperesek maguk sem állították, hogy a perbeli szerződést megtámadták volna és erre utaló adatok a peranyagból sem tűnnek ki.

A felperesek felülvizsgálati érvelése ellenére nem szükséges az „átlagfogyasztó” fogalmának meghatározása, hiszen azt az Európai Unió Bírósága gyakorlata már kidolgozta, az átlagfogyasztó fogalma az Európai Unió Bírósága gyakorlatából került át a másodlagos uniós joganyagba, azt nemzeti jogszabály is tartalmazza.

A fogyasztók nem alkotnak egységes csoportot, hiszen eltérő céllal, elképzeléssel közelítenek az egyes szerződések megkötéséhez. Az Európai Unió Bírósága gyakorlata szerint az átlagfogyasztó racionális alapon mérlegeli a piacon elérhető alternatívákat és képes közöttük ilyen alapon dönteni. Az átlagfogyasztó mércéjének meghatározásakor az észszerűen jól tájékozott, körültekintő és óvatos fogyasztót kell alapul venni, aki észszerű gondolkodással képes a számára elérhető információk alapján megfelelő döntést hozni. Az átlagfogyasztó értelmes, racionális, megfelelő mértékben körültekintő és figyelmes. Az átlagfogyasztó fogalma az Európai Unió Bírósága joggyakorlatából a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2005. május 11-ei 2005/29/EK irányelve megalkotásával került át a másodlagos joganyagba. Az irányelv (18) preambulumbekzdésében foglaltak értelmében ez az irányelv azt az átlagfogyasztót veszi viszonyítási alapul, aki a Bíróság értelmezése szerint megfelelően tájékozott, figyelmes és körültekintő, figyelembevéve a társadalmi, kulturális és nyelvi tényezőket is. Az irányelvet átültető magyar jogszabály a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény, ennek 4.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki észszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembevéve az adott kereskedelmi gyakorlat, illetve áru nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is.

Pfv.I.21.523/2021/5.

A fogyasztói kölcsönszerződéseket érintő elszámolás nem zárja ki, hogy a bíróság a polgári jog szabályai szerint utólag vizsgálja, hogy alapos volt-e a pénzintézet részéről a szerződésnek az adós fizetési késedelmére alapított felmondása. A felmondás jogszerűségét a polgári jog szabályai szerint kell megítélni. A jogvita megalapozott elbírálásának alapjául szolgáló teljes körű tényállás megállapításának hiányában a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasítja.

Mivel az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 219.§-a értelmében a szerződési akarat képviselő útján is kinyilvánítható, és a képviselet jogi személyek esetében is nem csak törvényen, hanem jogügyleten is alapulhat, a hitelező megbízhatta a bankot képviseletének ellátásával. (Ennek magyarázata lehet: annak érdekében, hogy jelzálogjoggal lehessen biztosítani a kölcsönt, nem a banknak, hanem a hitelezőnek kellett a kölcsönt adnia. A hitelező – nem a szerződés megkötés kori, hanem a 2021. április 30-tól hatályos – Üzletszabályzatának 1.1. és 1.6. pontjai szerint a hitelező a bankon, mint kiemelt közvetítőn keresztül nyújt hitelt az ügyfelek részére, tehát az ügyfelek a hitelezővel állnak szerződéses jogviszonyban, de a hitelező nevében, javára és kockázatára a bank jár el. A hitelező által nyújtott hitelek esetében a tájékoztatás, befogadás, engedélyezés, szerződéskötés, folyósítás és egyéb, a kölcsönrel összefüggő feladatok tekintetében a hitelező képviseletében a bank jár el.) Csupán utal arra a Kúria, hogy ha esetlegesen megállapítható is lenne az álképviselet (ami a fentiek szerint nem állapítható meg), a felperes erre nem hivatkozhatna megalapozottan, hiszen megkapta a kölcsönt a hitelezőtől, a hitelező eleget tett a szerződésben vállalt kötelezettségének.

Az rPtk. 205.§ (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az 1996. évi CXII. törvény 203.§-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A rendelkezésre álló iratok azt igazolják, hogy a felperes írásbeli tájékoztatást kapott, kockázatteltáró nyilatkozatot írt alá mégpedig a 2007. december 12-ei szerződéskötést megelőzően, 2007. november 19-én. A kockázatteltáró nyilatkozaton túlmenően a szerződés V.4. pontjában is tájékoztatta a hitelező a felperest az árfolyamkockázatról. Az árfolyamkockázati tájékoztatás megítélésakor a két dokumentumban foglaltakat együttesen kellett figyelembe venni és értékelni. Az együttes értékelés eredményeként megállapítható, hogy teljesültek az Európai Unió Bíróságának az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszerében foglaltak. A tájékoztatás kiterjedt a felperes lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatás alkalmas volt arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. A felperes értékelni tudta az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit is.

A Kúria a hitelezőnek a perbelivel azonos árfolyamkockázati tájékoztatását már számos esetben vizsgálta, így például a Pfv.I.21.135/2020. számú ügyben is, és minden esetben megfelelőnek minősítette.

A szerződő felek megállapodásának megfelelően a felperesnek 100 hónapig a tőkét nem kellett törlesztenie, hanem a hiteldíjat (azaz a változó mértékű, a szerződéskötés kori évi 4,95% kamatot és az évi 2,4% mértékű kezelési költséget) kellett megfizetnie. A felperes felülvizsgálati kérelmében döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy a külföldi kamatlábak változásáról, annak a törlesztő részletekre gyakorolt hatásáról a hitelező nem adott tájékoztatást.

A Kúria ezt a kérdéskört a Gfv.VII.30.072/2020. számú ügyben vizsgálta és rámutatott arra, hogy e körben az Európai Unió Bírósága a szerződés megkötését évekkal követően meghozott ajánlásra hivatkozott, ennek ellenére az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélete akként értelmezendő, hogy az ajánlás elfogadása előtt is a tisztességes tájékoztatás keretében elvárando volt az ezen körülményekről

történő információnyújtás. Ugyanakkor a fogyasztóra nézve a kölcsön költségeit illetően negatív irányba befolyásoló tényezők között a CHF kamatlába változása csak közvetve jelent meg. A szerződésben a kamat és a kezelési költség fix százalékban került meghatározásra, tehát nem függött közvetlenül a CHF kamatának változásától, szemben azon szerződési konstrukciókkal, ahol a CHF kamat közvetlen hatást gyakorolt a fizetési kötelezettségre, mert a LIBOR + kamatfelártól függött a kamat mértéke.

Ezek a megállapítások a perbeli esetre is teljes mértékben alkalmazhatók, hiszen meghatározott százalékos mértékben állapodtak meg a szerződő felek a kamatban és a kezelési költségben, a kamat és a kezelési költség közvetlenül a külföldi kamatlábak, akár a LIBOR, akár az EURIBOR változásától nem függött. A kamatot nem referenciakamathoz kötve határozták meg.

A 300 hónap futamidőből 100 hónapig fizetendő hiteldíj részét képezte a kezelési költség is. A kezelési költség szerződésbe foglalt mértéke, fizetési időtartama világos, egyértelmű, megfelel az átláthatóság követelményének. Ha nem így lenne és alapos lenne a felperes álláspontja, az sem eredményezné a szerződés egészének érvénytelenségét, hanem csupán részbeni érvénytelenségét, ami nem szolgálhatna alapjául a végrehajtás megszüntetésének, hanem adott esetben a végrehajtás korlátozásának, viszont a végrehajtás korlátozását nem kérte a felperes.

Hangsúlyozza a Kúria, hogy az Európai Unió Bírósága a C-621/17. számú ügyben arra a következtetésre jutott, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételekben, amelyek a fogyasztót terhelő kezelési költség és folyósítási jutalék összegét, azok kiszámításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, nem szükséges az érintett összegek ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatás részletezése. A perben eljáró bíróságok megalapozottan jutottak arra a következtetésükre, hogy a kezelési költség jellemzően a pénzügyintézetekre rótt adminisztrációs és tájékoztatási kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos költség, a szerződő felek megállapodásán múlik, hogy az melyik felet terheli. Az adott szerződésben meghatározott kamat és kezelési költség mértéke nem eltúlzott, a szerződő felek szerződéses viszonyában az évi 2,4% mértékű kezelési költség nem idézett elő „jelentős egyenlőtlenséget”.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VI.30.150/2021/11.

Árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltétel tisztességes jellege a vonatkozó tájékoztatás megfelelősége miatt.

A felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértések mellett, valamint annak figyelembevételével, hogy a fogyasztói irányelvnek az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatos követelményrendszerét az Európai Unió Bírósága több ítéletben – így a C-26/13., C-186/16., C-51/17., számú eljárásokban, a C-776/19-C-782/19. számú egyesített ügyekben és a C-227/18. számú ügyben hozott ítéletében is – értelmezte már, nem találta indokoltnak, ezért elutasította a felperes kérelmét a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztésére és az Európai Unió Bírósága előtt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére [Pp. 126. § (1) bekezdés a) pont, 130. § (1)-(3) bekezdés]. Hangsúlyozza egyben, hogy a Kúria a jelen ügyben – a következőkben részletezettek szerint – irányadó Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatával az Európai Unió Bírósága fogyasztói irányelvet értelmező fenti határozataira figyelemmel volt, és azok értékelésével vezette le, majd foglalta össze a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének esetről-esetre gazdagodott konjunktív feltételrendszerét.

A felperes perbelivel azonos, a 6/2013. PJE határozaton is alapuló jogi érvelése tárgya volt a Kúria előtt Gfv.VII.30.438/2019. számon indult felülvizsgálati eljárásnak. A Kúria Gfv.VII.30.438/2019/13. számú ítéletének indokolásából kitűnően – az adott szerződés értelmezésén túl – nem tulajdonítható magának a 6/2013. PJE határozatnak a felperes által állított tartalom a deviza alapú kölcsönszerződés esetén elfogadott szerződéses cél tekintetében. Alapvetően tehát magából a hivatkozott jogegységi határozatból sem, de a perbeli szerződés értelmezésével sem volt levezethető, hogy a szerződő felek a kölcsönkötelelemmel összefüggésben elfogadott célként, avagy az I. rendű alperes kötelezettségvállalásaként – valójában a felperes teljesítésének korlátjaként – meghatározták volna a

felperes által állított tartalmat: az adósnak a futamidő teljes idejére a forintkölcsonök törlesztőrészelei mértékében maximált, egyben az aktuális vagyoni és jövedelmi viszonyaikhoz mérten stabilan törleszhető fizetési kötelezettségét.

Az ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül, az irányadó bírósági gyakorlatnak megfelelően foglaltak állást a perbeli szerződésnek az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételei átláthatóságáról, amellyel a Kúria szintén egyetértett: a vizsgált tájékoztatás mindenben megfelel a 2/2014. PJE határozatban, valamint az Európai Unió Bírósága vonatkozó joggyakorlatában kifejtett szempontoknak. A jogerős ítélet helytálló indokainak megisméltése nélkül a Kúria a következőket emeli ki a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban.

Az I. rendű alperes perbelivel megegyező szerződéses feltételeit és azonos tartalmú tájékoztatását már több ügyben is vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek találta, amiből az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek tisztességes jellegére következtetett (Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.20.125/2021/3.). Megállapította, hogy a szerződésbe foglalt és a külön okiratban adott tájékoztatásból kitűnik, a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, és figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az I. rendű alperes nem vállal át. A tájékoztató alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár jelentős hatását.

A Kúria figyelemmel volt a fentiekén túl arra is, hogy Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

Az I. rendű alperes tájékoztatója fenti elveknek való megfeleléséről a Kúria a PJE határozatot követően szintén állást foglalt már (Gfv.VI.30.226/2021/9.), amelyre tekintettel az előzőekben megjelölt egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a PJE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható. A felperes sem a keresetében, sem a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontokra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést.

A fentiekből következően jogszabálysértés nélkül következtetett egyben a jogerős ítélet az I. rendű alperes szerződésbe ütköző magatartásának hiányára, illetve arra is, hogy nem tette megállapíthatóvá sem érdekbeli, sem fizikai okból a felperes teljesítésének lehetetlenülését, hogy a szerződés megkötése után beállt, döntően a felperes fizetési kötelezettségeit megnövelő árfolyamváltozásnak betudható okból az adós törlesztési kötelezettsége nagymértékben elnehezült. Az árfolyamkockázat hatása – az árfolyamkockázat természetéből, szabályozásából és korlátlan vállalásából adódóan – nem volt a szerződéskötés után jelentkező olyan hátrányos körülményként értékelhető, amelyre a felek a szerződéskötéskor ne lettek volna figyelemmel és amely miatt ne lenne elvárható az adóstól a fizetési kötelezettségük szerződés szerinti teljesítése (Gfv.VII.30.438/2019/13.).

Gfv.VI.30.364/2021/4.

Árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltétel tisztességes jellege, az árfolyamkockázat mibenlétével és összefüggéseiben adott tájékoztató megfelelése miatt.

Az ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül, az irányadó bírósági gyakorlatnak megfelelően foglaltak állást a perbeli szerződésnek az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételei átláthatóságáról, amellyel a Kúria egyetértett: a vizsgált tájékoztatás mindenben megfelel a 2/2014. PJE határozatban, valamint az Európai Unió Bírósága vonatkozó joggyakorlatában kifejtett szempontoknak. A jogerős ítélet végkövetkeztetését tekintve helyes megállapításainak megisméltése nélkül a Kúria a következőket emeli ki a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban.

Elsőként utal arra, hogy az alperes perbelivel megegyező szerződéses feltételeit és azonos tartalmú tájékoztatását már több ügyben is vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek találta, amiből az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek tisztességes jellegére következtetett (Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.20.125/2021/3.). Megállapította, hogy a szerződésbe foglalt és a külön okiratban adott tájékoztatásból kitűnik, a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, és figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az alperes nem vállal át. A tájékoztató alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár jelentős hatását.

A Kúria figyelemmel volt a fentiekén túl arra is, hogy Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

Az alperes tájékoztatója fenti elveknek való megfeleléséről a Kúria a PJE határozatot követően szintén állást foglalt már (Gfv.VI.30.226/2021/9.), amelyre tekintettel az előzőekben megjelölt egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a PJE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható.

A felperesek sem a keresetükben, sem a felülvizsgálati kérelmükben nem hivatkoztak a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen tárgyú határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Grzęda Lengyelország elleni ügye (43.572/18. sz. ügy)²⁷

A 2015-ös választásokon a Jog és Igazságosság Pártja megszerezte mind az elnöki posztot, mind a Szejm (a parlamenti alsóház) többségét. Az előző Szejm öt új bírót választott az Alkotmánybíróságba, hogy betöltsenek három üres helyet, amelyek a mandátuma alatt üresedtek meg, és kettőt, amelyek hamarosan megüresednek. Lengyelország új elnöke nem volt hajlandó felesketni ezeket a bírákat. Az új Szejm ezután visszavonta megválasztásukat, helyette öt új bírót választott, akik nyomban esküt tettek. Az Alkotmánybíróság úgy döntött az ügyben, hogy minden Szejm csak a parlamenti ciklusán belül megüresedett tisztségekre választhat bírákat; ergo az előző szejmnek három bírót kellett volna választani, az új szejmnek pedig kettőt. A bírának a már érvényesen betöltött helyekre történő megválasztása volt a kezdete annak, amit széles körben a jogállamiság válságának neveznek Lengyelországban.

A kormány 2017-ben három törvényt fogadott el a rendes bíróságok, a Legfelsőbb Bíróság és az Országos Igazságszolgáltatási Tanács (NCJ) megreformálása érdekében. Többek között a bíróságok belső szervezete, valamint a bírósági elnökök és alelnökök kinevezése és felmentése tekintetében többletjogosultságot biztosítottak a legfőbb ügyésznek (a 2016-os törvény értelmében a posztot hivatalból az igazságügyi miniszter tölti be); átruházta az NCJ bírói tagjai megválasztásának jogát a bírói karról a Szejmre; eltávolították hivatalukból az NCJ bírói tagjait, akiket az előző rendszerben választottak meg; jelentősen megváltoztatta a bírák fegyelmi felelősségét; és létrehozta a Legfelsőbb Bíróság két új tanácsát, a Fegyelmi Tanácsot és a Rendkívüli Felülvizsgálat és Közügyek Tanácsát, amelyek tagjait a köztársasági elnök nevezi ki az új NCJ ajánlásai alapján.

Körülbelül 93 kérelem van folyamatban a Bíróság előtt a lengyel igazságszolgáltatás átszervezésével kapcsolatban, a Bíróság már számos ügyben kamarai határozatot hozott, de ez volt az első alkalom, hogy a Nagykamara megvizsgálta ezeket a kérdéseket.

A kérelmező 1986 óta bíró. Ebben az időben a Gorzów Wielkopolski Regionális Közigazgatási Bíróság tagja volt. 2016-ban négy évre beválasztották az NCJ-be. A 2017-ben elfogadott módosító jogszabály értelmében az NCJ-ben való tagságát lerövidítették, és megszűnt, amikor a Szejm 2018. március 6-án 15 új bírót választott az NCJ-be. Szerinte nem volt lehetősége vitatni mandátumának elvesztését. A kérelmező továbbra is a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság bírója marad.

A kérelmező – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére és a 13. cikkére hivatkozva – sérelmezte, hogy megtagadták tőle a bírósághoz fordulást, mivel nem volt lehetőség az NCJ-ben való tagságának megszüntetését megtámadni, és e tekintetben nem állt rendelkezésére hatékony jogorvoslat.

A felek nem értettek egyet abban, hogy a kérelmezőnek „joga” volt-e négyéves mandátumának kitöltésére az NCJ-ben. A Bíróság az Alkotmányra, az alkotmányos ítélkezési gyakorlatra és a vonatkozó alátámasztó jogszabályokra hivatkozva úgy ítélte meg, hogy a teljes mandátumhoz fűződő „jog” a hazai jog szerint valóban védhető. A Bíróság ezt követően úgy határozott, hogy ez a „jog” az Egyezmény 6. cikkének védelmét élvezzi, mivel a bírósághoz fordulás kizárása nem bizonyult objektíven indokoltnak (az Eskelinen-teszt második feltétele), és ez csak a bírói testület általi felügyelet tudja garantálni a bírák számára az érdemi védelmet a törvényhozó vagy a végrehajtó hatalom önkényével szemben.

²⁷ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2022. március 15-én; az ítélet végleges.

A Bíróság hangsúlyozta, hogy a jogállamiság alapvető elve az Egyezmény valamennyi cikkében benne foglaltatik. Az önkényesség a jogállamiságba ütközik, és még az eljárási jogok tekintetében sem tűrhető. Hangsúlyozta azt is, hogy nem alkotmányos értelmezéssel, csak az Egyezmény értelmezésével foglalkozik, ahogyan ebben a helyzetben alkalmazandó.

Az ügy érdemét illetően a Bíróság hangsúlyozta az NCJ-nek a bírói függetlenség védelmére vonatkozó megbízatásának fontosságát, valamint a bírói kinevezések feddhetetlensége és a bírói függetlenség követelménye közötti kapcsolatot. Úgy ítélte meg, hogy a bírák felmentésére vonatkozókhöz hasonló eljárási biztosítékokat kell biztosítani az NCJ bírói tagjának tisztségéből való elmozdításakor is.

A Kormányzat fenntartotta, hogy a bírósághoz való hozzáférés hiánya nem a vitatott reformok eredménye. Azzal érveltek, hogy az NCJ egyik tagjának sem volt soha lehetősége megtámadni hivatali idejük megszűnését. Mégis, a Bíróság kiemelte, hogy a Kormányzat valójában nem próbálta igazolni a bírósági felülvizsgálat hiányát ilyen körülmények között.

A Bíróság hangsúlyozta, hogy teljes mértékben tisztában van az ügy kontextusával – a bírói függetlenség és a jogállami normák betartásának gyengülésével, amelyet a kormányzati reformok idéztek elő. Különösen, az egymást követő igazságügyi reformok a bírói függetlenség gyengítésére irányultak, kezdve az Alkotmánybíróság bíráinak 2015 decemberi megválasztásával kapcsolatos súlyos szabálytalanságokkal, majd különösen az NCJ átalakítása és a Legfelsőbb Bíróság új tanácsainak felállítása, miközben kiterjesztették az igazságügy-miniszternek a bíróságok feletti ellenőrzését, és növelte szerepét a bírák fegyelmi ügyeiben. Utalt a lengyel igazságszolgáltatási rendszer átszervezésével kapcsolatos ítéleteire, valamint az Európai Unió Bírósága által elbírált ügyekre, valamint a Lengyel Legfelsőbb Bíróság és Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság vonatkozó határozataira. Úgy ítélte, hogy az egymást követő reformok eredményeként az igazságszolgáltatás a végrehajtó és a törvényhozó hatalom beavatkozásának van kitéve, és függetlensége jelentősen meggyengült. A kérelmező esete ennek az általános tendenciának volt az egyik példája. Összességében a Bíróság megállapította, hogy a bírósági felülvizsgálat hiánya az ügyben sértette a kérelmező bírósághoz fordulási jogát, ami sérti az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését.

Mivel az Egyezmény 13. cikke szerinti panasz lényegében megegyezett az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése szerinti panasszal, a Bíróság úgy ítélte, hogy azt nem szükséges külön megvizsgálni.

A Bíróság úgy ítélte, hogy a jogsértés megállapítása elegendő méltányos elégtételt jelent a kérelmezőt ért bármely nem vagyoni kár megtérítésére.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.II.882/2021/11.

A terhelt védője felülvizsgálati indítványában a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára hivatkozással kérte a jogerős ítélet felülvizsgálatát, tekintettel arra, hogy a terhelt kiutasítása a Btk. 59.§ (4) bekezdésébe ütközik. Az indítvány szerint az eljáró bíróságoknak az elkövetés idején (2015. május) hatályos rendelkezéseket kellett volna alkalmazni, mivel az a terheltre nézve kedvezőbb az elbírálás idején hatályban lévőknél (2021. április 29.). Álláspontja szerint a korábbi szabályok ugyanis a terhelt jogszerűtlen magyarországi tartózkodása mellett is tilalmazták a kiutasítását, ha a családi élet tiszteletben tartásához fűződő joga sérült. Az eljáró bíróságok ugyanakkor azt állapították meg, hogy a terheltnek az országban való tartózkodása nem kívánatos, s a másodfokú bíróság mérlegelése alapján a családi élet tiszteletben tartásához fűződő joga sem sérül a kiutasítással.

A nem magyar állampolgárságú terhelt Magyarországon menekült státusszal, a szabad mozgás és tartózkodás jogával, valamint Magyarország területén letelepedettként vagy bevándoroltként tartózkodási joggal nem rendelkezik, következésképpen itt tartózkodása jogszerűnek nem tekinthető. Megjegyzendő, hogy a másodfokú ítélet [156] – s nem az indítványban hivatkozott [154] – pontja rögzíti, hogy a III. rendű terhelt évek óta jogszerűtlenül tartózkodott az országban, s az „ún.

családegyesítésre irányuló eljárást indított ugyan az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságnál 2021. április hó 27. napján, azaz csupán az ítélethirdetést megelőző napon próbálta a helyzetét rendezni Magyarországon, mely eljárás nyilvánvalóan az időbeli korlátok miatt nem fejeződhet be, így nem vehető figyelembe.”

Nem vitás, hogy a családi élet fenntartása kiemelten kezelt érdek. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban EJEE) az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett 8. cikke rendelkezik a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogról; eszerint mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák. E jog gyakorlásába a hatóság csak a törvényben meghatározott olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban, a nemzetbiztonság, a közbiztonság, vagy az ország gazdasági jóléte érdekében zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség, vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges. Ezért a fenti alapelvek védelme érdekében – az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatának megfelelően – korlátozható az államnak az a szabadsága, hogy meghatározza: a külföldiek közül kit enged a területére belépni és ott tartózkodni.

Ugyanakkor a közbiztonság fenntartása olyan legitim cél, amelynek elérése – a szükséges arányosság keretei között – indokolhatja a családi élethez való jog korlátozását.

Ennek megfelelően a kiutasítás esetleges alkalmazásának mérlegelése során a törvényi feltételek fennállásán túl a bíróságnak vizsgálni kell az elbírált bűncselekmény jellegét és súlyát, a bűncselekmény elkövetésének körülményeit, a szabadságvesztés büntetés mértékét, az elkövető magyarországi tartózkodásának jogcímét és azt, hogy mióta tartózkodik az országban, az elkövetés és az elbírálás között eltelt időt és az érintett ez idő alatt tanúsított magatartását, és mindenekelőtt családi és személyi körülményeit.

A családi élet tiszteletben tartásának vizsgálata körében jelentősége van annak is, hogy a terheltnek van-e gyermeke, ha igen, milyen korú, illetve hogy milyen súlyú nehézségekkel kellene a terheltnek szembenéznie, ha egy másik országban folytatná életét.

A fenti körülmények fennállását, illetve hiányát – az Emberi Jogi Bíróság által is vizsgált szempontok alapján – a bíróság állapítja meg mérlegelési körében eljárva. Ennek során kell figyelemmel lennie arra is, hogy a törvénnyel kihirdetett szerződésekből Magyarországra háruló kötelezettségek értelmében a kiutasítás sérti-e a kiutasítandó személy emberi jogait, ezen belül a családi és magánélete tiszteletben tartásához fűződő jogát.

A kiutasítás alkalmazását kizáró körülmények a felülvizsgálattal érintett III. rendű terhelt ügyében nem voltak megállapíthatóak.

A felülvizsgálati eljárásban kötelezően irányadó tényállás szerint a III. rendű terhelt „jogszerűtlenül tartózkodik Magyarországon, korábban vízum vagy tartózkodási engedély iránti kérelmet nem terjesztett elő. Tartózkodási engedélye nincs, az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ideiglenes tartózkodásra jogosító okiratot azért állított ki számára, mert ellene folyik a büntetőeljárás. Az okirat kiadása tartózkodási jogosultságot esetében nem keletkeztetett.” A III. rendű terhelt a becsatolt házassági anyakönyvi kivonat szerint 2020. február 4-én házasságot kötött, együtt nevelik a feleség két kiskorú gyermekét. A III. rendű terhelt saját kiskorú gyermeke Csehországban nevelkedik, akit időnként kisebb mértékben támogat. A III. rendű terhelt 2021. április 27-én tartózkodási engedély iránti kérelmet terjesztett elő az Országos Idegenrendészeti Hatósághoz a családegyesítés érdekében, s ehhez a házastárs eltartási nyilatkozatot nyújtott be.

Mindebből az is következik, hogy a családi állapotával kapcsolatos tényeket az eljáró bíróságok figyelembe vették és értékelték, azonban nem találták megállapíthatónak erre figyelemmel a Btk. 59. § (4) bekezdésében foglalt kizáró okok fennállását.

A kiutasítás akadályát jelentő, a Btk. 59. § (4) bekezdés b) pontja szerinti feltételek konjunktívák. Az emberi jogok védelmével összhangba hozott büntetőjogi előírás megköveteli a jogszerű tartózkodást, s annak hiányában közömbös annak mérlegelése, hogy a kiutasítással sérülne-e a terhelt családi élet tiszteletben tartásához való joga.

A felülvizsgálati indítvány azt rögzíti, hogy a III. rendű terhelt házastársának magyarországi kötődése

megkérdőjelezhetetlen. A III. rendű terhelt házastársa, a házastárs két gyermeke, valamint édesapja magyar állampolgár, s életvitelszerűen Magyarországon tartózkodnak. A házastárs két ingatlanal, bejelentett munkahellyel rendelkezik, s gyermekei Magyarországon végzik az iskolai tanulmányaikat.

A Magyarországon tartózkodó, a házastárs által gondozott gyermekekkel való kapcsolattartás kérdése nem esik a kiutasítási tilalom tartalmi körébe, és nem hozható összefüggésbe az az EJEE 8. cikkével. Az EJEE 8. cikke is lehetővé teszi, hogy a hatóság a törvényben meghatározott esetekben beavatkozzon a közbiztonság, vagy bűncselekmény megelőzése érdekében. Pusztán az a tény, hogy a III. rendű terhelt a büntetőeljárás során olyan magyar állampolgársággal rendelkező személlyel kötött házasságot, aki korábbi házasságából származó gyermekekkel rendelkezett, nem teszi lehetővé a kiutasítási tilalom megállapítását. A III. rendű terhelt a Magyarországon való jogszerűtlen tartózkodását a házasságkötést követően több mint egy év elteltével kívánta rendezni.

A körülmények mérlegelése során jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a kiutasítással nem sérül a III. rendű terheltnek a családi élet tiszteletben tartásához való joga, ezért az elkövetéskori Btk. sem kedvezőbb rá nézve.

Bpkf.II.214/2022/2.

A terhelt vonatkozásában a szökés, elrejtőzés, a büntetőeljárásban részt vevő személy jogellenes befolyásolása, valamint a bűnismétlés veszélye személyi körülményeinek vizsgálata alapján - olyan közeli, hogy a bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél csak a letartóztatással érhető el.

Az I. rendű vádlott terhére rótt jelentős tárgyi súlyú bűncselekmények jellege és büntetési tétellel fenyegetettsége – a terhére rótt legsúlyosabb bűncselekményt a törvény 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni – megalapozzák az I. rendű vádlott szökésének reális veszélyét. Így a letartóztatás Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában szereplő különös oka az I. rendű vádlott tekintetében továbbra is fennáll.

A Be. 276. § (2) bekezdés b) pont bb) alpontja értelmében személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés rendelhető el a bizonyítás megnehezítésének vagy megghiúsításának megakadályozása érdekében, ha megalapozottan feltehető, hogy a terhelt a bizonyítást veszélyeztetné, így különösen a büntetőeljárásban részt vevő vagy más személyt megfélemlítene, jogellenesen befolyásolna, tárgyi bizonyítási eszközt, elektronikus adatot vagy vagyonekobjzás alá eső dolgot megsemmisítene, meghamisítana vagy elrejtene.

Az ítéletábla helyesen mutatott rá arra, hogy az I. rendű vádlottal szemben kiskorú gyermekei sérelmére elkövetett bűncselekmények miatt folyik büntetőeljárás, továbbá az I. rendű vádlott gyermekeire vonatkozó szakértői vélemények befolyásoltságot és súlyos pszichés traumát mutatnak. Ezen véleményüket az igazságügyi szakértők a tárgyaláson is fenntartották. Irathűen állapította meg emellett az ítéletábla azt is, hogy az I. rendű vádlott a sértettet a tanúkenti kihallgatása előtt megkísérelte befolyásolni. Ezen túlmenően az ügy sértettjével kapcsolattartási kérelmet nyújtott be, amelyet a bíróság elutasított.

Mіндеzekre tekintettel a Kúria osztotta az ítéletábla álláspontját, mely szerint az I. rendű vádlottal szemben enyhébb kényszerintézkedés elrendelése esetén alappal lehet következtetni arra, hogy az I. rendű vádlott a büntetőeljárásban részt vevő személyeket továbbra is befolyásolni próbálná, és a bizonyítást veszélyeztetné, ezért esetében a Be. 276. § (2) bekezdés b) pont bb) alpontjában rögzített letartóztatási ok is változatlanul fennáll.

Az ítéletábla végzése indokolásában helytállóan rögzítette, hogy az I. rendű vádlottal szemben eddig hat alkalommal indult büntetőeljárás különböző hatóságok jelzése alapján kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt. A jelen eljárás tárgyát ugyancsak az I. rendű vádlott kiskorú gyermekei sérelmére – a vádirat szerint hosszabb időn keresztül - elkövetett jelentős tárgyi súlyú bűncselekmények képezik. Mindezek alapján – I. rendű vádlott büntetlen előélete ellenére – megalapozott következtetés vonható arra, hogy I. rendű vádlott szabadlábra kerülése esetén újabb bűncselekményt követne el hozzátartozói sérelmére, ezért esetében a Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpontjában írt különös letartóztatási ok továbbra is fennáll.

Az I. rendű vádlott esetében a letartóztatás a terhelt jelenlétének biztosítása, valamint a sértettek befolyásolásának és a bűnisméltés megakadályozása érdekében a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásával nem biztosítható. Az ítélet tábla helyesen utalt a letartóztatás „többletfeltételeire”, a cselekmény jellegére, tárgyi súlyára, a terhelt és a tanúk viszonyára, azonban annak pontos jogszabályi helyét – a Be. 277. § (4) bekezdés a) és c) pontját – nem jelölte meg. A fentiek ugyanakkor megalapozzák, hogy enyhébb kényszerintézkedés alkalmazására nincs törvényes lehetőség.

Mindezeken túlmenően az I. rendű vádlottal szembeni, a személyi szabadságot elvonó kényszerintézkedéssel sem az arányosság, sem a szükségesség elve nem sérült, figyelemmel a vád tárgyává tett kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekményre. Emellett – ahogy azt az Emberi Jogok Európai Bírósága az Imre-Magyarország elleni ügyében hozott ítéletében kifejtette – a hosszú időn át tartó kényszerintézkedés fenntartását indokolhatja a közérdek is, ami nagyobb súllyal esik latba, mint a személyi szabadság sérthetlenségének követelménye (BH 2009.7.).

A letartóztatás indokoltságának időszakos felülvizsgálata során behatóan vizsgálni kell, hogy a letartóztatással elérni kívánt célok enyhébb személyi szabadságot korlátozó kényszer-intézkedéssel elérhető-e (BH 2014.206. II.). Ezzel kapcsolatban a Kúria osztotta az ítélet tábla – Legfőbb Ügyészség által is megalapozottnak tartott – álláspontját, és nem látott lehetőséget enyhébb kényszerintézkedés - bűnügyi felügyelet – elrendelésére. Ezért a letartóztatás elrendelésének alapjául szolgáló ok [Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpont, b) pont bb) alpont, c) pont cb) alpont] továbbra is fennáll, és enyhébb személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés alkalmazása – a végzésben vázolt körülmények mellett – nem szolgálná kellően a letartóztatással elérni kívánt cél megvalósulását [Be. 271. § (2) bekezdés].

Bpkf.I.276/2022/2.

A tényekkel alátámasztott bűnisméltés megakadályozása olyan közérdek, amely felülírhatja a vádlott személyes szabadsághoz és a biztonsághoz fűződő magánérdekét. A terhelt mozgását nyomon követő technikai eszközzel biztosított bűnügyi felügyelet a vádlott esetleges ilyen akarásával szemben a letartóztatás jelen ügyben megállapítható okaiban megnyilvánuló veszély elhárítására nem alkalmas. A vádlott esetében a letartóztatás meghatározott okai továbbra is fennállnak, ezért a letartóztatás megszüntetésére nem kerülhet sor.

A Be. 296. §-a szerint a letartóztatás a terhelt személyi szabadságának bírói elvonása a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt. A letartóztatás feltételeinek vizsgálatánál konkrét, az adott ügyre vonatkozó tényeken alapulhat az a következtetés, hogy fennáll a szökés, elrejtőzés vagy a bűnisméltés veszélye (BH 2009.7.).

Az Emberi Jogok Európai Bírósága az EJEB 2013.53129/2009. Imre Zsolt kontra Magyarország ítéletében kifejtette: azt, hogy a vádlott előzetes letartóztatásának fenntartása észszerű-e, minden esetben az ügy speciális vonásainak a fényében kell megítélni. Az elhúzódó fogva tartás egy adott ügyben csak akkor lehet indokolt, ha a közérdek valódi követelményének olyan specifikus jelei állnak fenn, amely – az ártatlanság vélelme ellenére – nagyobb súllyal esnek latba, mint az Egyezmény 5. cikkében lefektetett, az egyéni szabadság tiszteletben tartását előíró szabályok [indokolás 41.].

A nyomozási bíró eljárásáról az előzetes letartóztatás elrendelése tárgyában született 93/2011. BK vélemény szerint, amikor a bíróság a letartóztatás különös feltételeit vizsgálja, rendkívüli gondossággal kell eljárnia. Figyelembe kell venni, hogy a megalapozottan feltehető kifejezés olyan jövőbeli történésre, eseményre utal, amelynek a bekövetkezése a rendelkezésre álló körülményekből, tényekből előre látható, elképzelhető, várható, gyanítható, vagyis valószínűsíthető, valószínű. A bűncselekmény büntetési tételben megnyilvánuló tárgyi súlya csak a konkrét ügy speciális jellemzőjével együtt jut szerephez, illetve ad ilyen következtetésre alapot. A büntetési tételkeret önmagában nem biztosít a letartóztatás indokoltságára önálló következtetési alapot.

A letartóztatás szükségessége a büntetőeljárás törvényben meghatározott különös okok és a konkrét ügy jellemzőjének egybevetett vizsgálata eredményeként válik megismerhetővé (BH 2007.403.).

A jelen ügyben a II. rendű vádlottal szemben elrendelt és az ítélet tábla által továbbra is fenntartott

letartóztatás alapjául szolgáló okok ilyen, megalapozott feltevésen alapulóak, ezért azok megállapításához az ügy konkrét körülményeinek vizsgálata szükséges. Önmagában az eljárás tárgyát képező bűncselekmény büntetési tételében megnyilvánuló tárgyi súly nem ad alapot az ilyen következtetés levonására, a letartóztatás fenntartásának indokolása körében vizsgálni kell az ügy egyéni körülményeit.

Az ítéletábra a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában írt szökés, elrejtőzés veszélyének ténybeli alátámasztásaként egyrészt a vádlottal szemben kiszabható büntetés halmazati büntetékiszabás eredményeként megnövelt tételkeretét, másrészt korábbi életvitelét, bizonytalan egzisztenciális és vagyoni körülményeit (örizetbe vétele előtt bejelentett munkahellyel és igazolt jövedelemmel nem rendelkezett, vagyontalan) jelölte meg. Az ítéletábra szerint az ok fennállását csökkenti, de nem zárja ki az a tény, hogy a bírósági eljárásban becsatolt befogadó nyilatkozat szerint a testvére vállalta lakhatása biztosítását.

Mindezek mellett az ítéletábra által a bűnismétlés veszélyének körében rögzített, a II. rendű vádlott korábbi elítélései következményeként az rögzíthető, hogy a vádlott a vádiratban foglalt cselekményekben történő bűnössége megállapítása esetén visszaesőnek minősülne, ez pedig a várható büntetés súlyosságára is kihatással van. A vádiratban foglalt cselekmények vádirat szerinti minősüléséből eredő többszörös halmazat, a gátlástalan, kitartó és érzéketlen elkövetési módból eredő magas társadalomra veszélyesség ugyancsak – a II. rendű vádlott bűnösségének megállapítása esetére – a büntetés várható súlyosságát valószínűsíti, ami a szökés, elrejtőzés veszélyét, az erre irányuló terhelti hajlandóságot növeli.

Mindezek alapján az ítéletábra helyesen állapította meg azt, hogy az ügy egyedi körülményei alapján a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában írt szökés, elrejtőzés veszélye a II. rendű vádlottal szemben továbbra is fennáll.

Az ítéletábra a Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpontjában írt bűnismétlés veszélyének alátámasztására a vádlott visszaeső minőségét, életvitelét és bizonytalan egzisztenciális körülményeit jelölte meg. Az ítéletábra által helytállóan rögzített előéleti adatok alapján tényszerűen vonható le következtetés arra, hogy a II. rendű vádlott vonatkozásában az újabb bűncselekmény elkövetésének veszélye igen magas. A Legfőbb Ügyészség helyesen hivatkozott e körben arra, hogy a II. rendű vádlott többszörösen büntetett előéletű, a vád tárgyává tett bűncselekményeket büntetőeljárás hatálya alatt követte el, bűnösségének megállapítása esetén visszaesőnek minősül, ezek a körülmények pedig félreérthetetlenül a II. rendű vádlott bűnözésre irányuló, kitartó szándékára utalnak, és ésszerű érvet szolgáltatnak arra a feltevésre, hogy a szabadlábra kerülése esetén szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt valószínűsítena meg. A tényekkel alátámasztott bűnismétlés megakadályozása pedig olyan közérdek, amely felülírhatja a vádlott személyes szabadsághoz és a biztonsághoz fűződő magánérdekét (BH 2009.7.).

A II. rendű vádlottal szemben fennálló, a letartóztatást megalapozó körülményekből pedig jelen ügyben okszerűen következik az is, hogy azok célja a letartóztatás fenntartása nélkül enyhébb kényszerintézkedéssel nem elérhetőek. A II. rendű vádlott nem rendelkezik olyan erős személyi, családi kötődéssel, megélhetését megalapozó biztos jövedelemmel, melyek olyan mértékű visszatartó hatást gyakorolnának rá, hogy a terhére rótt cselekményekben történő bűnössége megállapítása esetén várható szabadságvesztés súlyával szemben a szökést, elrejtőzést megakadályoznák; a vádlott többszörösen büntetett előéletéből, az elkövetés körülményeiből pedig éppen az valószínűsíthető, hogy letartóztatásnál enyhébb kényszerintézkedés alkalmazása mellett, részben megélhetése biztosítása céljából is újabb, szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményeket követne el.

A vádlott mozgását nyomon követő technikai eszközzel biztosított bűnügyi felügyelet a II. rendű vádlott esetleges ilyen akaratával szemben a letartóztatás jelen ügyben megállapítható okaiban megnyilvánuló veszély elhárítására nem alkalmas.

A II. rendű vádlott esetében a letartóztatás meghatározott okai továbbra is fennállnak, ezért a letartóztatás megszüntetésére nem kerülhet sor (BH 2021.274.).

Kfv.I.38.161/2021/13.

Az iratbetekintési jog, valamint a szünetelő eljárás folytatásának elrendelése, ezáltal az eljárás folytatásáról az ügyfél tájékoztatása garanciális ügyféli jog, amelyek biztosításának hiánya elzárja az ügyfelet az eljárásban való tényleges részvételétől, így ezek megsértése az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, függetlenül attól, hogy kihatott-e az alperes érdemi döntésére.

A garanciális ügyféli jogok megítélése körében egységes, kiforrott a joggyakorlat. A 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 1. §-ában foglalt alapelvi rendelkezés értelmében a közigazgatási hatósági eljárásban - összhangban az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkével - az eljárás minden résztvevője a rá irányadó szabályoknak megfelelően és az eljárás minden szakaszában az Ákr. I. fejezetében meghatározott alapelvek és alapvető szabályok érvényre juttatásával jár el. Az Ákr. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a közigazgatási hatóság jogszabály felhatalmazása alapján hatáskörét a jogszabály keretei között rendeltetésszerűen gyakorolva jár el, míg a (2) bekezdés a) pontja alapján a hatóság hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség, az ügyféllel való együttműködés és a jóhiszeműség követelményeinek megfelelően jár el. Az alapelvi rendelkezések körében az Ákr. 5. §-a biztosítja az ügyféli jogok alapvető érvényesülését. Az Ákr. ezen alapelvi rendelkezéseivel összefüggésben a Kúria rámutat arra, hogy mind az Ákr. 33. §-a szerinti iratbetekintési jog, mind az ügyfél nyilatkozattételi joga - ez utóbbit akár az Ákr., akár más jogszabályok, jelen esetben az Étv. és az Ehe. rendelkezéseinek kerete között gyakorolhatja -, garanciális jellegű ügyféli jognak minősülnek, ezáltal pedig érvényesülésük az Alaptörvény XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog alapvető elemét képezik.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jog az eljárás egészének minőségére vonatkozó, garanciális jellegű követelményt támaszt a hatósággal szemben. Tartalmát tekintve magában foglalja azokat a részjogosítványokat, amelyeket az ügyfél részvételi jogainak biztosítása megkövetel, így annak összetevői közé tartozik - egyebek mellett - a nyilatkozattétel joga is. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy „[a] tisztességes hatósági eljárás követelménye egyetlen hatósági eljárásban sem sérülhet, jöllehet az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményrendszer eltérő lehet az egyes szakigazgatási eljárásokban, azok sajátosságaira tekintettel. Az Alaptörvényből levezethető követelményeknek tehát figyelemmel kell lenniük az egyes szakigazgatási eljárások speciális vonásaira”. Az iratbetekintési jog biztosítása és a szünetelő eljárás folytatásáról való rendelkezés, az ügyfél erről való értesítése egyaránt a nyilatkozattételi jog biztosítását szolgálja. A Kúria utalt továbbá a 17/2019. (V. 30.) AB határozatra is, amelynek indokolásában az Alkotmánybíróság magáról az eljárás megindulásáról szóló értesítés elmulasztását is olyan jogsértésnek tekintette, amely sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. Jelen esetben az eljárás megindulásáról szóló értesítés tekintetében mulasztás nem áll fenn, azonban a Kúria megítélése szerint ezzel analóg módon a szünetelő eljárás folytatásáról való döntés elmaradása és az eljárás folytatásáról az ügyfél értesítésének az elmaradása szintén azt eredményezi, hogy elzárja az ügyfelet a jogai gyakorlásától, így ezen eljárási jogszabálysértések is a garanciális jogok sérelmét valósítják meg.

Egységes a joggyakorlat abban a tekintetben, hogy az ügyféli jogok alapvető sérelme az ügy érdemére kiható jogszabálysértést valósít meg (pl. Kfv.II.38.340/2018/13., Kfv.IV.35.015/2021/4., Kfv.IV.37.119/2021/5. szám), ha lényeges eljárási garanciák sérülnek, akkor a közigazgatási határozatot még akkor is hatályon kívül kell helyezni, ha egyébként a garanciális szabályok betartásával is ugyan azon közigazgatási döntést hozná meg a hatóság (Kfv.IV.37.936/2015/8., Kfv.IV.37.134/2019/9.). Ezt a felperes által hivatkozott EBH 2017.K.8. számú döntés még a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) rendelkezéseire is kapcsolódva, és jelen perbelitől eltérő tényállás mellett mondta ki, de a garanciális ügyféli jogok megsértésének ezen következménye az Ákr. hatálybalépését követően is érvényre jut.

Ennél fogva az építési tervdokumentáció, így az alap építési engedély módosításával kapcsolatos építésügyi hatósági eljárás megismétlése szükséges, az ügyféli garanciális jogok betartása mellett. Erre tekintettel a Kúria a felperes anyagi jogi hivatkozásait nem vizsgálta, ebből következően az

Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló felperesi indítványt mellőzte.

Kfv.VII.38.167/2021/15.

1. Kartellügyekben az ún. teljes felülvizsgálat elvének kell érvényesülnie. Az eljáró bíróság feladata az, hogy állást foglaljon arról, hogy a hatóság a tényállás-tisztázási kötelezettségének eleget tett-e, az egyes, az eljárás alá vont személy által vitatott tények valóságát bizonyítékokkal megfelelően alátámasztotta-e. A bizonyítékok bizonyító erejének meghatározása a bíró belső meggyőződésére van bízva, így annak a tisztességes eljárást kielégítő korlátja a bírónak a szabad mérlegelést illető számadási (indokolási) kötelezettsége. A bíróságnak kötelessége a több elfogadható magyarázat közül azt választania, amelyik elfogadása mellett észszerű indokokat tud felhozni.

2. Az előzetes álláspont és a határozat közötti eltérés esetén a védekezéshez való jog sérelme csak abban az esetben merülhet fel, ha a határozati döntés olyan lényeges új tényen, körülményen, bizonyítékon alapul, amely az előzetes álláspontban még nem szerepelt olyan módon, hogy az alapján az eljárás alá vont meg tudta volna védeni magát. Ha az előzetes álláspontához képest új tényt, körülményt, bizonyítékot az eljárás alá vont megismerhette és módja volt a védekezésre, akkor az a határozatban felhasználható.

3. A bírósági eljárás tisztességességéhez, a hatékony jogorvoslathoz, a teljes felülvizsgálat elvégzéséhez tartozik (s így alappal nem kérhető számon az elsőfokú bíróságon), ha az anyagi pervezetés eszközeivel élve a felperesek által vitatott körülményeket alaposan vizsgálja, azok mentén a határozat jogszerű, avagy jogszerűtlen voltának tisztázására törekszik.

4. A jogsértést elismerő egyezségi nyilatkozatban foglaltak nem csak az azt tevő, hanem a jogsértésben részt vevő, eljárás alá vont más vállalkozás esetében is a jogsértést alátámasztó, hiteles bizonyítékként felhasználhatók.

A tisztességes bírósági eljárás fontos követelménye, a pártatlanság, továbbá a törvényes bíróhoz való jog biztosítása érdekében a Kp. meghatározza az eljáró bíró, illetve bíróság kizárásához vezető okokat. A 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 10. § (1) bekezdés h) pontja szerint a per elintézéséből ki van zárva, és abban, mint bíró nem vehet részt az, akitől az ügy tárgyilagosa megítélése egyéb okból nem várható. A Kp. 10. § (5) bekezdése folytán alkalmazandó 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 15. § (2) bekezdése értelmében a kizárási okot a fél is bejelentheti; e bejelentésnek az eljárás bármely szakaszában – az eljárást befejező határozat meghozataláig – van helye. Az I. rendű felperes az elsőfokú bírósági eljárás során, az általa sérelmezett eljárási cselekményekről való tudomásszerzését (a megjelölt tárgyalások időpontját) követően haladéktalanul nem terjesztett elő elfogultsági kifogást, az az eljárás pedig lezárult, ilyen kifogásnak – a törvény rendelkezése szerint – utóbb, az elsőfokú bíróság eljárásának részrehajló és a fegyveregyenlőség elvébe ütköző voltát állítva már nincs helye.

A Kp. 2. § (2) és (3) bekezdései előírják, hogy a bíróság a közigazgatási jogvitát tisztességes, koncentrált és költségtakarékos eljárásban bírálja el; a perkoncentráció és az eljárási igazságosság érvényesülése érdekében az e törvényben meghatározott módon és eszközökkel hozzájárul ahhoz, hogy a felek és más perbeli személyek eljárási jogait gyakorolhassák és kötelezettségeiket teljesíthessék. A perkoncentráció nem csupán az időszűrés követelményét támasztja a bírósággal szemben. Úgyszintén fontos az is, hogy a peres felek perbeli nyilatkozatai relevánsak legyenek, az eldöntendő kérdés szempontjából meghatározó tényeket és érveket tartalmazzanak – a perbeli esetben pedig az elsőfokú bíróság éppen ennek elérésére törekedett. Pontosan a bírósági eljárás – sérelmezett – tisztességességéhez, a hatékony jogorvoslathoz, a teljes (érdemi) felülvizsgálat elvégzéséhez tartozik (s így alappal nem kérhető számon az elsőfokú bíróságon), ha az anyagi pervezetés eszközeivel élve a felperesek által vitatott körülményeket – adott esetben az ügyintézési határidő megtartottságának, illetve túllépésének kérdését – alaposan vizsgálja, azok mentén a határozat jogszerű, avagy jogszerűtlen voltának tisztázására törekszik.

Kfv.VII.37.247/2022/2.

A felülvizsgálati kérelem befogadása megtagadásának van helye, ha az abban foglaltak nem támasztják alá a rendkívüli jogorvoslati eljárás lefolytatásának szükségességét.

A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerint a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelmére, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegésre alapozott felülvizsgálat a bíróság tisztességes eljárásának és a közigazgatás tisztességes ügyintézésének a kontrollját jelenti.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy – amint azt az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata is alátámasztja – senki sem jogosult arra, hogy egy jogerős (végleges és kötelező) ítélet felülvizsgálatát kérje pusztán abból a célból, hogy újabb tárgyalást tartsanak, és újra eldöntsék az ügyet. A magasabb szintű bíróságoknak a felülvizsgálat lehetőségét arra kell használniuk, hogy kijavítsák a bírói tévedéseket és a súlyos eljárási szabálysértéseket (miscarriages of justice), és nem arra, hogy újra megvizsgálják az ügyet. A felülvizsgálat tehát nem lehet álcázott fellebbezés, és pusztán az, hogy egy kérdésnek kétféle megközelítése lehetséges, nem képezheti alapját az ügy újratárgyalásának [Ryabykh kontra Oroszország (52854/99.), 2003. július 24., 51–52. és 55. bekezdés; Nelyubin kontra Oroszország (14502/04), 2006. november 2., 24–25. bekezdés; Mitrea kontra Románia (26105/03.), 2008. július 29., 23–24. bekezdés; Varniene kontra Litvánia (42916/04.), 2013. november 12., 37–38. bekezdés]. Így a felülvizsgálati kérelem befogadása a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján nem volt lehetséges.

Knk.II.39.058/2022/8.

1. Népszavazásra feltett kérdés esetében a választópolgári egyértelműség feltétele akkor teljesül, ha a kérdésnek a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján van egy elsődleges hétköznapi használt értelme (elsődleges értelmezés elve). Ez az elsődleges értelem az, ahogy a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján azt egy átlagosan tájékozott, racionális választópolgár érti.

2. Amennyiben jogszabály az adott kérdésben megjelenő szót vagy kifejezést használja, akkor a jogszabály által a szónak vagy kifejezésnek tulajdonított értelmet fő szabály szerint elsődleges értelemnek kell tekinteni.

3. Amennyiben a kérdés feltevő kezdeményező értelmezése és az elsődleges értelme a kérdésnek egymástól eltér, akkor azt a kérdést nem lehet a választópolgár szempontjából egyértelműnek tekinteni.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 8. és 14. cikkei körében a Kúria rámutatott arra, hogy az ott deklarált jogok (magán- és családi élet, lakás és levelezés tiszteletben tartása, illetőleg a diszkriminációtól való védelem) a nemátalakító kezelések kiskorúak részére való elérhetőségével közvetlen kapcsolatba nem hozhatók.

Kvk.VI.39.309/2022/5.

A választási bizottság megbízott (delegált) tagja a bizottsági munkáján kívüli politikai véleménynyilvánításában kifejezett törvényi rendelkezés hiányában nem korlátozható.

A Ve. a választási bizottság tagjaival szemben előírt követelményeket a választási bizottság közjogi feladataival összefüggésben határozza meg, ezért e szabályokat kiterjesztően, a választási bizottság tagjainak a választási bizottsági munkával össze nem függő magatartására, tevékenységére vonatkoztatni nem lehet.

A Ve. 19. § (1) bekezdésében foglalt azonos jogok és kötelezettségek általánosan már csak azért sem érvényesülhetnek, mert a Ve. maga tesz markáns különbséget a választási bizottság választott és delegált tagjai között. Mindezen nem változtat az, hogy a választási bizottság valamennyi tagja hivatalos személynek minősül.

Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A szabad véleménynyilvánításhoz való jog alapjog. Nem korlátozhatatlan, de mindenképpen azzal jár, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, azaz a véleménynyilvánítást korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni. A véleménynyilvánításával szemben mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb a súlya, ha közvetlenül másik alanyi alapjog érvényesítésére és védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csakis mögöttesen, valamely intézmény közvetítésével véd, s a legkisebb, ha csupán valamely elvont érték önmagában a tárgy. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték és igazságtartalmára tekintet nélkül védi [30/1992. (V.26.) AB határozat].

A választási bizottság megbízott tagjának véleménynyilvánítási alapjoga nem kivétel a fentiek alól, azaz a delegált tag véleménynyilvánításhoz való jogát a jogalkotó – a szükséges mértékben, arányosan – korlátozhatja. A Ve. azonban ilyen korlátozást nem tartalmaz.

Amennyiben egy közjogi tisztség betöltéséhez, egy közhivatal viseléséhez a törvény azt a következményt kívánja fűzni, hogy az illető egyáltalán nem folytathat politikai tevékenységet, nem formálhat szabadon politikai véleményt, akkor erről kifejezetten és egyértelműen rendelkeznie kell, azt a jogalkalmazó szerv – a saját maga által végzett szükségesség-arányosság teszt eredménye alapján, jogértelmezéssel – nem pótolhatja. Ha ilyen megkötést a jogalkotó nem tesz, akkor ilyen feltétel nincs a delegált tagokkal szemben. Márpedig a Ve. a választási bizottság delegált tagjainak közjogi tevékenységén kívüli tevékenységével kapcsolatban semmilyen feltételt nem szab, semmilyen tilalmat nem állít.

A szabad véleménynyilvánítás korlátozása nem is lehet indokolt olyan esetben, amikor a delegált tag nyíltan, nyilvánvalóan erősen kötődik az őt delegáló jelölthöz, jelölő szervezethez, aki általában maga is tagja valamely versengő pártnak. A delegált tag személyében nem kell, hogy független legyen. Mivel a Ve. 14. § (1) bekezdése csak a választási bizottság tevékenységével kapcsolatban írja elő a függetlenség követelményét, ezért a választási bizottság delegált tagjaitól is kizárólag e közjogi tisztsége ellátásával összefüggésben kérhető számon a pártatlanság, függetlenség. Ebből következik, hogy a Ve. 14. § (1) bekezdésében foglalt megsértése csak akkor állapítható meg, ha a kifogásolt tevékenységet a delegált tag választási bizottsági tevékenysége körében végezte.

Polgári ügyszak

Pfv.I.20.255/2021/12.

A Kúria érdemben nem vizsgálhatja a felülvizsgálati kérelemnek azokat a hivatkozásait, amelyek csak megismétlik a fellebbezésben írtakat, de a jogerős ítélettel szemben helyesnek tartott jogi indokolást, annak érveit nem tartalmazzák. Kármegosztásnak van helye, ha a felek az adójogi besorolás bizonytalansága körében közösen vállaltak kockázatot és közösen okozták az ezzel kapcsolatos kárt.

A felperesek a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2. § (1) bekezdésének a megsértését is állították. A régi Pp. 2. § (1) bekezdése a bíróság polgári perbeli feladatát szabályozza, és ennek körében az igazságszolgáltatás alapelveit rögzíti, összhangban az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésével, valamint Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Ha a bíróság nem teljesíti a régi Pp. 2. § (1) bekezdésében előírt feladatát, úgy a fél erre hivatkozással a régi Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti követeléseket támaszthatja, a jelen per azonban nem ilyen igény érvényesítésére irányul. A régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján csak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró, konkrét eljárási szabálysértés vezethet a jogerős határozat hatályon kívül helyezésére, a Kúria a felülvizsgálati kérelem alapján így csak ezeket vizsgálhatja.

Pfv.III.21.292/2021/10.

A kártérítési per bírósága a más bíróság sérelmesnek tartott jogerős érdemi határozatát nem bírálhatja felül, annak jogellenességét nem állapíthatja meg, a döntés helyességét nem vonhatja kétségbe.

Nem vizsgálhatta a Kúria az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. és 13. cikkeinek a

megsértését sem. A Kúria Pfv.III.20.004/2020/5. számú határozatában is kifejtettek szerint az EJEE preambuluma alapján, annak aláírói az Egyezményben részes országok kormányai, amelyek az 1. cikk szerint arra vállaltak kötelezettséget, hogy biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára az Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat. Az EJEE így az abban részes országok kormányaira rója azt a kötelezettséget, hogy belső jogszabályaikkal megteremtsék az Egyezményben írt jogok és szabadságok gyakorlásának, valamint érvényesítésének rendjét, meghatározzák a jogsértések következményeit. Mivel az EJEE címzettjei az érintett kormányok, ezért nincs lehetőség az abban meghatározott jogok egyedi jogvitákban való közvetlen érvényesítésére a nemzeti bíróságok előtt (Kúria Pfv.IV.21.699/2016/4., megjelent: BH2017. 148.). Az EJEE-be ütköző magatartások közvetlenül nem szankcionálhatók, azokhoz az annak alapján meghozott belső jogszabályok megsértése esetén fűződhetnek jogkövetkezmények (Kúria Pfv.III.21.423/2011/13., megjelent: BH2013. 45.).

Pfv.IV.21.410/2021/7.

Amennyiben a közérdekből nyilvános adatmegismerési igény teljesítése egy meghatározott időpontban a létező és kezelt adatokból egyes adatok kigyűjtésére vonatkozik, a kérelem teljesítése nem tagadható meg arra hivatkozással, hogy az egyébként rögzített adat hozzáférhetővé tétele idővel és költséggel járó többletmunkát igényel.

A bíróságnak a határozatát a szükséges mértékben kell megindokolnia, amelynek körét az adott ügy jellege, és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. Az eljárási szabályok a bíróság számára olyan kötelezettséget nem írnak elő, hogy az ítélet indokolásában a felek által a perben hivatkozott minden egyes körülményre külön-külön, részletesen ki kellene térni (Legf.Bír.Pfv.I.21.299/2010., megjelent: BH+2011.8.352.). Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III.1.) számú határozatában vizsgálva a tisztességes eljárás részeként megjelenő indokolt bírói döntéshez fűződő jog tartalmát, utalt az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára, amely szerint az adott bírói döntés természete, és az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség egyezménybeli követelményét. Az EJEB elvi élel szögezte le, hogy az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné.

Az ismertetett joggyakorlatra is figyelemmel nem állapítható meg az indokolási kötelezettség megsértése önmagában amiatt, ha a másodfokú bíróság indokolásában visszautal az elsőfokú bíróság általa helyesnek talált indokaira és részletesen nem ismétli meg azokat. A másodfokú bíróság ettől függetlenül érdemben is indokát adta annak, hogy a kiadni rendelt adatokat miért minősítette közérdekből nyilvános adatnak, és milyen körülmények alapján állapította meg azt, hogy a kért adatokkal az alperes ténylegesen rendelkezik, illetve miért köteles azok kigyűjtésére, és kiadására.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Főosztálya

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Heineman Csilla, Dr. Hornyák Szabolcs, Dr. Orosz Árpád, Dr. Osztoivits András, Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.